

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce
(případová studie statutárního města Přerov)**

Bc. Patrik Obst

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Patrik Obst

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie statutárního města Přerov)

Název anglicky

Political aspects of management and the development of the chosen municipality (case study of Přerov)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum bude zaměřen na vybrané statutární město Přerov (okres Přerov). Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele města a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy.
2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty apod.).
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy v oblasti rozvoje obce.

Metodika

Při vypracování práce bude využit přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy obcí různých velikostí. Práce bude koncipována jako případová studie. Sběr dat proběhne pomocí studia dokumentů a dotazování se členů místní samosprávy. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Přerov, samospráva, volební strana, volby, rozvoj obce, rozpočet, investice

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČOPÍK, J.; KOPŘIVA, R.; ČMEJREK, J. Mayors as a variable in typologies of local governments: a case study of the Czech Republic. *Local Government Studies*, 47(2), 2021, s. 167-185. DOI: 10.1080/03003930.2019.1699069.
- HEINELT, H.; MAGINER, A.; CABRIA, M.; REYNAERTH, H. (eds.) Political leaders and Changing Local Democracy. *The European Mayor*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2018. ISBN 978-3-319-67410-0.
- JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. *Politologická revue*, 10(2), 2004, s. 80–101.
- KOPŘIVA, R.; ČOPÍK, J.; ČMEJREK, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. *Sociologia* č. 5, 2017, s. 482-506.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- SWIANIEWICZ, P. An Empirical Typology of Local Government Systems in Eastern Europe. *Local Government Studies*, 40(2), 2014, s. 292-311. DOI: 10.1080/03003930.2013.807807.
-

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie statutárního města Přerov)" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.03.2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za ochotu, operativní jednání a cenné rady v rámci zpracování této diplomové práce. Následně bych také rád poděkoval všem členům zastupitelstva města Přerov, kteří byli ochotni mi poskytnout rozhovory a hodnotné informace, ze kterých jsem díky nim mohl čerpat a komplexněji porozumět této problematice.

Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie statutárního města Přerov)

Abstrakt

Diplomová práce je případovou studií statutárního města Přerov, zaměřující se na politické aspekty řízení a rozvoje této obce. Cílem práce je charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele statutárního města Přerov, identifikovat aktéry politického procesu a definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy. Práce je rozdělena na dvě hlavní části. První část obsahuje teoretická východiska, která nastiňují základní pojmy a definice ze zkoumané problematiky. Tato část vychází z právních předpisů, odborných článků a literatury.

Vlastní práce se věnuje historii, charakteristice statutárního města Přerov a jeho sociálněekonomickým aspektům. Popisuje investiční projekty z místního strategického plánu. Rozebírá vznik a popularitu participativního rozpočtu ve městě, a také zmiňuje významné společnosti sídlící v Přerově. Druhá část se dále věnuje hlavně procesu místní samosprávy a výsledkům komunálních voleb v letech 2014 až 2022. Vlastní práce je provázána poskytnutými rozhovory jednotlivých členů zastupitelstva, na jejichž základě bylo možné problematice lépe porozumět a analyzovat proces fungování samosprávy statutárního města Přerov.

Klíčová slova: Přerov, samospráva, volební strana, volby, rozvoj obce, rozpočet, investice

Political aspects of management and development of a selected municipality (case study of the statutory town of Přerov)

Abstract

The thesis is a case study of the statutory town of Přerov, focusing on the political aspects of the management and development of this municipality. The aim of the thesis is to characterize the main socio-economic indicators of the statutory town of Přerov, to identify the actors of the political process and to define the nature of the decision-making process of the local government. The thesis is divided into two main parts.

The first part contains the theoretical background, which outlines the basic concepts and definitions of the studied issue. This part is based on legal regulations, professional articles and literature.

The thesis itself is devoted to the history, characteristics of the statutory city of Přerov and its socio-economic aspects. It describes investment projects from the local strategic plan. It analyses the emergence and popularity of participatory budgeting in the city, and also mentions important companies based in Přerov. The second part of the thesis focuses mainly on the process of local self-government and the results of the municipal elections from 2014 to 2022. The thesis itself is interspersed with interviews provided by individual members of the local council, which made it possible to better understand the issue and analyse the process of the functioning of the local government of the statutory city of Přerov.

Keywords: Přerov, local government, electoral party, elections, municipal development, budget, investments

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.1.1 Výzkumné otázky	12
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Veřejná správa a její charakteristika	14
3.2 Obec a její orgány	14
3.2.1 Zastupitelstvo.....	15
3.2.2 Rada obce.....	16
3.2.3 Starosta obce	17
3.2.4 Obecní úřad.....	17
4 Místní systémy samosprávy ve východní Evropě.....	17
4.1 Místní vládní systémy ve východní Evropě – odlišnosti a rozdíly	18
4.2 Volební systém a funkce komunálních voleb	19
4.2.1 Volby a jejich funkce.....	19
4.2.2 Volby v rámci obecního zastupitelstva.....	19
4.2.3 Volební obvody	20
4.2.4 Volební okrsky.....	20
4.2.5 Forma kandidatury.....	21
4.2.6 Struktura hlasu	21
4.2.7 Volební formule.....	22
4.2.8 Uzavírací klauzule	22
5 Radniční koalice	23
5.1 Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí	24
5.2 Rozhodování v místní samosprávě z teoretické perspektivy	24
5.3 Komunální koalice a politické modely	25
6 Koncept fiskálního federalismu	28
6.1 Modely fiskálního federalismu	28
6.2 Fiskální federalismus v ČR.....	30
6.3 Hospodaření obce.....	30
6.4 Rozpočet obce	31
6.4.1 Příjmy rozpočtu obce	31
6.4.2 Výdaje rozpočtu.....	31
6.4.3 Rozpočtový proces.....	32

6.4.4	Územní rozpočty v rámci ČR	33
7	Vlastní práce	35
7.1	Socioekonomická charakteristika Přerova	35
7.1.1	Historie a charakteristika města Přerova	36
7.2	Demografický vývoj města Přerov a zaměstnanost	37
7.2.1	Průměrný věk obyvatelstva.....	39
7.2.2	Míra nezaměstnanosti	39
7.2.3	Dílčí závěr.....	40
7.3	Hospodaření města Přerov	40
7.4	Shrnutí socioekonomické části.....	46
7.4.1	Zhodnocení rozpočtu	47
8	Významné společnosti statutárního města Přerov	48
8.1	PRECHEZA	48
8.2	MEOPTA	49
9	Samospráva statutárního města Přerov.....	51
9.1	Komunální volby statutárního města Přerov.....	52
9.1.1	Volební období v roce 2014-2018	52
9.1.2	Volební období v roce 2018–2022	53
9.1.3	Volební období v roce 2022–2026	55
9.1.4	Shrnutí volebních období, dlouhodobý vývoj stran a členů zastupitelstva.....	57
9.1.5	Vyjádření jednotlivých členů zastupitelstva k výsledkům voleb.....	57
9.1.6	Vyjádření jednotlivých členů zastupitelstva k současné koalici.....	58
9.1.7	Kluby v zastupitelstvu	59
9.1.8	Austróada a její politické důsledky v Přerově a regionu	60
10	Proces rozhodování místní samosprávy	60
10.1	Zrušení usnesení – bývalý hotelový dům Strojář.....	61
10.2	Audit veřejných zakázek	63
11	Investice a strategický plán rozvoje města Přerov.....	64
11.1	Silnice I/55 – „průpich“ městem Přerov	65
11.1.1	Počátky vývoje od prvních plánů po realizaci	66
11.1.2	Finanční náklady spojené s výstavbou.....	67
11.1.3	Reakce na výstavbu a vyjádření.....	67
11.1.4	Shrnutí projektu Silnice I/55 - „průpich“.....	68
11.1.5	Souvislost dálnice D1 a „průpichu“	68
11.2	Dálnice D1 0136 Říkovice–Přerov	68
11.3	Plánovaná revitalizace hotelu Strojář.....	70
11.3.1	Shrnutí výstavby	71
11.4	Rekonstrukce budovy TGM 16.....	72

12 Participativní rozpočet města Přerov	73
12.1 Vyjádření jednotlivých členů zastupitelstva k participativnímu rozpočtu.....	74
Závěr	76
13 Seznam použitých zdrojů	79
13.1 Internetové zdroje.....	80
13.2 Seznam obrázků	82
13.3 Seznam tabulek	82
13.4 Seznam grafů.....	82
13.5 Seznam použitých zkratk.....	83
13.6 Seznam rozhovorů.....	83
13.7 Seznam použitých zákonů.....	83
14 Přílohy	83

1 Úvod

Diplomová práce se zabývá politickými aspekty řízení a rozvoje statutárního města Přerov. Město Přerov se nachází na území Moravy v Olomouckém kraji. Dle statisticky dostupných informací se v roce 2024 v Přerově pohybuje počet obyvatel těsně nad hranicí 40 tisíc.

V první teoretické části se diplomová práce věnuje tématům v rámci oblasti veřejné správy a samosprávy, následně teoretickým pojmům jako je obec, zastupitelstvo, rada obce, obecní úřad. V nadcházejících kapitolách se zabývá místními systémy, konceptem samosprávy ve východní Evropě, konceptem fiskálního federalismu a mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Informace uvedené v této části práce vychází z dostupných odborných publikací.

Část druhá, označená jako „vlastní práce“ představuje případovou studii statutárního města Přerov. V rámci socioekonomické charakteristiky práce popisuje historii města, jeho obecnou charakteristiku, demografický vývoj, průměrný věk obyvatelstva, míru nezaměstnanosti a v neposlední řadě se věnuje tématu hospodaření. Dále se zaměřuje na otázky rozpočtu, investic nebo strategických plánů. Zmiňuje také společnosti jako jsou Meopta a Přerovské chemické závody, díky kterým si Přerov stále udržuje svou pověst významného průmyslového města. Podstatnou součástí práce je analýza výsledků komunálních voleb jednotlivých období, a to v letech 2014 až 2022. Praktická část je provázána rozhovory s jednotlivými členy přerovského zastupitelstva, kteří se podělili o své názory již k výše zmíněným tématům. Jejich názory poskytují cenné informace o místní samosprávě, jejím fungování a jiné bystré postřehy, které s tématem práce souvisí. Cílem druhé části je co nejlépe interpretovat místní samosprávu a politické aspekty řízení statutárního města Přerov.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obce. Výzkum je zaměřen na vybrané statutární město Přerov ležící v Olomouckém kraji v okrese Přerov. Statutární město Přerov bylo pro tuto práci zvoleno především proto, že jde o obec, ve které dlouhodobě dochází k úbytku obyvatel a nárůstu průměrného věku obyvatelstva, což pro Přerov a jeho rozvoj může mít negativní dopad v mnoha ohledech. Tyto demografické aspekty jsou předmětem stálých úvah a diskusí nejen členů zastupitelstva, ale i občansky aktivních obyvatel, kterým osud města není lhostejný. Přerov je zároveň rodným městem a současně i bydlištěm autora práce, má k městu osobní vztah a záleží mu na podmínkách v jakých jeho obyvatelstvo bude nadále žít. Autor zároveň spatřuje potenciál v navázání na historické přednosti města, které byly dány jak silnými firmami s celosvětově konkurenceschopnými výrobky, tak jeho dopravní dostupností.

Hlavním cílem diplomové práce bylo v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele města a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy.
2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty apod.).
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy v oblasti rozvoje obce.

2.1.1 Výzkumné otázky

1. Lze zahrnout politický systém v Přerově kategoricky do skupiny větších obcí dle typologie místních politických systémů v souladu s kategorizací dle Jüptnera?
2. Jak ve městě Přerov probíhá rozhodovací proces, kdo iniciuje významné investiční akce nebo podobu rozpočtu a další rozvoj města? Je to jak primátor, náměstci, členové rady, úředníci magistrátu, představitelé přerovských spolků, zastupitelé, výbory, komise samosprávy, tak i v některých případech samotní občané, kteří mají možnost projevit svou iniciativu na jednáních zastupitelstva i v rámci tvorby participativního rozpočtu?
3. Autor se zamýšlí nad srovnáním praktických aspektů rozhodování místní samosprávy a státní správy. Je něco, v čem se liší nebo jsou srovnatelné?
4. Jaké významné projekty ovlivnily a ovlivní rozvoj města?

2.2 Metodika

Při vypracování práce byl využit přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy obcí jednotlivých velikostí. Práce je koncipována jako případová studie. Sběr dat proběhne pomocí studia dokumentů a dotazování se členů místní samosprávy.

Případová studie vychází z dokumentů jako jsou zápisy a audiozáznamy ze schůzí zastupitelstva, materiálů místních politických subjektů, Českého statistického úřadu, Monitoru státní pokladny, webových stránek volby.cz, webových stránek města Přerova a ostatních organizací.

Jako dalším krokem pro sběr dat proběhlo dotazování pěti členů zastupitelstva. Tři z nich jsou členové rady koaličních stran ODS a KDU-ČSL a TOP 09, z toho jeden z nich je ve funkci uvolněného radního. Osloveni byli zástupci jak z opozice, tak z koalice. Bohužel nebylo možné zastihnout všechny členy zastupitelstva, neboť opakovaně ignorovali žádost o poskytnutí rozhovoru, ať už jakoukoliv formou. Základní okruhy otázek se zaměřovaly na jejich angažovanost v komunální politice, sestavování kandidátních listin, povolební vyjednávání či mechanismy místní samosprávy.

Přepisy rozhovorů se zastupiteli, kteří byli ochotni věnovat otázkám pozornost, jsou uvedeny v příloze této diplomové práce – Rozhovory s vybranými členy zastupitelstva ve městě Přerov.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa a její charakteristika

Financování měst a obcí úzce souvisí s výkonem veřejné správy a zajišťováním veřejných záležitostí. Termín veřejná správa nemá legislativní definici, tento pojem tedy není přímo definován zákonem, lze jej nicméně vymežit jako souhrn veřejných záležitostí vykonávaných ve veřejném zájmu. Provedení veřejné správy je svěřeno veřejnoprávním subjektům, které ji vykonávají jako právní povinnost stanovenou z titulu svého postavení.

Za veřejnoprávní subjekty jsou v první řadě považovány stát a subjekty nestátní, které stát z vlastní vůle zmocnil pro vykonávání veřejných záležitostí.

Veřejnou správu lze obecně rozdělit do dvou kategorií. První kategorie je státní správa, druhou kategorií je veřejná samospráva, kterou lze dále dělit na správu územní a správu zájmovou. Státní správa, jak již název napovídá, je řízena státem a stát ji může vykonávat přímo nebo prostřednictvím různých institucí. Autonomní veřejnou správu vykonávají nestátní subjekty, které jsou oprávněny tuto pravomoc vykonávat formou přenesené působnosti.

Tyto instituce mají právo samostatně přijímat a řídit rozhodnutí v rámci veřejné autonomie v souladu s předepsanými právními předpisy. Veřejnou autonomii lze považovat za důsledek decentralizace a demokratických principů. Územní autonomií se rozumí výkon správní moci lidmi žijícími na pevně stanoveném území menším než národ. Tyto organizace vykonávají kontrolu v rámci jim přidělených pravomocí a finančních zdrojů. Zájmová autonomie se týká výkonu správy lidmi se společnými zájmy. Územní autonomii lze dále rozdělit na tři typy: Angloamerický, francouzský a hybridní typy, které kombinují místní autoritu a národní správní autoritu (Kruntorádová, 2015; Provazníková, 2015).

3.2 Obec a její orgány

Na chod obce dohlíží především zastupitelstvo, rada, starosta a obecní úřad. V rámci měst a městysů jsou orgány označovány pojmy jako je: zastupitelstvo městyse/města, rada městyse/města, městský úřad a zvláštní orgány.

Specifickou kategorií obcí jsou statutární města. Statutárním městem se může město stát jedině novelizací zákona o obcích. Po novelizaci zákona číslo 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), se počet statutárních měst výrazně zvýšil. Včetně Prahy se v současné době uvádí, že je v ČR 27 statutárních měst a jedná se o Plzeň, Opava, Jablonec nad Nisou,

Olomouc, Karlovy Vary, Ostrava, Brno, Hlavní město Praha, Přerov, Zlín, Havířov, Hradec Králové, Chomutov, Liberec, Karviná, Most, Děčín, České Budějovice, Kladno, Pardubice, Teplice, Mladá Boleslav, Jihlava, Třinec, Ústí nad Labem, Frýdek-Místek, Prostějov. Jmenovaná města označovaná jako statutární mají možnost dělit své území na městské části nebo městské obvody s vlastními orgány samosprávy. (Český statistický úřad, 2023; Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010)

Statutární města mají v moci upravovat své vnitřní poměry, které vydávají prostřednictvím obecně závazné vyhlášky obce. Správu statutárních měst zajišťuje zastupitelstvo, rada, primátor, magistrát a další zvláštní orgány.

V rámci územně členěného statutárního města je městský obvod spravován zastupitelstvem městského obvodu. Mezi další orgány městského obvodu spadá rada, úřad městské části, starosta a zvláštní orgány městské části. Funkci místostarosty plní ve statutárním městě náměstek primátora. Jednou z dalších funkcí, které se zřizují ve statutárním městě, je tajemník magistrátu, kterého jmenuje a odvolává primátor se souhlasem ředitele krajského úřadu.

Primátor či starosta má právo delegovat vykonávání určitých pravomocí komisi po projednání s ředitelem krajského úřadu. V takovém případě se komise označuje také jako orgán obce. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010)

3.2.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce je důležitou demokratickou institucí, která zastupuje obyvatele a rozhoduje v jejich zájmu o celkovém rozvoji a správě obce. Je hlavním orgánem obecní samosprávy a jeho složení určují přímo obывatelé v obecních volbách. Počet členů zastupitelstva se určuje dle počtu obyvatel:

Tabulka č. 1: Počet členů zastupitelstva na obyvatele

Obyvatelé	Členové zastupitelstva
Do 500	5 až 15
Od 500	7 až 15
Od 3 000 do 10 000	11 až 25
Od 10 000 do 50 000	15 až 35
Od 50 000 do 150 000	25 až 45
Nad 150 000	35 až 55

Zdroj č. 1: Vlastní zpracování podle zákona č. 128/2000 Sb.

Zastupitelstvo především nese odpovědnost za správu, řízení a rozhodování v rámci určité obce či města. Musí přijímat podstatná rozhodnutí, která mají vliv na životní podmínky a rozvoj obce. Zastupitelstvo je zodpovědné například za schvalování rozpočtu obce, upravuje předpisy, schvaluje jednotlivá nařízení a místní vyhlášky, rozhoduje o investicích do infrastruktury obce, podporuje hospodářství a kontroluje hospodaření obce prostřednictvím kontrolního a finančního výboru, podílí se na sociálním a kulturním vyžití obce, na volbě starosty či členů jiných orgánů obce apod.

Zasedání zastupitelstva se obecně konají dle potřeby, probíhají přímo v obci a svolává je a řídí starosta. Nejméně se však zastupitelstvo schází jednou za tři měsíce. Zasedání jsou přístupná veřejnosti, které má právo se nejen zúčastnit ale případně i vyjádřit svůj vlastní názor. Zastupitelstvo rozhoduje prostřednictvím hlasování a aby hlasování prošlo musí být přijata alespoň většina hlasů jednotlivých členů zastupitelstva. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010; Balík, 2009)

3.2.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce, která je v oblasti samostatné působnosti a za svou činnost odpovídá zastupitelstvu obce. Rada obce je tvořena především starostou, místostarostou a dalšími členy rady, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva. V obcích, kde není zvolena rada města, vykonává pravomoci rady města starosta, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu. Počet členů rady bývá vždy lichý tj. 5, 7, 9, 11, nesmí však přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. V obcích, které mají zastupitelstva méně než 15 členů se rada obce nevolí.

Ze zasedání rady musí být vždy pořízen zápis, jež podepisuje starosta s místostarostou nebo jinými členy rady. O průběhu zasedání musí být zápis pořízen do sedmi dnů od jeho konání a obsahuje informace o počtu přítomných členů rady obce, o průběhu hlasování, přijatých usneseních a je následně uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva. Rada obce rozhoduje o řadě záležitostí, jako je například zabezpečování hospodaření obce dle schváleného rozpočtu, připravuje a řeší návrhy pro jednání zastupitelstva, vydává nařízení obce, kontroluje plnění úkolů obecním úřadem, stanovuje celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu, rozhoduje o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce, vyřizuje a přijímá petice či jiné stížnosti, schvaluje organizační řád obecního úřadu apod. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010; Balík, 2009)

3.2.3 Starosta obce

Starosta, který je volen zastupitelstvem společně s místostarostou, zastupuje obec navenek. Oba musí být občany ČR a za výkon své funkce se zodpovídají obecnímu zastupitelstvu. Se souhlasem ředitele krajského úřadu starosta jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu.

V době nepřítomnosti tajemníka obecního úřadu starosta se zaměstnanci obce uzavírá a ukončuje pracovní poměr a stanovuje jim plat. Kromě toho dohlíží na pravidelné hodnocení hospodaření obce, může také požádat Policii ČR o pomoc při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Úkolem starosty je informovat veřejnost o činnosti obce, a to především v obcích, které nemají tajemníka obecního úřadu.

Dále také rozhoduje o věcech svěřených radou obce, plní úkoly podle platných zákonů a jiných předpisů a plní jiné obdobné úkoly.

Podstatnou úlohou starosty spolu s místostarostou je obecně svolávání zasedání zastupitelstva, jeho řízení a podepisování zápisů z jednání. V případě nepřítomnosti starosty jej zastupuje jeho zástupce, tedy místostarosta, který přebírá povinnosti starosty v případě jeho odvolání nebo rezignace do doby, než je nově zvolen. (Čmejrek, 2010)

3.2.4 Obecní úřad

V čele obecního úřadu stojí starosta, jako orgán, kterým je obecní úřad tvořen společně s místostarostou, tajemníkem obecního úřadu a zaměstnanci obce. Pro určité oblasti může rada obce zřídit odbory a oddělení. Obecní úřad je pověřen plněním úkolů uložených zastupitelstvem nebo radou obce, spolupracuje s komisemi a výbory a také rozhoduje v případech stanovených zákonem o obecním zřízení.

V obcích s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem se zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu, ten je odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu nebo určování platu zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu. V případě nepřítomnosti tajemníka vykonává jeho povinnosti starosta. (Čmejrek, 2010)

4 Místní systémy samosprávy ve východní Evropě

Ve východní Evropě existuje mnoho typologií místních vládních systémů, nejčastěji se v odborné literatuře však objevuje výzkum od Pagea a Goldsmitha z roku 1987. Výzkum Pagea a Goldsmitha rozlišuje jihoevropské a severoevropské systémy. Analyzuje tři rozměry vztahů mezi centrální a místní samosprávou a to: alokaci funkcí, přístup a diskrétnost. V roce

1991 se objevuje výzkum autorů Hesse a Sharpe a ti rozlišují tři modely: Napoleonskou tradici jižní Evropy, model střední a severní Evropy a anglosaský model. Tyto zmíněné typologie jsou uznávané a často zmiňované v současné literatuře a jsou základem pro několik empirických výzkumů. (Swianiewicz, 2013)

Jako jedna z novějších typologií se uvádí typologie Loughlina z roku 2003, která identifikuje modely čtyři, a to: Franco model (jižní Evropy), model Germánský (střední Evropy), Anglosaský a Nordický neboli Skandinávský model. Roku 2006 se objevuje výzkum Heinelta a Hlepase, kteří přinášejí nový přístup, jež je zaměřen na vertikální a horizontální vztahy moci. Heinelt a Hlepas zahrnují do své typologie tři země z východní Evropy, konkrétně Maďarsko, Polsko ale i Českou republiku. Z důvodu shodné historie byly tyto země autory klasifikovány jako samostatný typ. (Swianiewicz, 2013)

Typologie, které byly vyvinuté především před rokem 2000, většinou ignorují místní vlády ve východní Evropě, až na ojedinělé případy, které východoevropské země považují jako jednotnou skupinu. Heinelt a Hlepas to odůvodňují tím, že i v případě, když má centrální a místní samospráva něco společné se severní a střední evropskou skupinou, země východoevropské jsou považovány spíše za skupinu odlišnou z důvodu nedávné decentralizace a historického kontextu. Loughlin zařazuje všechny východoevropské země do stejného typu z důvodu společných zkušeností s komunistickou diktaturou, přechodem na demokracii či přípravy na vstup do Evropské unie. Roku 1993 byly Bennettem východoevropské země opět zahrnuty do jedné skupiny. Bennettův přístup byl ovlivněn předešlým raným obdobím politické proměny v regionu. Tato snaha o kategorizaci nedostatečně zohledňuje rozmanitost místních vládních systémů ve východní Evropě, kde jsou rozdíly tak výrazné, že není vhodné považovat jejich místní správy za jednotnou skupinu. (Swianiewicz, 2013)

4.1 Místní vládní systémy ve východní Evropě – odlišnosti a rozdíly

Vládní systémy ve východní části kontinentu mají několik společných rysů, které lze z historie vysledovat. Mezi podobnosti spadá například víra v decentralizaci. Ta byla zejména v době před pádem komunismu velmi rozšířená. Toto přesvědčení však nevedlo k vytvoření jednotného institucionálního modelu místní autonomie, to platí i pro ČR. (Coulson, Campbell, 2006; Swianiewicz, 2013)

Jako jeden z dalších rysů podobnosti Swianiewicz (2013) uvádí oslabení meziregionální úrovně, kdy na rozdíl od trendů v západních demokraciích, kde byly

regionální úrovně posíleny, ve východní Evropě došlo v období posledních 2-3 desítek let naopak k oslabení role druhé úrovně. To lze zaznamenat i na příkladu České republiky, kdy se v roce 1990 první vlna decentralizačních reforem dotkla pouze obecní úrovně. Úroveň krajská a okresní byla reformována až později a v porovnání s obcemi má většinou omezenější funkce. V České republice došlo ke zřízení krajů jako samosprávných jednotek s volenými zastupitelskými orgány až v roce 2000 v návaznosti na administrativní a územní reformy, což vedlo k větší decentralizaci a většímu přiblížení správy k občanům. (© Český statistický úřad, 2022)

Regiony a kraje ve srovnání s obcemi mají omezené pravomoce a funkce. Rozpočty regionů a krajů jsou často závislé na transferech z centrální úrovně a mají minimální dopad na činnost nižší úrovně veřejné správy. Kraje jsou finančně ovlivňovány pomocí převodů z centrálního rozpočtu. Většinu veřejných služeb poskytovaných v ČR přitom zajišťují obce. (Swianiewicz, 2013)

4.2 Volební systém a funkce komunálních voleb

4.2.1 Volby a jejich funkce

Volby představují klíčový prvek dnešní společnosti, vytvářejí zásadní roli demokratických hodnot a rozhodovacích procesů. Jsou prostředkem, díky kterému si občané volí své zástupce a podílejí se na rozhodování o důležitých otázkách. Funkcí voleb je tedy především zjištění aktuálních priorit společnosti, což následně vede k vytváření legitimních politických a správních institucí.

Během voleb si občané mohou vybrat z různých kandidátů nebo politických stran, které zastupují jejich zájmy. Tím tak občané mohou aktivně utvářet budoucnost pro svou komunitu. Občany zvolení zástupci jsou následně odpovědní za to, aby zastupovali zájmy svých voličů pro prosperitu a blaho své společnosti. Prostřednictvím tohoto demokratického procesu tedy svobodné volby umožňují občanům ovlivnit budoucnost společnosti a politické směřování své země. (Čmejrek, 2010)

4.2.2 Volby v rámci obecního zastupitelstva

Dle zákona (č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí) „se volby do zastupitelstev obcí konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení.“ Funkční období zastupitelstev obcí trvá 4 roky a pokud zákon nestanoví jinak, tak volby do zastupitelstev obce vždy vyhláší

prezident, a to nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Vyhlášení voleb je následně vždy uveřejněno ve Sbírce zákonů. Pokud zákon nestanoví jinak, tak se volby do zastupitelstva konají v období dvou dnů, v pátek a v sobotu, ve všech městech, obcích, městských obvodech či v jiných městských částech. V pátek vždy dojde k otevření volební místnosti pro voliče ve 14 hodin a končí ve 22 hodin. Naopak v sobotu dochází k otevření volební místnosti v 8 hodin a zavření ve 14 hodin. V případě nutnosti pak může dojít k „dodatečným volbám“ ty pak probíhají pouze v jednom dni a to od 7 hodin do 22 hodin.

4.2.3 Volební obvody

Volební obvody v České republice tvoří důležité geografické celky, ve kterých se konají volby na komunální úrovni. Tyto volební obvody se mohou skládat z jednoho či více okresů nebo obcí. Každý volební obvod má svůj vlastní seznam voličů, kteří mohou v tomto obvodu volit. Během voleb mají obyvatelé možnost volit kandidáty nebo politické strany, které se pak podílejí na politickém rozhodování uvnitř města či obce. (Čmejrek, 2008)

O velikosti volebního obvodu se nerozhoduje podle rozlohy území nebo počtu obyvatel, ale dle počtu mandátů, které jsou v daném obvodu k dispozici. Čím větší volební obvod je, tím větší je pravděpodobnost, že konečný výsledek voleb bude poměrný, což znamená, že o tom, kdo bude uvnitř zastupitelstva, budou rozhodovat preference voličů. (Čmejrek, 2008)

Každá obec má v komunálních volbách alespoň jeden volební obvod. Nařízení podmínek stanovených v zákoně o volbách do zastupitelstva umožňuje, aby se obce rozdělily na více volebních obvodů, pokud to však odpovídá určitým kritériím. Pokud obec usiluje o vytvoření většího množství volebních obvodů, tak musí zajistit alespoň minimální počet volených zastupitelů v rámci každého obvodu, jež se odvíjí od počtu obyvatel v dané obci. To je dáno v zákoně o volbách do zastupitelstev obcí. (Zákon č. 491/2001 Sb.)

4.2.4 Volební okrsky

Pro usnadnění volebního procesu a sčítání hlasů jsou ve všech obcích zřízeny stálé volební okrsky, které mohou být změněny pouze ve výjimečných případech, jež jsou v souladu se zákonem. O těchto okrscích a příslušných volebních místnostech rozhoduje starosta.

Většinou volební okrsek čítá okolo 1000 voličů. Ve vzdálenějších částech obce však mohou být vytvořeny volební okrsky i pro menší počet voličů. Po vyhlášení voleb nelze

s volebními okrsky jakkoliv manipulovat až do doby, než jsou prostřednictvím Státní volební komise vyhlášeny celkové výsledky voleb. (Zákon č. 491/2001 Sb.)

4.2.5 Forma kandidatury

V případě komunálních voleb mohou kandidovat jak jednotlivci, tak i politické strany. Aby se kandidáti mohli voleb zúčastnit, tak je nutné, aby se zaregistrovali na místní či krajské úrovni, buď z pozice jednotlivce nebo jako členové politické strany. Registrace vyžaduje splnění jistých podmínek, jako je občanství, věk, trvalé bydliště v daném okrese nebo kraji či fakt, že kandidáti nesmí být trestně stíháni. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Podstatné je, že forma kandidatury se odlišuje v závislosti na druhu volebního obvodu. V jednomandátových obvodech mohou voliči vybírat z jednotlivých kandidátů, to vede k jisté personalizaci voleb, kdy voliči zvažují jak osobu kandidáta, ale také jeho politickou příslušnost. Pokud jde o vícemandátové volební obvody, tak se kandidáti ucházejí o přízeň voličů formou kandidátních listin, přičemž voliči hlasují pro koalici nebo pro politickou stranu, nikoliv pro jednotlivce. Na základě toho se pak volby stávají více programovými a stranickými.

Kandidátní listiny mohou být děleny na přísně vázané, vázané nebo otevřené. U přísně vázaných kandidátních listin voliči nemohou měnit pořadí kandidátů. Naopak u kandidátních listin vázaných lze provádět jisté změny, kde voliči mohou měnit kandidáty na listině, pouze však z předem daného seznamu. Otevřené kandidátní listiny umožňují voličům ovlivnit pořadí kandidátů přímo formou hlasování pro konkrétního kandidáta na listině. Tento systém tedy nabízí voličům větší možnost se podílet na tom, kdo bude zvolen a tím poskytuje větší transparentnost a demokracii. V České republice se při komunálních volbách využívají otevřené kandidátní listiny. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

4.2.6 Struktura hlasu

V komunálních volbách má každý volič možnost uplatnit více než jeden hlas, to znamená, že může hlasovat pro tolik kandidátů, kolik se volí členů do zastupitelstva v obci. Otevřená kandidátní listina má tu výhodu, že voličům umožňuje hlasovat bez ohledu na politickou stranu. Volič má na výběr ze 3 možností hlasování. Buď může hlasovat pro celou stranu, a to tím, že označí v listině příslušnou stranu křížkem. V případě, že se tak rozhodne a nebude dále vybírat kandidáty z jiných stran, věnuje straně tolik hlasů, kolik má kandidátů.

Další alternativou pro voliče je zaškrtnout kandidáty z různých politických stran. Je však nutné, aby nedošlo k překročení počtu volených zastupitelů. Poslední možností je označit celou kandidátní listinu a současně zvolit jednoho nebo více kandidátů z jiných politických stran. V tomto případě volič přidělí své hlasy konkrétním kandidátům, a také kandidátům ze strany, které se rozhodl podpořit. V případě strany však volič hlasuje pouze pro počet kandidátů, jež je rozdílem mezi počtem volených zastupitelů a počtem označených kandidátů z jiných stran. Vypadá to tak, že zbývající hlasy jsou přiděleny kandidátům z politické strany dle pořadí, v jakém jsou uvedeni na kandidátní listině. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

4.2.7 Volební formule

Volební formule představují matematické metody, jež slouží ke stanovení počtu mandátů, které jednotlivé strany v rámci volby získávají. V České republice se k rozdělení mandátů mezi strany, které překročily volební klauzuli, používá volební formule d'Hondtova. Používá se především pro vícemandátové volební obvody. D'Hondtova metoda postupně dělí celkový počet hlasů, které strana získala. Dělí se čísly 1, 2, 3 a to až do počtu, kdy počet dělicích operací odpovídá počtu volených kandidátů na kandidátní listině. Výpočet vždy provádí Český statistický úřad, který pak podíly řadí dle velikosti. Počet mandátů, které jednotlivá strana získá, odpovídá počtu podílů, které v početní řadě obsadila. Pokud dojde k rovnosti podílů, tak se pak rozhoduje losováním.

Přiřazení mandátů jednotlivým kandidátům probíhá způsobem, že Český statistický úřad u konkrétní volební strany vydělí celkový počet získaných hlasů počtem kandidátů. Jestliže má některý z kandidátů minimálně o 10 % více hlasů než průměr, je umístěn na první místo v pořadí kandidátů na kandidátní listině. Pokud je však více takových kandidátů, o jejich pořadí pak rozhoduje počet získaných hlasů. Kdyby došlo k situaci, že by hlasy dosahovaly stejného počtu, uplatní se původní pořadí kandidátů na kandidátní listině. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

4.2.8 Uzavírací klauzule

Uzavírací klauzule nebo také volební klauzule představuje pravidlo, kdy ve volbách do zastupitelstva musí jednotlivé kandidující strany překročit minimální procento získaných hlasů, aby mohly být zastoupeny v zastupitelském orgánu.

Aby v České republice mohla kandidující strana získat mandát, musí získat minimálně 5 % hlasů. K dosažení tohoto cíle je nutné vzít v úvahu počet kandidátů na kandidátní listině a podobu lokálního stranického systému. V případě, že nedosáhnou klauzule alespoň 2 kandidátní listiny, hranice se snižuje o 1 % až do jejího splnění. (Balík, 2009)

5 Radniční koalice

V komunálních volbách není pouhé získání mandátu dostatečné. Pokud strana nedosáhne nadpoloviční většiny mandátů, což se stává často, musí vytvořit koalici s jinou stranou, aby bylo dosaženo nadpoloviční většiny. Pro řízení obce je nadpoloviční většina mandátů zásadní věcí. Koalice v České republice představuje spojení alespoň dvou subjektů, které se vyskytují i v menších obcích, a to ať už formálně nebo méně formálně. Ustavující zasedání zastupitelstva by se měla konat nejpozději do 15 dnů od uplynutí lhůty pro podání návrhu na neplatnost voleb nebo neplatnost hlasování u soudu. Během této doby strany musí vyřešit otázku koalic. (Balík, 2009)

V závislosti na zkoumání komunální politiky Jüptner obec klasifikuje do čtyř kategorií. Tyto kategorie zahrnují nejmenší obec (NO), obce menší střední velikosti (MSO), obce větší střední velikosti (VSO) a největší obce (NM). Kategorizace pomocí počtu obyvatel vypadá následovně: nejmenší obce mají do 1700 obyvatel, menší střední obce mají 1701-9000 obyvatel, větší střední obce mají 9001-45000 obyvatel a největší obce mají více než 45000 obyvatel. (Jüptner, 2004)

Statutární město Přerov patří do kategorie (VSO) neboli obce větší střední velikosti. Dle Jüptnera jsou předvolební koalice v těchto městech pouze výjimečně. Zásadní je pro něj utváření koalic po volbách, z toho důvodu na základě dané koalice je pak zvolen starosta, místostarostové a členové rady. Uvádí, že v obcích takové velikosti jsou často velké koalice, které zajišťují většinu v zastupitelstvu. (Jüptner, 2004)

Funkce starostů, kteří jsou zároveň členy zastupitelstva měst a městských rad, není v porovnání s ostatními formálně posílena. Při rozhodování mají starostové v zastupitelstvu stejná práva jako ostatní členové. Ohledně rozhodování zastupitelstev v rámci investic se však obvykle využívá postup, který začíná předběžnou iniciativou, v níž mohou starostové hrát klíčovou roli. (Čopík, Kopřiva a Čmejrek 2021)

Postavení starosty má vliv především v menších obcích, což zahrnuje venkovské oblasti a malá města s počtem obyvatel okolo 15 až 20 tisíc. Větší obce mají zpravidla o něco

„aktivnější“ politický život, což směřuje k zapojení více aktérů v rámci rozhodovacího procesu. (Kopřiva, Čopík, Čmejrek 2017)

5.1 Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí

Rozhodování v české samosprávě je svěřeno hlavně voleným zastupitelstvům. České obce se svou samostatnou působností, která je definována zákonem o obcích, mají poměrně široké a rozsáhlé pravomoci. Zastupitelstva jsou zodpovědné za schvalování rozpočtu, programy rozvoje, vydávání obecných vyhlášek, zřizování organizačních složek obce atd. Samotné mechanismy rozhodování však nejsou legislativně upraveny. Ačkoliv zastupitelstvo nese odpovědnost za rozhodování v samostatné působnosti obce, nemusí tato rozhodnutí iniciovat. (Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2017)

Typologie Mouritzena a Svara (2002) rozlišuje systém řízení v obcích s přihlédnutím k silnému starostovi, předsedům výborů, vedoucím kolektivů či jiným výkonným výborům. V České republice je uplatňován systém kolektivního vedení, který vyjadřuje rozdělení pravomocí mezi rady obce a zastupitelstvo. V systému kolektivního vedení je rada obce volena zastupiteli, to znamená, že klíčovou roli v rámci rozhodování mají ti, jež jsou demokraticky zvoleni občany. Zmíněná struktura pak umožňuje zastupitelstvu rozhodovat o důležitých již zmíněných otázkách. Tato situace se částečně odlišuje v rámci menších obcí, kde je méně než 15 členů zastupitelstva, tam většinu pravomocí a odpovědností nese starosta. (Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2017)

5.2 Rozhodování v místní samosprávě z teoretické perspektivy

Před více než 30 lety byla v České republice v rámci několika změn po roce 1989 obnovena obecní samospráva. I přesto, že byly tyto počáteční změny zjevné především v obnovení institucionálního charakteru obecní samosprávy, probíhal tento proces transformace spíše nerovnoměrně. S těmito změnami zároveň přetrvávala i dřívější praxe podřízenosti místní správy ústřední státní moci. (Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2017)

Obnovená místní samospráva byla po určitou dobu ještě v počáteční fázi a postrádala skutečné mechanismy politického a ekonomického rozhodování. Reid (2003) a Illner (1992) označovali za hlavní překážky rozvoje místní demokracie na přelomu 80. a 90. let 20. století absence lokálně zakotvené střední třídy, přetrvávání politické kultury z předcházející doby, slabost místních rozpočtů, nedostatek znalostí apod. (Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2017)

I přesto, že některé faktory byly korigovány, několik z historicky zjištěných překážek přetrvává dodnes. Ke zlepšení došlo zejména v oblasti financování obecních samospráv. Obce si více začaly uvědomovat svou odpovědnost za vlastní rozvoj a naučily se využívat možností horizontální spolupráce. Avšak komunální politika byla ovlivněna problémy souvisejícími s demokratickými systémy vládnutí a obecní samosprávy byly vystaveny snahám podniků získat přístup k veřejným zdrojům. (Klima 2015; Velsic 2003).

Důvěra občanů v instituce je podstatnou součástí politického procesu na všech úrovních. Průzkumy veřejného mínění prokazují významné rozdíly mezi lokální úrovní politiky a veřejné správy, na rozdíl od úrovní národní. Bernard (2011) uvádí, že jsou místní samosprávy hodnoceny voliči pozitivně z hlediska schopnosti, transparentnosti a dodržování demokratických pravidel.

Karel B. Müller (2016) upozorňuje na provázanost institucionální důvěry s důvěrou mezilidskou a také se sebedůvěrou občanů, jež odráží významovou strukturu politické kultury s deficitním pojetím politiky.

Při úvahách o mechanismech schvalování investičních plánů a rozpočtů místních samospráv lze vycházet z teoretických argumentů a empirických výzkumů v oblasti veřejné správy a konceptuálního přechodu od „government ke governance“. V této souvislosti je důležitá také otázka legitimacy tohoto vývoje. Další aspekty vývoje rozhodování v demokratických systémech, jako je politická a občanská kultura, se odrážejí v konceptu "nepolitické demokracie". Studie se zaměřuje na identifikaci proměnných, které ovlivňují utváření kolektivní vůle a roli aktérů v rozhodovacím procesu, včetně otázek, které jsou spojeny s důvěrou v místní politiku. V České republice byl rovněž proveden výzkum vztahu mezi důvěrou a chováním občanů a budováním sociálního kapitálu. Následně také studie soustředící se na financování ekonomické udržitelnosti. (Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2017)

5.3 Komunální koalice a politické modely

Teorie koalic se zaměřuje především na koalice na celostátních úrovních, analyzuje pravidla sestavování vlády v parlamentních systémech, které vychází z racionálních cílů politických aktérů v politických stranách. Americká tradice se zaměřuje především na získání vedoucí pozice, naopak tradice evropská se soustřeďuje na prosazování politického programu. Jüptner (2004) dále uvádí, že za nejrationálnější koalici je považována tzv. „minimální vítězná koalice neboli koalice s nejmenším počtem členů.“ Mezi další varianty koaličních uspořádání spadá velká koalice s nadbytečným počtem členů a koalice

menšinová, s menšinovým zastoupením v legislativě. Důležitým předpokladem teorie koalic je, že politické strany jsou samostatnými aktéry, jejichž vnitřní struktura nemá vliv na koaliční jednání a předpokládá se, že strany vystupují navenek jednotně.

V případě aplikace koaliční teorie na komunální politiku je třeba vyhledat ekvivalentní pojmy pro vládu, premiéra, parlament a politické strany. Vládu je možné přirovnat k obecní nebo městské radě, parlament k zastupitelstvu a premiéra ke starostovi. Avšak vztah mezi starostou a radou není ani částečně tak těsný jako mezi premiérem a vládou. Jakožto nejproblematictější instituci Jüptner (2004) zmiňuje politické strany z toho důvodu, že mohou působit buď s některými podobnými nezávislými sdruženími, nebo mohou být doplněny jinými funkčními i institucionálními charakteristikami, než jaké běžně z parlamentní úrovně mají. V menších obcích politické strany většinou fungují jako volné koalice nebo sdružení jednotlivců, což vede k částečným komplikacím v rámci stanovení obecných zákonitostí koaličního chování.

Jüptner (2004) se ve své knize věnuje pojmu „unitární aktér“ a vysvětluje, že se nemusí nutně vztahovat na politické strany v místní politice, protože v každé straně existují různé zájmové proudy a názory, které ovlivňují svou vlastní koaliční politiku. Teorie koalic tedy zdůrazňuje dva hlavní cíle koaličního působení:

- snaha o získávání exekutivních postů (americká tradice)
- snaha prosazování politického programu (evropská tradice)

Osobní vztahy, především schopnosti a osobnostní předpoklady kandidátů na starostu mohou hrát v místní politice důležitou roli. Velikost obcí a zastupitelstev v některých místních politických systémech ovlivňují rozhodování a často vedou k rozdílným cílům. Jedna z dalších komplikací může představovat blízkost mezi jednotlivými stranami, což by mohlo vést k pravděpodobnému vzniku koalic. Odlišné cíle však mohou v místní politice vytváření takových koalic ztížit.

V komunální politice je často obtížné konstruovat politické škály, z důvodu specifík politiky na této úrovni. V obecním zastupitelstvu totiž není snadné rozpoznat politické ideologie, které ztrácejí v tomto kontextu význam. Komunální politici potom častokrát nemají jednotnou doktrínu nebo ideologii a mají tendenci budovat politické vztahy na základě osobních vztahů a různých zájmů. Na vliv osobních vztahů na koaliční chování v komunální politice upozorňuje sborník „Komunální politické systémy“. (Hudák, Jüptner, Svoboda 2003). V malých komunálních systémech jsou osobní vztahy jednotlivých aktérů

důležitější než v celostátní rovině. Teorie koalic proto získává jiný rozměr a zaměřuje se na obecné aspekty vztahů uvnitř politické elity obce.

V komunální politice je však možné zaznamenat zásadní rozdíl. Členové rady jsou vždy voleni ze zastupitelů, kterých je pouze jedna třetina jejich počtu. Proto je pravděpodobné, že při vytváření koalic na této úrovni bude hrát větší roli individuální rovina.

Při sestavování koalic a volbě výborů a komisí mají prvořadý význam personální aspekty. Je to dáno osobními vazbami komunálních elit a častějším osobním kontaktem v každodenním životě. Také z důvodu počtu aktérů bývají méně diferenciované z hlediska specializace což může být výhodou. Institucionální podmínky místních zastupitelstev také určují, že mají ve srovnání s celostátními poslanci relativně velký počet radních ve srovnání k zastupitelstvu, což může ovlivnit koaliční dynamiku. Celkově se tedy charakteristiky komunálních politických systémů odrážejí ve formování jednotlivých koalic. (Jüptner, 2004)

6 Koncept fiskálního federalismu

Koncept pojmu fiskální federalismus, jež se objevil především v anglosaských zemích, je považován jako jeden z novějších přírůstků do oblasti teorie veřejných financí. Mezi hlavní představitele této teorie spadá Wallace Oates, Charles Tiebout, James Buchanan a Paul Bernard Spahn. V řadě posledních desítek let začala problematika fiskálního federalismu vzbuzovat pozornost v evropských zemích, a to z důvodu rostoucího vlivu decentralizace, dekoncentrace a územních samospráv. Fiskální federalismus byl poprvé použit ekonomem Richardem Musgravem, který společně s Oatesem a ostatními následovníky aktivně přispívali k praktickému využití a aplikaci těchto teoretických poznatků. Později výraz „fiskální federalismus“ rozšířil významný profesor ekonomie již zmíněný Wallace Oates o jeho komplexnější ekonomické chápání než jen z politického hlediska. (Provazníková, 2015)

Fiskální federalismus se zabývá především celkovým fungováním systému veřejných financí. Také ale věnuje pozornost současným otázkám efektivity ekonomického a politického rozhodování, na různých stupních řízení a správy. Z tohoto důvodu vždy záleží na státoprávním uspořádání v dané zemi. Hlavním prvkem zkoumání jsou finanční vztahy mezi federální vládou a nižšími správními úrovněmi v rámci veřejného sektoru se zaměřením na rozdělení odpovědností za zabezpečování a financování veřejných statků mezi jednotlivými články, optimální přiřazení příjmů, nebo úrovně fiskálního systému. (Provazníková, 2015)

6.1 Modely fiskálního federalismu

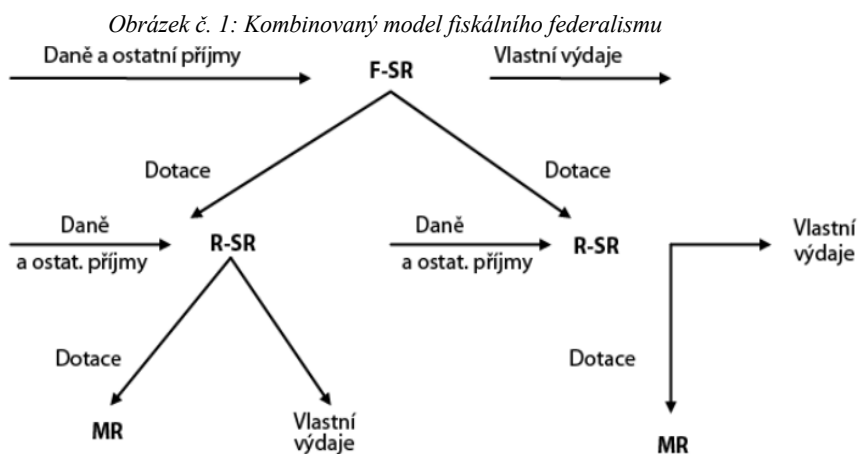
Peková (2004) uvádí, že se fiskální federalismus zabývá vertikálními a horizontálními strukturami veřejného sektoru. Dále se zaměřuje na využití jednotlivých fiskálních funkcí mezi jednotlivými úrovněmi, rozdělením pravomocí a odpovědnosti za výdajové oblasti a rozhodováním o struktuře zdanění a uspořádání příjmů. Lze tedy říci, že existují nejméně dvě úrovně veřejné správy, a to místní a federální, to znamená, že fiskální federalismus můžeme považovat za objektivní jev.

Modely fiskálního federalismu vycházejí ze skutečností ve federálních státech, kde je většinou jasnější dělba moci než v unitárních státech. Tyto modely se především odlišují způsobem, jakým se vytvářejí příjmy do rozpočtů, a jsou užitečné pro analýzu toho, jak do daného systému zapadají nižší úrovně vládní úrovně a územní samosprávy.

Provazníková (2015) ve své knize uvádí, že ve federativních zemích rozlišujeme dva základní modely fiskálního federalismu. První se označuje jako "koláčový model", ten se využívá v anglosaských zemích (Kanada, USA, Austrálie) a vychází z vertikálního modelu veřejného sektoru. Tento model umožňuje nezávislou fiskální politiku a vychází z finanční autonomie určitých vládních úrovní.

Druhý model je specifický především jako typ federálního uspořádání v Německu a označuje se jako kooperativní federalismus neboli horizontální model. Spojuje aspekty federativního uspořádání s unitárním státem, který se vyznačuje prvky jako je silná ústřední vláda, jednotná daňová soustava a jednotná legislativa. Dále také zavádí finanční vazby v rámci vyrovnávání finančních vztahů mezi rozpočty, především na horizontální úrovni napříč jednotlivými zeměmi. Jedná se o země, které mají vyšší daňovou kapacitu, ty poskytují dotace zemím chudším.

V reálných situacích se však fiskální federalismus většinou uplatňuje pomocí kombinace vertikálního a horizontálního přístupu. Každá úroveň vlády v každém modelu má své vlastní příjmy, i když nižší úrovně mají obvykle méně příjmů, ty jsou pak většinou doplněny o dotace z vyššího rozpočtu. Stát tedy může snížit rozdíly v nerovnosti daňového výnosu v určitých regionech nebo obcích prostřednictvím přerozdělovacích procesů. V kombinovaném modelu lze pak také rozlišit různé úrovně centralizace a decentralizace. (Provazníková, 2015)

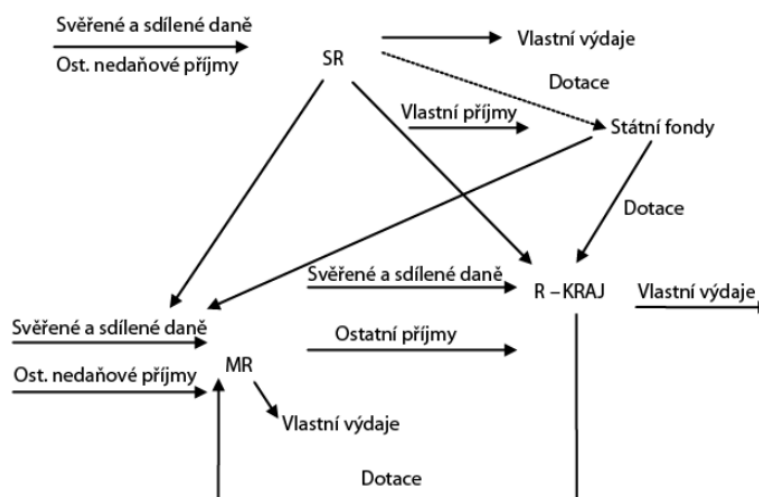
Zdroj č. 2: (Provazníková, 2015)

F-SR = federální SR, R-SR = republikový SR, MR = místní rozpočty (Peková, 2004)

6.2 Fiskální federalismus v ČR

Model fiskálního federalismu v ČR lze charakterizovat jako model kombinovaný s některými decentralizačními prvky. I když obce a kraje nejsou úplně finančně nezávislé, od roku 1993 dostávají místní rozpočty důchodové daně a DPH, a to směřuje k jejich relativní finanční nezávislosti. Vzhledem k rostoucí centralizaci daňových příjmů v národních rozpočtech a nedostatečnosti decentralizovaných daňových příjmů k pokrytí nákladů obcí a krajů dochází k přesunu finančních prostředků ze státního rozpočtu a fondů do rozpočtů krajů a obcí. To prostřednictvím dotací na financování veřejných statků. Obce v České republice dostávají případně dotace z krajských rozpočtů. Kromě běžných obecních rozpočtů existují také rozpočty dobrovolných svazků obcí (DSO) a specifické rozpočty Regionálních rad regionu soudržnosti, a to od roku 2006. (Provazníková, 2015)

Obrázek č. 2: Model kombinovaného fiskálního federalismu

Zdroj č. 3: (Provazníková, 2015)

6.3 Hospodaření obce

Obec má povinnost spravovat svůj majetek hospodárně a efektivně. Majetek obce musí být vždy účelně využíván v souladu s obecními zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Každá obec je povinna vést účetnictví dle platného zákona o účetnictví. Pro zhodnocení hospodaření z předchozího kalendářního roku žádá o přezkoumání krajský úřad, nebo přezkoumání svěřá auditorovi. V případě, že tak obec neučiní, přezkoumání hospodaření automaticky provádí příslušný krajský úřad. Pokud je zadáno auditorovi, náklady spojené s přezkoumáním hradí obec z vlastního rozpočtu. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

6.4 Rozpočet obce

Rozpočet obce představuje finanční plán, který je klíčovým nástrojem pro zabezpečení a financování obecní politiky. Obsahuje plánované příjmy a výdaje a jeho úkolem je zajistit platební schopnost při splácení finančních závazků obce v předem stanovených lhůtách. Na úrovni obcí a krajů se sestavují tzv. územní rozpočty, které jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy. V průběhu rozpočtového období dochází často ke vzniku časového nesouladu mezi vývojem příjmů a výdajů, především z toho důvodu, že se výdaje hradí z přijatých příjmů. Rozpočet slouží k bilancování příjmů a výdajů za dané období, které koresponduje s rozpočtovým obdobím veřejných rozpočtů v zemi. Jedná se tedy o finanční plán, který počítá pouze s příjmy, jež jsou reálně očekávány s existujícími rezervami a případnými půjčkami, které je možné získat a následně splatit. (Provazníková, 2015)

6.4.1 Příjmy rozpočtu obce

Do příjmů rozpočtu obce především dle Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, spadají: „příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z výsledků vlastní činnosti, příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila, příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonu státní správy, k nimž je obec pověřena, příjmy z místních poplatků podle zvláštního zákona, výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona, dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů, dotace z rozpočtu kraje, prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce, přijaté peněžité dary a příspěvky, jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.“ (Zákon č. 250/2000 Sb.)

6.4.2 Výdaje rozpočtu

Z rozpočtu obce se hradí především: „závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi

nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje na podporu subjektu provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec, jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.“ (Zákon č. 250/2000 Sb.)

Rozpočet se rozděluje na dvě části a to: běžný rozpočet a kapitálový. Toto dělení rozpočtu umožňuje oddělit běžné hospodaření od investičního hospodaření. Rozpočet běžný zahrnuje přehled a bilanci pravidelných příjmů a výdajů pro konkrétní rozpočtový rok. Většina těchto příjmů se každoročně opakuje. V rámci kapitálového rozpočtu jsou naopak příjmy a výdaje pouze jednorázové a nedochází běžně k jejich opakování. Do kapitálového rozpočtu spadají především příjmy a výdaje, které se týkají dlouhodobých investic a jiných investičních potřeb, které obec vyžadují. (Provazníková, 2015)

6.4.3 Rozpočtový proces

Proces tvorby rozpočtu obce zahrnuje široký souhrn činností, které jsou klíčové pro efektivní hospodaření v určitém časovém období. V rámci tvorby, projednávání a schvalování rozpočtu musí obec dodržovat předpisy, které jsou stanoveny zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech pro územní rozpočty. Zákon 250/2000 Sb. určuje obecný rámec, ale nezabývá se všemi detaily procesu specificky, přesto však dle tohoto zákona existují určité obecné principy, kterých se musí všechny obce držet.

Rozpočet vždy bývá připravován na období jednoho kalendářního roku. Jeho proces se pak rozděluje do několika fází: analýza minulých výsledků a určení priorit pro nadcházející rozpočtové období, sestavení a tvorba návrhu rozpočtu, projednávání a schvalování rozpočtu, sledování jeho plnění, zpracování závěrečného účtu, revize, doplnění informací o skutečných výsledcích a aktualizace plánů rozvoje a rozpočtové prognózy.

Za sestavení návrhu rozpočtu a přípravu podkladů pro jeho tvorbu by měl primárně zodpovídat finanční výbor. Projednání návrhu pak probíhá na základě místních podmínek ve finančním výboru a radě obce. O schvalování rozpočtu se pak rozhoduje na zasedání zastupitelstva obce. Za kontrolu plnění rozpočtu jsou především zodpovědné orgány jako je finanční výbor, finanční odbor, zastupitelstvo a rada obce.

Souhrnné informace o skutečném plnění rozpočtu a sestavování závěrečného účtu jsou v kompetenci finančního odboru a rady obce. Samotné schválení potom spadá do pravomoci zastupitelstva obce.

Následně dochází ke kontrole hospodaření za minulý kalendářní rok. Kontrolu na základě žádosti obce uskutečňuje krajský úřad nebo auditor. Výsledky o přezkoumání hospodaření obce jsou pak nezbytnou částí pro projednání závěrečného účtu. (Provazníková, 2015)

6.4.4 Územní rozpočty v rámci ČR

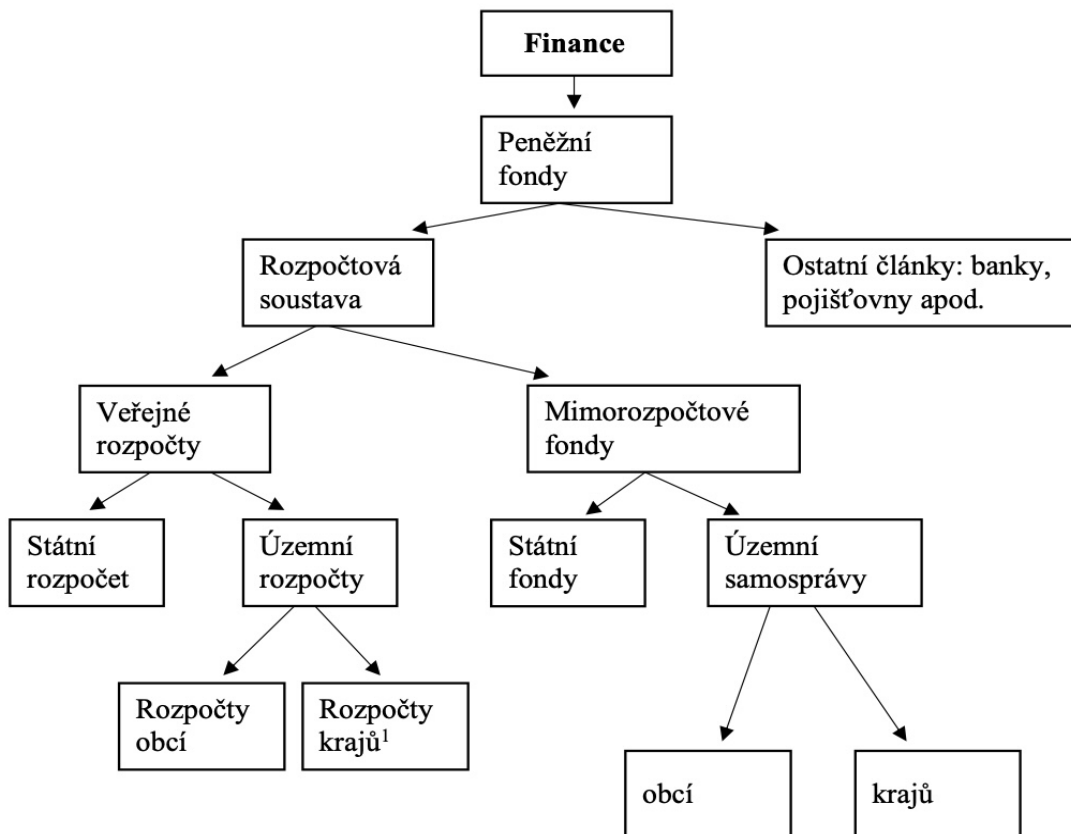
Kraje i obce v České republice jsou zodpovědné za několik činností, a to v rámci své samostatné i přenesené působnosti. Tato odpovědnost vyžaduje efektivní využívání finančních prostředků.

Tyto finanční prostředky jsou součástí územních rozpočtů, ale mohou také spadat do různých mimorozpočtových fondů. Územní rozpočet působí jako klíčový nástroj pro správu těchto prostředků. Představuje finanční plán, účetní bilanci, decentralizovaný peněžní fond, ale působí i jako nástroj pro řízení místní samosprávy. Územní rozpočty umožňují krajům a obcím flexibilně reagovat na potřeby a priority obyvatel, přispívají k udržitelnému rozvoji regionů a obecně mají velice podstatný význam v rámci soustavy veřejných rozpočtů České republiky. (Peková, 2004)

Rozpočty územní samosprávy zahrnují: rozpočty měst a obcí, rozpočty krajů, rozpočty dobrovolných svazků. Kromě územního rozpočtu dochází k peněžním operacím, které se týkají cizích prostředků, sdružených prostředků, příjmů a výdajů, které souvisí s podnikáním územní samosprávy. Zařazeny jsou pak tyto transakce do rozpočtu až na konci rozpočtového roku a následně se stávají součástí závěrečného účtu samosprávného území. (Peková, 2004)

Rozpočty krajů a obcí pokrývají velké množství finančních operací, včetně vztahů s municipálním a regionálním veřejným sektorem, podnikatelskými subjekty (na straně příjmů i výdajů), finanční vztahy mezi rozpočty krajů a obcí, vztahy s jinými obcemi, či jinými finančními institucemi jako jsou třeba banky. (Peková, 2004)

Obrázek č. 3: Postavení územních rozpočtů v soustavě

Zdroj č. 4: Rozpočty krajů (Peková, 2004)

Klasifikace všech finančních operací v rámci rozpočtů a fondů upravuje rozpočtová skladba. Ta stanovuje detailní rozdělení příjmů a výdajů a je závazná pro celou soustavu veřejných rozpočtů.

Při kategorizaci příjmů a výdajů je nutné dodržovat zásady jako: jednotnost a závaznost, potřebu agregace a sumarizace s využitím principu konsolidace, zásadu stability v rámci třídění rozpočtů, srozumitelnost založenou dle jasně stanovených kritériích a zásadu kompatibility. Ta zajišťuje transparentnost na mezinárodní úrovni a dodržování mezinárodních účetních a statistických standardů. Obecně tyto zásady umožňují makroekonomické analýzy, časové srovnání, analýzu plnění rozpočtů a mimorozpočtových fondů a zabrání opakovanému zařazení některých operací. (Peková, 2004)

7 Vlastní práce

7.1 Socioekonomická charakteristika Přerova

Město Přerov má strategickou polohu v centru Moravy na obou březích řeky Bečvy. Jedná se o statutární město, jenž se nachází v Olomouckém kraji. V Přerově žije okolo 43 tisíc obyvatel (2022) a představuje významnou kulturní, společenskou a správní oblast regionu. Významný krok, který napomohl Přerovu k velkému rozvoji, byla výstavba železniční tratě v roce 1841, která vedla z Vídně do Olomouce. Tato trať byla dlouhodobě považována jako jeden z významných železničních uzlů.

Ke změně pozice Přerova v této oblasti došlo v roce 2022, kdy byla zrekonstruována a zmodernizována tzv. Dluhonická spojka, která nyní vlakům na Ostravu a v opačném směru na Olomouc, umožňuje projíždět rychlostí až 130 km/hod. To způsobilo pokles využívání Přerovského vlakového nádraží, a současně snížení počtů projíždějících vlaků za den. Významnost Přerova jako železničního uzlu se tedy tímto snížila. Uvolněný radní Jakub Navařík k tomuto uvedl, že Přerov přišel o svou pozici historicky významného železničního uzlu. (Rozhovor č. 1)

Obrázek č. 4: Znak statutárního města Přerov

Zdroj č. 5: (Publikační a redakční systém Public4u ©2000-2024)

Následující tabulka zobrazuje podrobnější informace o rozložení půdy v katastrálním území Přerova. Katastrální výměra města Přerov podle dat z ČSÚ odpovídá hodnotě 5 844,96 ha a průměrná nadmořská výška se pohybuje okolo 210 metrů nad mořem. Zemědělská půda činí 3 457,15 hektarů, nezemědělská půda naopak činí hodnotu 2 387,81 hektarů. Zemědělská půda je v tabulce následně rozdělena na kategorie jako je orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad a trvalý travní porost. Co se týče zemědělské půdy, tak její největší část zabírá půda orná s rozlohou 2 758,33 hektarů. Nezemědělské půda je

rozdělena na lesní pozemky, vodní plochu, zastavěné plochy a nádvoří a plochu ostatní. U nezemědělské půdy pak nejvyšších hodnot dosahují lesní pozemky (570 ha) a ostatní plocha s hodnotou 1 433,6 ha. (Publikační a redakční systém Public4u ©2000-2024)

Tabulka č. 2: Rozložení půdy v katastrálním území Přerova

Přerov	plocha území (ha)	CELKEM	5 844,96
Zemědělská půda		celkem	3 457,15
		Orná půda	2 758,33
		Chmelnice	72,83
		Vinice	x
		Zahrada	325,79
		Ovocný sad	46,72
		Trvalý travní porost	253,92
Nezemědělská půda		celkem	2 387,81
		Lesní pozemek	570
		Vodní plocha	88,11
		Zastavěná plocha a nádvoří	296,09
		Ostatní plocha	1 433,6

Zdroj č. 6: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

7.1.1 Historie a charakteristika města Přerova

Historický vývoj osídlení města Přerova má kořeny až v pravěku, zejména ve starší době kamenné, což potvrzují významné archeologické nálezy v oblasti Přerova a Předmostí. První dochované doklady o Přerově pocházejí z roku 1141. V roce 1256, za vlády Přemysla Otakara II, se Přerov stal královským městem. Jeho dějiny jsou úzce spjaty s rody Pernštejnů, Žerotínů a s činností evangelické církve bratrské. K této církvi se hlásily významné osobnosti, jako například Jan Blahoslav a Jan Ámos Komenský, známý jako „Učitel národů“.

V dnešní době Přerov láká turisty především svou zachovalou městskou památkovou zónou, ve které dodnes stojí domy z 15. a 16. století. Zaujmut umí také zříceninami středověkých hradeb s opevněním, či renesančním zámekem. Na náměstí T.G. Masaryka stojí Městský dům, který byl postaven v novorenesančním slohu s bohatou štukovou výzdobou s prvky secese roku 1897. Městský dům slouží jako centrum pro různé společenské akce, divadelní představení, kulturní eventy, ale také pro zasedání zastupitelstva města Přerova. Kousek od náměstí T. G. Masaryka u nábřeží řeky Bečvy se od roku 2016 nachází Památník Jednoty bratrské. Tato expozice pod širým nebem představuje archeologické nálezy z ústředí Jednoty bratrské, nalezeny v letech 2012 a 2013.

V Přerově je možné taky rekreační vyžití, a to například v Městském parku Michalov s přílehlou Lagunou, cyklostezkou a venkovní posilovnou. Sportovně založení turisté mohou dále navštívit přerovský bazén, tenisové kurty nebo zimní stadion. V oblasti přerovské rokle se pořádají autokrosová a motokrosová závody evropského typu. Mezi další kulturní zařízení spadá kino Hvězda a loutkové divadlo Přerovský kašpárek. Rozmanitost města přesahuje možnosti jednodenních výletů, k dispozici jsou možnosti ubytování různých kategorií jako je například známý hotel Jana. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

7.2 Demografický vývoj města Přerov a zaměstnanost

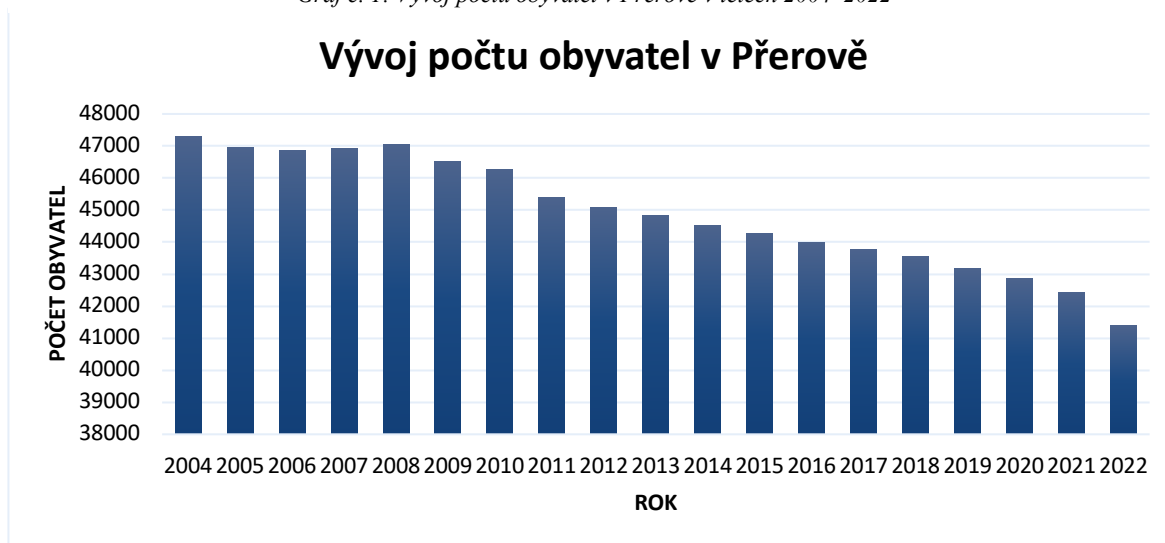
Tabulka č. 3: Demografický vývoj ve městě Přerov

Rok	Počet obyvatel	Muži	Ženy	Průměrný věk
2012	45 082	21 865	23 217	42,6
2013	44 824	21 724	23 100	43,0
2014	44 538	21 588	22 950	43,2
2015	44 278	21 432	22 846	43,5
2016	43 994	21 270	22 724	43,8
2017	43 791	21 181	22 610	44,1
2018	43 565	21 107	22 458	44,3
2019	43 186	20 902	22 284	44,7
2020	42 871	20 784	22 087	44,9
2021	42 451	20 584	21 867	45,1
2022	41 404	20 013	21 391	45,4

Zdroj č. 7: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Podle dostupných informací z Českého statistického úřadu, lze z tabulky vypočítat, že v posledních letech dochází k postupnému úbytku počtu obyvatel. Analýza obyvatelstva v rozmezí 10 let (2012-2022) naznačuje relativně vyvážený poměr mezi ženami a muži, a to v rozmezí 20-23 tisíci. Obsáhlejšímu demografickému vývoji počtu obyvatel v obci Přerov a průměrnému věku obyvatelstva se dále věnují následující tabulky. (Český statistický úřad, 2024)

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel v Přerově v letech 2004–2022

Zdroj č. 8: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Z podrobnější analýzy grafu ohledně vývoje počtu obyvatel v Přerově v období let 2004 až 2022 vyplývá výrazný trend poklesu počtu obyvatel. Počátek tohoto dvacetiletého období byl ve znamení relativně stabilní situace s mírnými výkyvy počtu obyvatel. Vrcholu počtu obyvatel v Přerově bylo dosaženo v roce 2004, kdy zde žilo 47 311 obyvatel.

Po tomto vrcholu začal počet obyvatel postupně klesat, přičemž v průběhu let docházelo k drobným výkyvům mezi 46 000 a 47 000 obyvateli. Klesající trend tedy naznačuje, že město Přerov čelí několika problémům nebo faktorům, které vedou k dlouhodobému poklesu počtu obyvatel. Tento klesající trend může mít spojitost s mnoha faktory, jako je například nízká porodnost, stárnutí populace a migrační pohyby mladších lidí. (Český statistický úřad, 2024)

Rizika spojená s poklesem obyvatelstva mohou být zapříčiněna například nedostatkem pracovní síly ve městě a jeho okolí, sníženým příjmem z daní, problémy s infrastrukturou, omezení kulturní a ekonomické diverzity či zvýšené náklady na zdravotní a sociální služby.

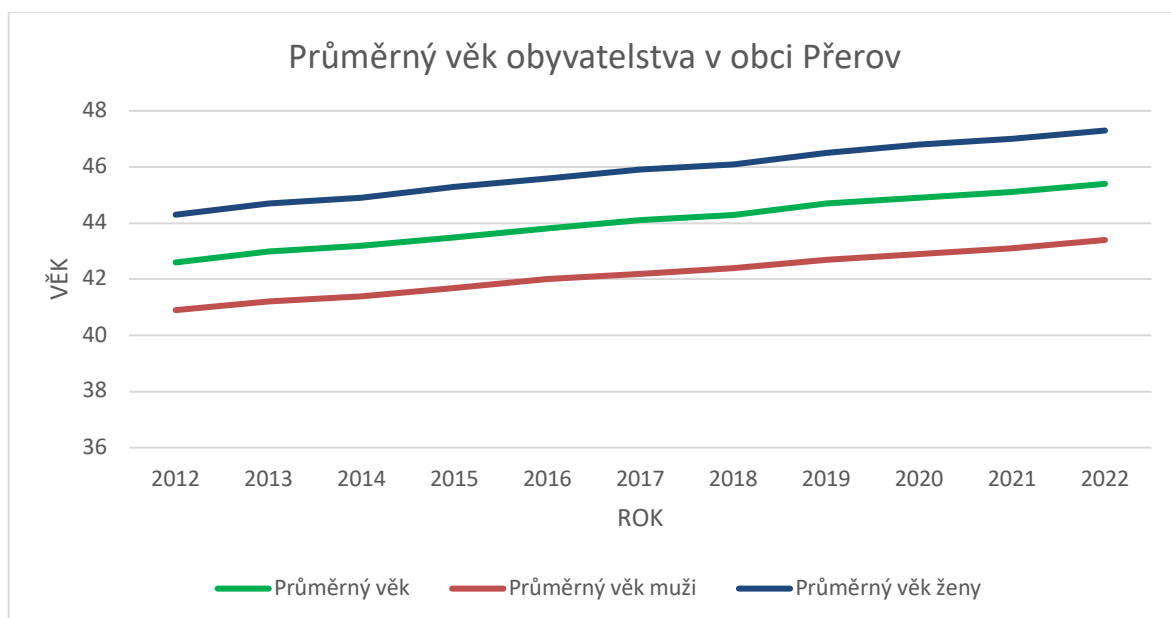
S ohledem na tato rizika by město Přerov mělo zvážit jistá opatření a strategie, která by vedla k podpoře ekonomického růstu nebo například ke zlepšení podmínek pro určité věkové skupiny. Mělo by operativně reagovat na současné trendy a také přijímat opatření pro plánování budoucnosti. To by pak mohlo pozitivně ovlivnit demografický rozvoj v nadcházejících letech a přilákat do města nové obyvatelstvo.

7.2.1 Průměrný věk obyvatelstva

Z grafu níže lze zaznamenat, že průměrný věk obyvatelstva ve městě Přerov každoročně roste, což je zřejmé z níže přiloženého grafu.

Rostoucí trend průměrného věku obyvatelstva v Přerově může signalizovat právě spojitost se stárnutím populace, což může mít pro město ekonomické a sociální dopady. V rámci sociálních dopadů by stárnutí populace mohlo vést k vyšší poptávce po zdravotní péči, sociálních službách nebo jiných opatřeních pro starší obyvatele. Z hlediska ekonomického by pak mohlo dojít k poklesu pracovní síly, produktivity či jiných dopadů na různé oblasti městského života. K zabránění této situace by bylo ze strany města vhodné zavést přiměřená opatření. (Český statistický úřad, 2024)

Graf č. 2: Průměrný věk obyvatelstva v obci Přerov

Zdroj č. 9: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

7.2.2 Míra nezaměstnanosti

V následující tabulce je možné zaznamenat trend míry nezaměstnanosti ve městě Přerov od roku 2016 do roku 2023. Dle dostupných údajů lze z tabulky vyčíst, že nezaměstnanost od roku 2016 z hodnoty 6,94 % postupně klesala a dosáhla procentuální hodnoty 4,27 v roce 2023.

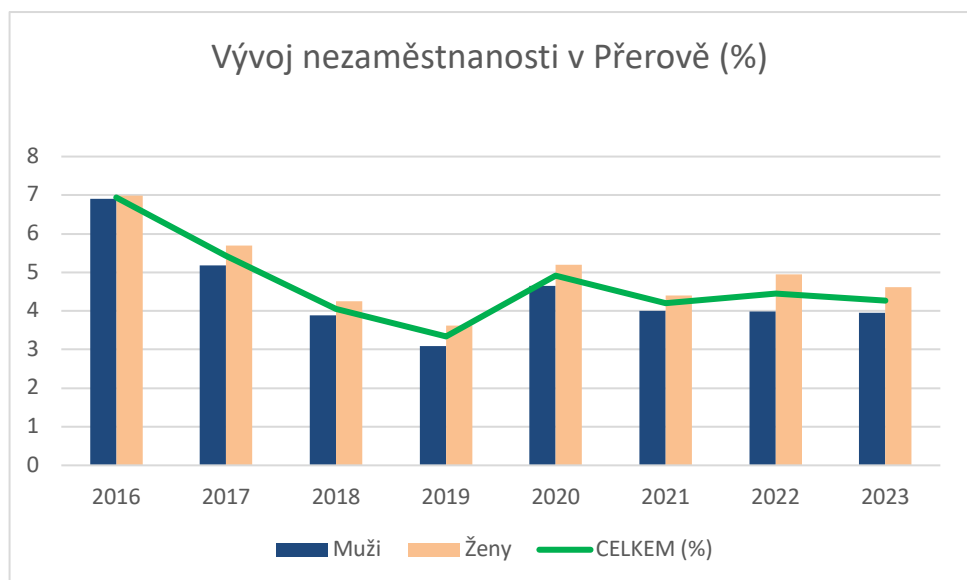
Tabulka č. 4: Míra nezaměstnanosti

ROK	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
CELKEM (%)	6,94	5,43	4,06	3,34	4,92	4,2	4,45	4,27
Muži (%)	6,91	5,18	3,89	3,09	4,65	4,01	3,98	3,95
Ženy (%)	6,98	5,7	4,25	3,62	5,2	4,4	4,94	4,62

Zdroj č. 10: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Pokud vezmeme v úvahu rozdíl mezi pohlavími, tak nižší míru nezaměstnanosti po celou dobu sledovaného období mají muži. Nejzásadnější rozdíly jsou zaznamenány v letech 2016 a 2022. V roce 2016 byla totiž míra nezaměstnanosti u mužů 6,91 % a u žen 6,98 %. V roce 2022 pak byla hodnota u mužů 3,98 % a u žen naopak 4,94 %. Z tabulky tedy vyplývá, že jsou na tom muži o trochu lépe než ženy, byť rozdíl není propastný. (Český statistický úřad, 2024)

Graf č. 3: Vývoj nezaměstnanosti v Přerově

Zdroj č. 11: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

7.2.3 Dílčí závěr

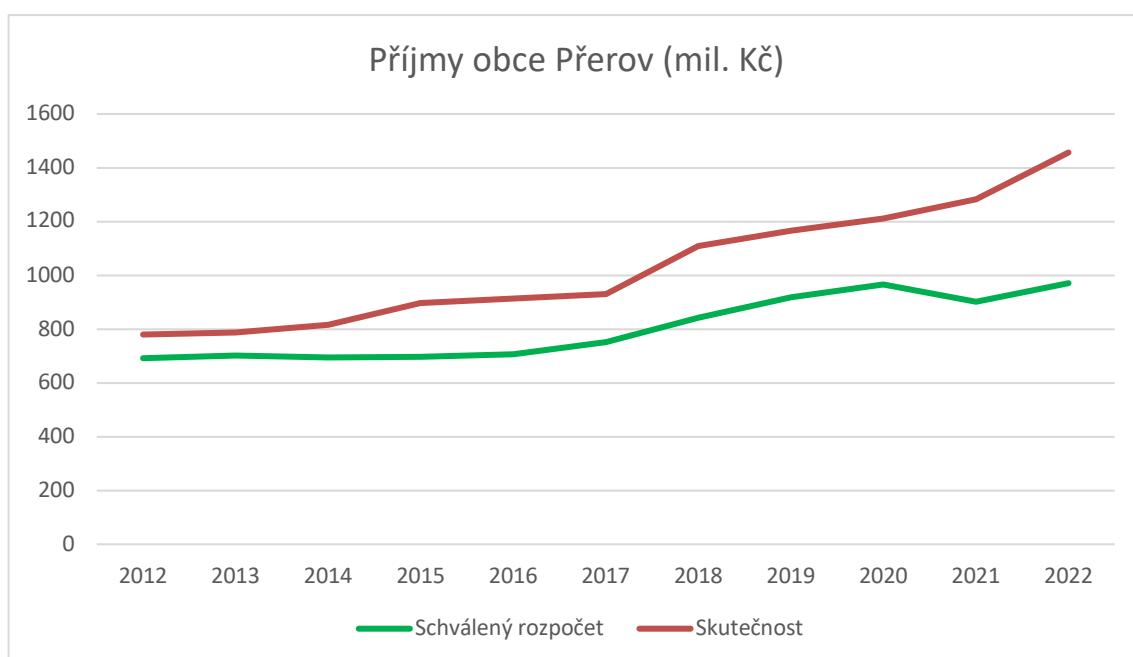
Lze tedy uzavřít, že počet obyvatel v Přerově dlouhodobě každým rokem klesá. S tím je spojen také rostoucí průměrný věk obyvatelstva. Pokud jde o nezaměstnanost, tato z dlouhodobého hlediska klesá.

7.3 Hospodaření města Přerov

Rozpočet statutárního města Přerov je v následující kapitole rozdělen na příjmy a výdaje. Do základní struktury příjmů spadají hlavně příjmy daňové, přijaté transfery, nedaňové příjmy a příjmy kapitálové.

V následujícím grafu lze vypořádat přehledný vývoj příjmů v obci Přerov v období od roku 2012 do roku 2022 ve srovnání se schváleným rozpočtem lišícím se od skutečnosti. Z grafu je patrné, že se rozpočet v uplynulých 10 letech vyznačuje významnými rozdíly mezi schválenými částkami a skutečností, které se každoročně odlišují. Například rok 2012 lze charakterizovat jako relativně stabilní, z toho důvodu, že bylo plánování a alokace finančních prostředků v souladu se skutečností a lišilo se minimálně. Naopak největší rozdíl mezi schváleným rozpočtem a skutečností je možné z grafu vyčíst v roce 2022. Rozdíly jsou však v mezích běžné praxe v porovnání s jinými obcemi. (Český statistický úřad, 2024)

Graf č. 4: Vývoj příjmů v obci Přerov

Zdroj č. 12: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Tabulka č. 5: Vývoj příjmů v obci Přerov

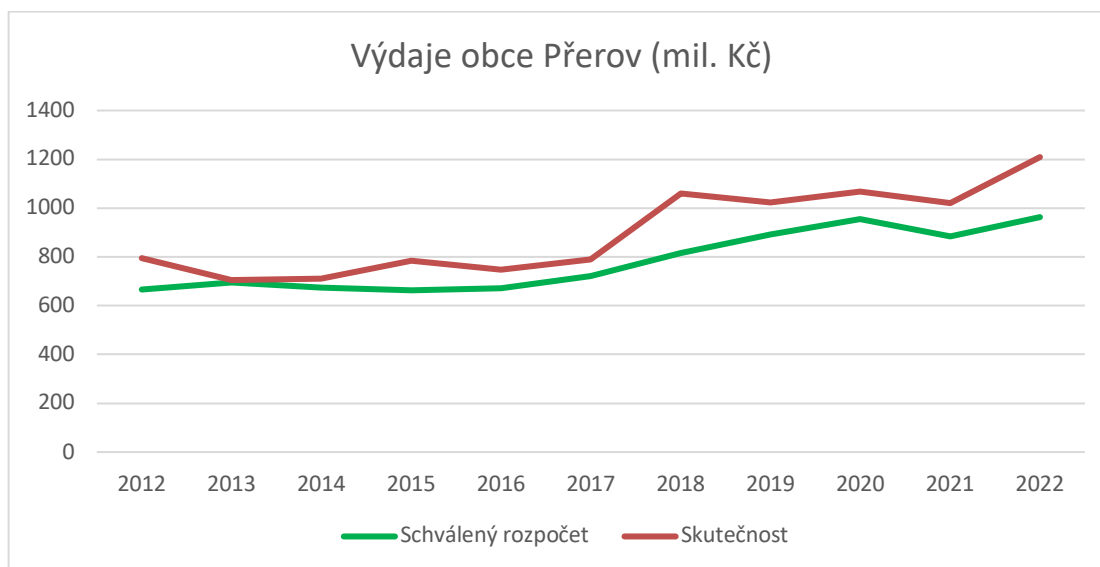
Příjmy (mil. Kč)	Příjmy celkem	Daňové příjmy	Přijaté transfery	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy
2015	897	601	145	125	26
2016	914	636	146	128	3
2017	930	676	121	125	8
2018	1 108	735	224	133	16
2019	1 165	785	221	140	19
2020	1 211	741	237	217	17
2021	1 282	795	201	248	38
2022	1 457	914	246	202	94

Zdroj č. 13: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Tato tabulka zobrazuje podrobnější vývoj struktury příjmů v letech 2015-2022. Od roku 2015 lze zaznamenat růst příjmů z částky 897 milionů korun na částku 1 457 milionů korun, které bylo dosaženo v roce 2022, což naznačuje rostoucí ekonomický trend města. Podstatnou část příjmů představuje část daňová, která se taktéž zvyšovala každý rok. To od roku 2015 až po rok 2022, kdy dosáhla 914 milionů korun. To může být zapříčiněno zvýšením sazeb z daní, zvýšením daňového základu, inflací, změnami rozpočtového určení daní či růstem HDP. Zaznamenat lze také růst příjmů z přijatých transferů, jež v roce 2022 dosáhly až 246 milionů korun. Příjmy nedaňové a kapitálové zůstaly ve zmíněném období relativně stabilní a došlo pouze k mírným fluktuacím. (Český statistický úřad, 2024)

Tabulka vývoje struktury příjmů města Přerov v průběhu celého období celkově naznačuje poměrně pozitivní trend růstu. To může svědčit o dobré ekonomické situaci.

Graf č. 5: Vývoj výdajů v obci Přerov

Zdroj č. 14: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Ve vyobrazeném grafu jsou znázorněny výdaje obce Přerov v milionech korun za období 2012-2022. Graf zahrnuje schválený rozpočet a skutečné výdaje. Lze si všimnout jistých fluktuací a trendu růstu v období 2017-2022. Tyto informace mohou být hodnotné pro hlubší analýzu či plánování budoucí finanční strategie obce.

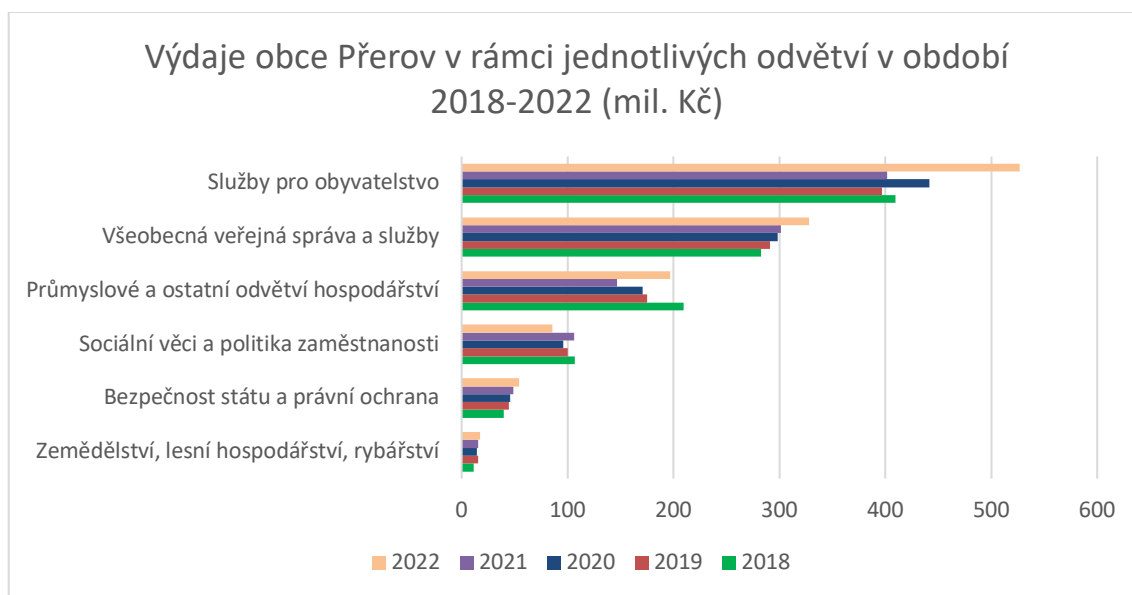
Tabulka č. 6: Vývoj výdajů v obci Přerov

Výdaje – skutečnost (mil. Kč)	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje
2015	622	162
2016	644	103
2017	708	82
2018	810	249
2019	840	184
2020	860	207
2021	864	156
2022	934	275

Zdroj č. 15: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Analyzované výdaje v předešlém grafu jsou doplněny tabulkou, jež poskytuje hlubší pohled na rozdělení běžných a kapitálových výdajů v období 2015-2022. Z tabulky je možné zjistit, že v průběhu let byly běžné výdaje poměrně stabilní nebo mírně rostoucí, kdežto výdaje kapitálové logicky vykazovaly jistou fluktuaci. Konkrétně to lze zaznamenat v letech 2018 a 2022, kdy kapitálové výdaje dosáhly nejvyšší hodnoty. (Český statistický úřad, 2024)

Graf č. 6: Výdaje obce Přerov v rámci jednotlivých odvětví

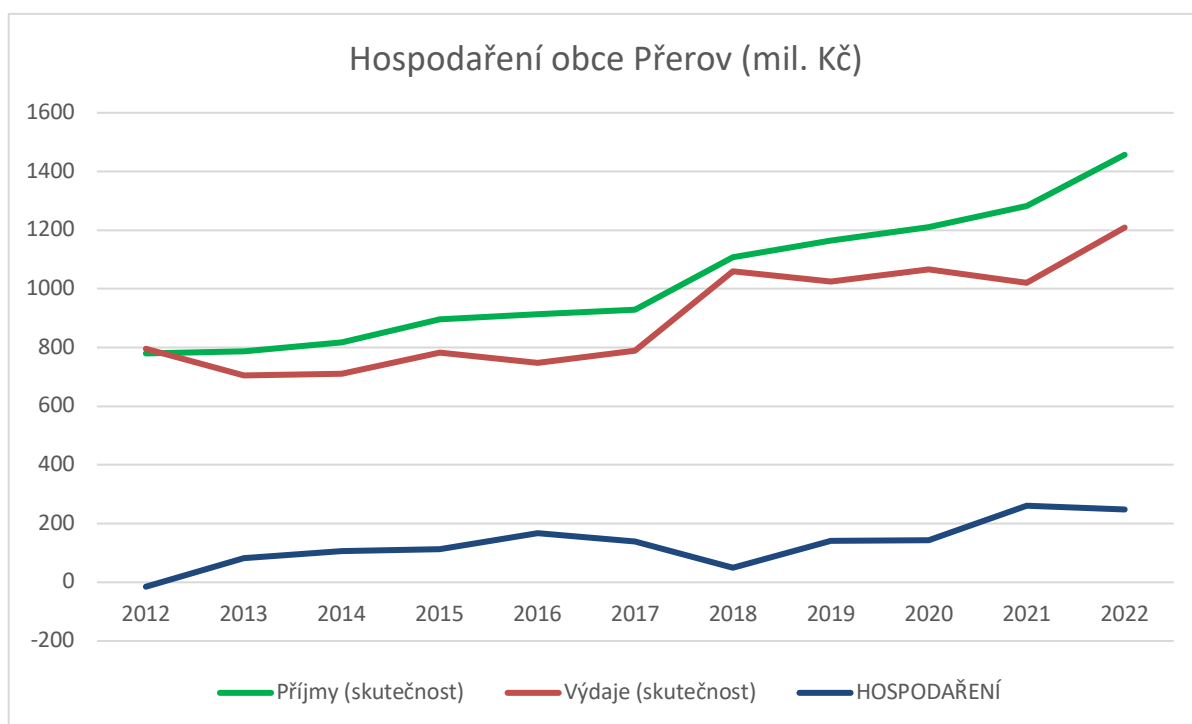
Zdroj č. 16: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Z uvedené tabulky je možné zjistit detailní přehled rozdělení veřejných výdajů obce v rámci šesti různých oblastí ve sledovaných letech (2018–2022). Konkrétně se jedná o odvětví služeb pro obyvatelstvo, všeobecnou veřejnou správu a služby, průmyslové a ostatní odvětví hospodářství, sociální věci a politika zaměstnanosti, bezpečnost státu a právní ochrana, zemědělství, lesní hospodářství a rybářství.

Největší objem finančních prostředků je městem vynakládán do odvětví služby pro obyvatelstvo, pod které spadá například zdravotní péče, vzdělání, kultura, volný čas či sport nebo jiné zájmové činnosti.

Nepřehlédnutelné je ve sledovaném období konzistentní zvýšení celkových výdajů, které je zásadní především v roce 2022. To představuje rozvíjející se potřebu financování veřejných služeb a infrastruktury. Určité oblasti jako jsou všeobecná veřejná správa a služby, bezpečnost státu a právní ochrana nebo zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství vykazují poměrně stabilní nebo mírně rostoucí trend. Naopak ostatní odvětví jako jsou služby pro obyvatelstvo, průmyslové odvětví hospodářství nebo sociální věci a politika zaměstnanosti vykazují výraznější výkyvy. (Český statistický úřad, 2024)

Graf č. 7: Hospodaření obce Přerov

Zdroj č. 17: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Tabulka č. 7: Hospodaření obce Přerov

Mil. Kč	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy (skut.)	780	787	817	897	914	930	1108	1165	1211	1282	1457
Výdaje (skut.)	795	705	711	783	747	790	1059	1024	1067	1021	1209
HOSP.	-15	82	106	114	167	140	49	141	144	261	248

Zdroj č. 18: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Z výše uvedeného grafu a tabulky je možné vyčíst přehled v rámci vývoje financí ve sledovaném období 2012-2022. Ve zmíněných letech tabulka konkrétně zobrazuje dynamiku příjmů, výdajů a následný výsledek hospodaření. Příjmy se v průběhu let postupně zvyšovaly, a to z hodnoty 780 milionů Kč v počátečním roce 2012 na 1 457 milionů Kč v posledním roce 2022, což představuje celkový růst ekonomiky. Výdaje pak ve sledovaných letech vykazovaly jistou fluktuaci, kdy v roce 2015 dosáhly svého maxima 1 059 milionů Kč a v roce 2013 naopak svého minima 705 milionů Kč.

Analýza bilance příjmů a výdajů ukazuje, že kromě roku 2012 byly skutečné příjmy vyšší než výdaje, Přerov tedy v období 2013-2022 vždy dosáhl přebytku ve svém hospodaření.

Tabulka č. 8 Porovnání schváleného rozpočtu pro rok 2021 a 2022

tis. Kč	Rozpočet 2021	Rozpočet 2022	Porovnání %
Příjmy	902 742	971 433	107,6
Daňové příjmy	674 202	721 897	107,1
Nedaňové příjmy	135 384	137 656	101,7
Kapitálové příjmy	32 938	51 920	157,6
Přijaté transfery	60 218	59 960	99,6
Výdaje	885 148	962 920	108,8
Běžné výdaje	822 361	885 862	107,7
Kapitálové výdaje	62 787	77 058	122,7
Financování celkem	17 594	8 513	

Zdroj č. 19: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Z tabulky pro podrobný přehled o rozpočtu města Přerova v letech 2021 a 2022 odpovídá, že největší objem příjmů města Přerov plyne z příjmů daňových. V roce 2021 tvořily daňové příjmy přes 74 % z příjmů celkových, to představuje nárůst o více než 7 % oproti předchozímu roku. Celkové příjmy pro rok 2022 jsou razantně vyšší oproti roku 2021, konkrétně vzrostly o 7,6 %. Významný nárůst během let 2021 a 2022 zaznamenaly kapitálové příjmy, a to o 57,6 %. U přijatých transferů jako u jediných došlo k mírnému poklesu o 0,4 %. V rámci výdajů tvoří největší hodnotu výdaje běžné, pod které spadá například dopravní obslužnost, platy, nákupy služeb materiálu. Ve srovnání s rokem 2021, v roce 2022 došlo k nárůstu běžných výdajů o 7,7 %. Rozpočet města v tomto období tedy vykazoval pozitivní tendenci v růstu příjmů, a to v oblasti daňových i nedaňových. V rámci celkové výdajů taktéž došlo ke zvýšení a to o 8,8 %. V obou letech dochází k přebytku výsledku hospodaření. Pro rok 2022 jde o hodnotu zhruba 17 mil. Kč a pro rok 2022 8 mil. Kč. (Český statistický úřad, 2024)

7.4 Shrnutí socioekonomické části

Z demografického vývoje v předešlé kapitole vyplývá, že počet obyvatel ve městě Přerov z dlouhodobého hlediska klesá. V současnosti se hodnota pohybuje mírně nad hranicí 40 tisíců a za posledních 10 let se s úbytkem zásadně změnila, což trápí i členy přerovského zastupitelstva, kteří usilují o to situaci zlepšit.

Uvolněný radní Jakub Navařík (ODS) zhodnotil situaci v rámci úbytku obyvatelstva jako děsivou. Také podotknul, že když se stal Přerov statutárním městem, měl skoro o 10 tisíc více obyvatel. Dle jeho slov se však úbytku nedalo moc vyhnout. Potenciálním přínosem by v tomto směru mohlo být dokončení výstavby úseku dálnice D1. (Rozhovor č. 1)

Osobně si myslí, že všechno, co město udržovalo pohromadě a posouvalo kupředu, se buď přesunulo nebo vymizelo. Mezi další aspekty, které by mohly mít vliv na tento vývoj, zařadil přesunutí armády, nezrealizovaný projekt propojení řek Labe, Odry a Dunaje, který by efektivně využil Přerovskou polohu Bečvy. Nebo modernizaci železnice, kdy se z důležitého železničního uzlu stal Přerov pouze objízdnou zatáčkou. (Rozhovor č. 1)

Jako další příklad úbytku, který je problémem velkého odlivu obyvatel, zmínil, že i studenti, kteří opouští Přerov kvůli studiu na vysokých školách, získávají zkušenosti, které nejsou pak schopni uplatnit zpátky v jejich rodném městě. Buď tedy Přerov není schopen konkurence s jinými regiony a městy nebo zde dané pozice či povolání vůbec neexistují. Oblast se dle uvolněného radního Jakuba Navaříka (ODS) začne propojením dopravní infrastruktury zlepšovat. Předpokládá, že v Přerově následně začnou vznikat výrobní podniky a firmy a dojde k rozšíření pracovních příležitostí. Počet obyvatel by zde mohla zvýšit i státní vysoká škola, to je bohužel však velmi nereálný scénář dnešní doby. (Rozhovor č. 1)

Zastupitel Jan Horký (Společně pro Přerov) charakterizoval pokles obyvatelstva ve městě Přerov jako typický průběh vývoje maloměsta spojený se suburbanizací. Jako návrhy na opatření k zastavení klesajícího trendu počtu obyvatel zmínil, že by mohlo pomoci: výrazné zdražení pohonných hmot, efektivní ochrana zemědělského půdního fondu, objektivní revize zastavitelných ploch u malých obcí z pohledu udržitelnosti rozvoje. Podle Ing. arch. Horkého je nové obyvatelstvo nutno „nalákat“ kvalitními podmínkami pro život a například dostupnými městskými byty, stejně jako nabídkou práce, která je také důležitá. „Boom“ počtu obyvatel dle něj však ale nenastane ani s vybudováním dálnice, ke které

většina politiků upíná oči. Celou situaci shrnul tím, že má Přerov totiž potenciál být příjemným maloměstem k životu a s tím bychom se měli smířit. (Rozhovor č. 4)

Člen zastupitelstva Zdeněk Schenk (Společně pro Přerov) podobně jako uvolněný radní Jakub Navařík (ODS) situaci úbytku odůvodnil mladou generací, která se po absolvování vysokoškolských studií ve většině případů do Přerova vůbec nevrací a raději preferuje pracovní nabídky v jiných městech. Jako další problém zmiňuje všeobecnou nedostupnost bydlení pro mladé rodiny.

Tvrdí, že s ohledem na svoji geografickou polohu má Přerov značný potenciál, který s dostavbou dálnice nabyde významu. Z toho důvodu je potřeba nabídnout investorům plochy, kde by mohly vzniknout smysluplné firemní podniky. (Rozhovor č. 5)

Za předpokládaným rozvojem průmyslových zón s nabídkou nových pracovních míst stojí i členové Rady města Přerova Tomáš Dostal (KDU – ČSL a TOP 09) a František Jan Hrabina (Za prosperitu města Přerova a jeho místních částí). (Rozhovor č. 3, 4)

7.4.1 Zhodnocení rozpočtu

Na otázku rozpočtu uvolněný radní Jakub Navařík (ODS) zmínil, že v obecné rovině je sestavený s nejlepší možnou vůlí a snahou. Problém je dle něj nedostatečná velikost rozpočtu, jako v jakémkoliv jiném odvětví a ve kterémkoliv městě či kraji. Pro rok 2024 má pro svůj odbor na investice a opravy školních zařízení v rozpočtu 40 000 000 Kč. V loňském roce to bylo na začátku roku podobně a na konci roku částka dosahovala 60 000 000 Kč. Rozpočet se však během roku mění dle reality například kvůli dotacím, haváriím apod. (Rozhovor č. 1)

Člen Rady města František Jan Hrabina (PROSP.) považuje rozpočet za vyrovnaný. Tomáš Dostal (KDU – ČSL a TOP 09) zdůraznil důležitost jeho vyváženosti ve všech oblastech. Zastupitel Zdeněk Schenk (SpP) hodnotí rozpočet jako dostatečný s ohledem na plánované investiční akce. (Rozhovor č. 3, 5)

Zastupitel a člen komise pro majetkové záležitosti Jan Horký (SpP) upozornil na rozpočtové určení daní v ČR, které považuje za nevyvážené. Situaci zdůvodnil tak, že v porovnání s vyspělými státy je obcím dáván pouze malý podíl na společných daních, což snižuje možnosti jejich rozvoje. Nevyváženost mezi velkými a malými sídly pak problematiku ještě zhoršuje. (Rozhovor č. 2)

8 Významné společnosti statutárního města Přerov

Statutární město Přerov se může pyšnit i významným postavením v oblasti inovací a průmyslu. To především díky přítomným podnikům, mezi které patří hlavně PRECHEZA a Meopta. Tyto společnosti jsou zásadním technologickým a výrobním centrem nejen pro Českou republiku, ale i globálně.

Na tento fakt poukázal i uvolněný přerovský radní Jakub Navařík (ODS) a v rámci poskytnutého rozhovoru se vyjádřil slovy: *„Aktuálně má tedy největší význam pro město společnost Meopta a Přerovské chemické závody, které stále udržují Přerovu pověst průmyslového města.“* (Rozhovor č. 1)

8.1 PRECHEZA

Jedním z významných průmyslových podniků v Přerově je společnost PRECHEZA a.s., ve které mimo jiné jako obchodní manažer dříve pracoval i primátor Petr Vrána (ANO 2011). Na starost zde měl trh západní Evropy a oblast Afriky. (© 2021. Evropské hodnoty z.s.)

Od svého založení v roce 1894 prošla od první akciové továrny na soustředěná hnojiva a lučebniny dlouhým vývojem. To až do doby, kdy se specializuje na anorganické pigmenty, konkrétně na titanovou bělobu. Společnost je považována za největšího výrobce anorganických pigmentů v ČR. (© Precheza, 2020)

V roce 2021 v PRECHEZE došlo k provedení etického auditu SMETA certifikační společností Bureau Veritas. V květnu roku 2022 PRECHEZA získala zlatou medaili EcoVadis za udržitelný rozvoj. Navzdory proticovidovým restrikcím v roce 2023 společnost opět vystavovala výrobky na největším veletrhu nátěrových hmot v EU (European Coatings Show v Norimberku). PRECHEZA je také ve spolupráci s celosvětovou aktivitou „RESPONSIBLE CARE“, která představuje odpovědnou péči a podnikání v chemii. (© Precheza, 2020)

Společnost usiluje o zlepšování výrobních procesů, dosahování lepší efektivity a minimalizace dopadu na životní prostředí. K tomu v minulosti již přispěla formou několika opatření. V rámci enviromentálního profilu každoročně vydává zprávu o stavu životního prostředí. A v roce 2015 dokonce ve společnosti vystavěla plynový hořák do pece na síru, čímž přispěla ke zlepšení ovzduší v Přerově. (© Precheza, 2020)

Jakožto součást Agrofertu je jedním z největších zaměstnavatelů ve městě Přerov. Zaměstnává více než 600 pracovníků a je velmi významná pro místní ekonomiku. V roce 2015 PRECHEZA dokonce získala ocenění zaměstnavatel regionu.

„Lídr“ hnutí ANO 2011 a zakladatel holdingu Agrofert Andrej Babiš v rámci prvního kola prezidentských voleb dosáhl významného úspěchu, a to především v regionech, kde holding působí, stalo se tomu tak i v Přerově, kde měl tento politický „lídr“ se svojí stranou silnou voličskou základnu v komunálních volbách. Z toho důvodu může trend ekonomické stability a vysoké zaměstnanosti, jenž Agrofert v Přerově poskytuje, hrát jistou roli v politických preferencích voličů.

Obrázek č. 5: Logo společnosti PRECHEZA

Zdroj č. 20: (© 2024 betonsver.cz)

8.2 MEOPTA

Společnost Meopta byla založena v roce 1933. Jedná se o nadnárodní firmu, která se zabývá vývojem a výzkumem v oblasti konstrukční činnosti. Dále se také věnuje výrobě mechanických a optických součástí a jejich montáží. Založil ji Ing. Alois Beneš a Doc. Alois Mazurek v Přerově. Od svého počátku prošla MEOPTA přeměnou z malého výrobce optických komponentů na světového specialistu na optické produkty nejvyšší kvality pro vojenské, průmyslové a spotřební trhy. (© Meopta - optika, s.r.o., 2024)

Od meziválečného období, vojenské produkce během druhé světové války nebo československého socialismu, se Meopta stále zdokonaluje a rozšiřuje svůj sortiment a technologie. Po druhé světové válce se společnost stala jediným výrobcem kinoprojektorů ve střední a Východní Evropě a jedním z největších výrobců zvětšovacích přístrojů ve světě. Například v roce 1958 Meopta získala medaili Grand Prix na Expo výstavě v Bruselu, kde prezentovala kinoprojektor Meopton 3-4. V pozdějších letech se zapojila i do vojenské

výroby pro armády Varšavské smlouvy, podíl vojenské výroby však v devadesátých letech nakonec klesl na nulu a Meopta se rozdělila na dceřinné akciové společnosti. V roce 1992 se stala plně privatizovanou společností a stala se tak jediným optickým výrobcem ČR a zároveň dodavatelem pro světové optické firmy. Díky fúzi akciových společností v roce 2003 se Meopta Přerov a Meopta-optika opět stala jednou společností. V roce 2006 pak došlo ke změně právní formy obchodní společnosti na Meopta – optika s.r.o.

Díky významným osobnostem jako je RNDr. Vladimír Chalupa a Paul Rausnitz prošla společnost náročným obdobím, stala se významně prosperující firmou a dokázala se plně přizpůsobit novým tržním podmínkám. Díky investicím do rozvoje nových technologií dnes Meopta patří k jednomu z nejlepších výrobců optických přístrojů v oblasti pozorovací sportovní optiky, laserových aplikací, optoelektronických systémů a vojenských přístrojů. V Přerově Meopta disponuje moderním technologickým parkem a zaměstnává kvalifikované odborníky. Z toho důvodu lze předpokládat, že s více než 1700 zaměstnanci bude nadále růst i v budoucnu. Meopta je tedy jedním z největších zaměstnavatelů ve městě Přerov.

V roce 2023 oznámila globální investiční společnost Carlyle Group, že se se společností Meopta dohodla na akvizici. To může pro Meoptu znamenat budoucí inovace, větší expanzi a další růst. Carlyle Group tímto tedy potvrdila, že s dlouhodobými investicemi v oblasti průmyslové optiky má zájem o podporu jak technologického, tak i obchodního rozvoje v této společnosti. (© Meopta - optika, s.r.o., 2024)

Obrázek č. 6: Logo společnosti Meopta

Zdroj č. 21: (© 2024 Meopta - optika, s.r.o.)

9 Samospráva statutárního města Přerov

Přerov je jedním z 26 statutárních měst v České republice. Způsob správy statutárních měst lze obecně v některých ohledech přirovnat ke správě státu. Za nejvyšší orgán samosprávy města Přerov je považováno zastupitelstvo. Zastupitelstvo je kolektivní orgán. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Mezi pravomoci zastupitelstva obecně patří možnost rozhodování o důležitých záležitostech týkajících se města. To může zahrnovat především schvalování rozpočtu, rozpočtových opatření, různých strategických plánů, vydávání vyhlášek v samostatné působnosti města či jiné programy pro rozvoj.

Zastupitelstvo se v Přerově skládá ze 37 členů a schází se vždy podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce. Tyto veřejné schůze je možné sledovat online nebo i zpětně dohledat ty z předchozích zasedání. Dostupné jsou přímo na internetových stránkách statutárního města Přerov. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

Přerovské zastupitelstvo je v aktuálním volebním období (2022-2026) složené ze 14 mandátů Hnutí ANO, 6 mandátů ze strany Svobody a přímé demokracie (SPD), 5 mandátů Pomáháme městu – ODS a nezávislé osobnosti, 3 mandátů Společně pro Přerov, dalších 3 mandátů ze strany Piráti - ODVAHA ZMĚNIT PŘEROV, 2 mandátů Za prosperitu města Přerova a 2 mandátů za KDU-ČSL a TOP 09.

Představitelem statutárního města Přerov je primátor Petr Vrána. V roce 2014 byl z pozice „lídra“ kandidátky hnutí ANO 2011 zvolen zastupitelem města. Později v roce 2014 se dokonce stal radním města. Ve volbách roku 2018 si místo zastupitele obhájil a stále zůstal radním. V krajských volbách roku 2016 byl za hnutí ANO 2011 zvolen jako zastupitel Olomouckého kraje. V roce 2021 kandidoval za hnutí ANO 2011 do Poslanecké sněmovny PČR a umístil se na 4. místě v Olomouckém kraji a stal se tak i poslancem.

V komunálních volbách v roce 2022 si Petr Vrána z pozice „lídra“ kandidátky úspěšně obhájil svůj mandát přerovského zastupitele. Ve druhé polovině roku 2022 se potom stal novým primátorem poté, co jeho vítězné hnutí ANO uzavřelo koalici s uskupením Pomáháme městu – ODS a nezávislé osobnosti spolu s KDU-ČSL a TOP 09. Tím nahradil kolegu Petra Měřinského, jenž byl ve funkci jako 4. primátor města Přerov v období 2018-2022.

Petr Vrána tedy z pozice primátora plní úkoly statutárního města Přerov v oblasti samostatné působnosti. Konkrétně v otázkách rozpočtu města, financí a kultury. Výkon

funkce primátora je upravován dle zákona č. 128/2000 Sb., tzn. primátor je zvolen do funkce zastupitelstvem města Přerov a je za výkon své funkce odpovědný. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

9.1 Komunální volby statutárního města Přerov

Následující kapitola se věnuje výsledkům voleb v jednotlivých volebních obdobích, které byly získány z veřejně dostupných zdrojů. Konkrétně jde o období v letech 2014, 2018 a 2022. Zaměřuje se na politické strany, počet volených členů v místním zastupitelstvu, počet mandátů a procentuální hodnotu hlasů u jednotlivých stran.

9.1.1 Volební období v roce 2014-2018

Podle dostupných informací z webových stránek www.volby.cz ve volebním období 2014-2018 volební účast dosahovala výše 37,98 %, což je ve srovnání s následujícími volebními obdobími nejnižší hodnota. Do zastupitelstva bylo zvoleno 37 členů a nejúspěšnější byla strana ANO 2011 s procentuální hodnotou 21,99, což pro ni v zastupitelstvu představovalo počet 9 mandátů. S 20,07 % hlasů a 8 mandáty po ANO 2011 následovala strana Společně pro Přerov. Na dalších místech se umístila například Komunistická strana Čech a Moravy s 11,72 % a 5 mandáty, Česká strana sociálně demokratická s 11,61 % hlasů a 4 mandáty a Občanská demokratická strana s hodnotou 8,6 % a 3 mandáty. Kandidátní listinu tvořilo celkem 11 stran a alespoň 2 mandátů dosáhly strany jako Nezávislí, Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (do roku 2019, nyní KDU-ČSL) a Za prosperitu Přerova a jeho místních částí. (© Český statistický úřad, 2023)

Tabulka č. 9: Volební období 2014-2018 Přerov

Volební období	Volební účast	Počet volených členů zastupitelstva	Název strany	Hlasy %	Počet mandátů
2014	37,98 %	37	ANO 2011	21,99	9
			Společně pro Přerov	20,07	8
			Komunistická str. Čech a Moravy	11,72	5
			Česká str.sociálně demokrat.	11,61	4
			Občanská demokratická strana	8,6	3
			Nezávislí	6,92	2
			Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	5,41	2
			Za pros.Přerova a jeho míst.č.	5,02	2
			HLAS PŘEROVA	3,43	0
			TOP 09	2,82	0
Úsvit přímé demokracie	2,42	0			

Zdroj č. 22: www.volby.cz

V tomto volebním období (2014–2018) byl primátorem města Vladimír Puchalský (SpP – Společně pro Přerov). Zastupitelstvo zvolilo 3 náměstký: Petra Měřinského za ANO, který zastupoval funkci primátora statutárního města Přerov v době jeho nepřítomnosti, nebo v případech, kdy nevykonával funkci a plnil úkoly v následujících oblastech jako: rozpočet a finance, správa majetku města a komunální služby nebo nájmy bytů ve vlastnictví města. Dalším náměstkem byl zvolen Pavel Košutek (ANO), který se věnoval problematice strategie a rozvoj města, územnímu plánu, dopravě či životnímu prostředí. Posledním náměstkem v tomto volebním období byl Tomáš Navrátil (ANO), který plnil úkoly v oblastech sociálních věcí, školství, kultury, zdravotnictví, sportu, či grantové politiky. Ve funkci člena Rady města Přerova za volební stranu ANO dále působili Petr Vrána, Vladimír Holan, Hana Mazochová a za stranu SpP Kohout, Netopilová, Jan Horký a jako nezařazený Rudolf Neuls. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

9.1.2 Volební období v roce 2018–2022

Podle dostupných informací z webových stránek www.volby.cz ve volebním období 2018-2022 volební účast dosahovala výše 38,95 %. To představuje nárůst skoro o 1 % oproti předchozímu volebnímu období. Do zastupitelstva bylo zvoleno celkem 35 členů a nejúspěšnější byla opět strana ANO 2011, která s 24,33 % hlasů posílila na 10 mandátů. Výrazně posílila také Občanská demokratická strana, která z předchozího počtu 3 mandátů

a 8,6 % hlasů dosáhla 6 mandátů s procentuálním výsledkem 15,2. Změnu v tomto období představuje spojení Společně pro Přerov a Piráti, kteří získali 4 mandáty s 11,47 % hlasů. Stejný počet mandátů pak získala strana Za prosperitu Přerova a jeho místních částí stejně jako Komunistická strana Čech a Moravy s 9,33 % hlasy. Výraznou změnou bylo získání 3 mandátů pro stranu SPD, která tímto vstoupila do místní politiky. Ke spojení došlo i v rámci stran KDU-ČSL a TOP 09, které se dostaly do zastupitelstva s 5,9 % a 2 mandáty. Za nový politický subjekt v tomto období lze také považovat stranu STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, kteří taktéž získali 2 mandáty.

Primátorem města v období let 2018-2022 byl Petr Měřinský (ANO), který byl v předchozích letech ve funkci náměstka a primátora pouze zastupoval. Zastupitelé v tomto období zvolili tři náměstky a jednoho uvolněného radního. První náměstek Petr Kouba (ODS) se soustřeďoval na úkoly v oblasti školství, zdravotnictví, sportu, sociálních záležitostí a grantové politiky. Náměstkyně primátora Hana Mazochová (ANO) v oblasti rozpočtů, financí, veřejných zakázek města. Uvolněný člen Rady města Tomáš Navrátil (ANO) v oblasti dopravy a koordinace dopravních staveb. Neuvolněný člen Rady města Přerova Michal Zácha (ODS) v oblasti správy majetku, komunálních služeb a majetkoprávních záležitostí. (© Český statistický úřad, 2023)

Tabulka č. 10: Volební období 2018-2022 Přerov

Volební období	Volební účast	Počet volených členů zastupitelstva	Název strany	Hlasy %	Počet mandátů
2018	38,95 %	35	ANO 2011	24,33	10
			Občanská demokratická strana	15,2	6
			Společně pro Přerov a Piráti	11,47	4
			Za prosp. Přerova a míst.část.	10,81	4
			Komunistická str.Čech a Moravy	9,33	4
			Svob.a př.dem.-T.Okamura (SPD)	7,16	3
			STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	6,28	2
			KDU-ČSL a TOP09	5,9	2
			Česká str.sociálně demokrat.	4,2	0
			OK Přerov	2,93	0
PŘEROV 2018- SNK a Soukromníci	2,36	0			

Zdroj č. 23: www.volby.cz

Ve funkci člena Rady města Přerova za volební stranu ANO kromě již zmíněných působila Mgr. Galová Lada, Ing. Střelec Bohumír a Ing. Petr Vrána. Za KDU-ČSL a TOP 09 v radě působil Ing. Dostal Tomáš. A za ODS poté Mgr. Hýzl Jaroslav, Mgr. Kouba Petr, Mgr. Ph.D. Navařík Jakub. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

9.1.3 Volební období v roce 2022–2026

V zastupitelstvu po volbách tohoto období přibylo mnoho nových členů a ve srovnání s předešlými obdobími došlo k několika změnám. Přesto je však volební strana ANO 2011 stále na prvním místě a tentokrát s 33,71 % hlasů a 14 mandáty. To představuje výrazné posílení strany o 4 mandáty oproti roku 2018 a tedy její dominantní postavení ve městě Přerov. Výsledky signalizují silnou podporu strany Svoboda a přímá demokracie (SPD), která obstála s 15,17 % hlasů a 6 mandáty. S 5 mandáty pak uspěla nově vzniklá koalice Pomáháme městu – ODS a nezávislé osobnosti, což vykazuje jejich úspěšné spojení.

Strany Společně pro Přerov a Piráti – ODVAHA ZMĚNIT PŘEROV pak obě získaly v zastupitelstvu 3 křesla. Změnou však bylo, že tentokrát Společně pro Přerov kandidovali samostatně. Z uskupení KDU-ČSL a TOP 09 strany reprezentují v zastupitelstvu pouze dva členové, což je stejný počet jako ve volebním období minulém. Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, a Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) se do zastupitelstva nedostali, což představuje zásadní pokles ve srovnání s lety předchozími. (© Český statistický úřad, 2023)

Tabulka č. 11: Volební období 2022-2026 Přerov

Volební období	Volební účast	Počet volených členů zastupitelstva	Název strany	Hlasy %	Počet mandátů
2022	39,54 %	35	ANO 2011	33,71	14
			Svoboda a př. demokracie (SPD)	15,17	6
			Pomáháme městu - ODS a nez.os.	13,28	5
			Společně pro Přerov	8,83	3
			Piráti - ODVAHA ZMĚNIT PŘEROV	8,09	3
			Za prosperitu města Přerova	6,27	2
			KDU-ČSL a TOP 09	5,3	2
			Komunistická str.Čech a Moravy	3,89	0
			STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	2,33	0
			Srdce Přerova	1,7	0
			Česká str.sociálně demokrat.	1,44	0

Zdroj č. 24: www.volby.cz

Při volbě primátora v novém období (2022-2026) na ustavující schůzi zastupitelstva došlo k několika výměnám názorů. Ale i přes několik výhrad Petra Vrátu podpořilo 21 zastupitelů a stal se tak „lídrem“ vítězného hnutí ANO. Jakožto nový primátor má na starost především rozpočet, finance a oblast kultury.

Stejně tak došlo i k volbě jeho 3 náměstků a jednoho uvolněného radního. První náměstek primátora byl zvolen Tomáš Navrátil (ANO 2011) z tehdejší pozice uvolněného člena Rady města Přerova, kterého původně vystřídal Michal Zácha (ODS), kvůli okolnostem ho však nahradil Jakub Navařík (ODS). Další náměstci jsou: Vladimír Lichnovský (ANO), který působí v oblastech investice města, veřejných zakázek, sociálních záležitostí a zdravotnictví. Posledním nově zvoleným náměstkem primátora je Miloslav Dohnal (ODS) působící v oblasti správy majetku, komunálních služeb a majetkoprávních záležitostí, a životního prostředí. (© VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2022)

Radu města Přerov o jedenácti členech kromě primátora, zmíněných náměstků a uvolněného radního tvoří za ANO 2011 Mazochová Hana, Petr Měřinský a Galová Lada. Za ODS Mgr. Petr Kouba a za KDU – ČSL a TOP 09 Tomáš Dostal. (© Český statistický úřad, 2023; Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

Obecně programové prohlášení Rady města Přerova v období 2022–2026 vydané v koalici hnutí ANO 2011, sdružením Pomáháme městu – ODS a nezávislé osobnosti města

a koalicí KDU-ČSL a TOP 09 klade důraz na udržitelný rozvoj pro město Přerov, udržování a zlepšení kvality života občanů a harmonický rozvoj pro všechny generace obyvatelstva. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

9.1.4 Shrnutí volebních období, dlouhodobý vývoj stran a členů zastupitelstva

V roce 2014 se s 9 mandáty umístilo na prvních místech hnutí ANO 2011. Hned za touto stranou se s 8 mandáty umístila strana Společně pro Přerov. Primátorem města byl zvolen právě člen SpP Vladimír Puchalský, což ve zmíněném období poukazuje na koaliční vedení těchto dvou stran.

V rámci dalšího volebního období počínajícího rokem 2018 byla strana ANO 2011 opět ve vedení. Tentokrát s 10 mandáty a v radě města měla tedy větší zastoupení. Dále posílila strana ODS a to se 6 mandáty.

V roce 2022 opakovaně došlo k posílení strany ANO 2011, která svůj vliv zvýšila se 14 mandáty. Svoboda a přímá demokracie (SPD) a Pomáháme městu – ODS a nezávislé osobnosti si se získaným počtem hlasů také udrželi silné pozice. Obecně z toho vyplývá, že ANO 2011 dosáhlo v rámci všech volebních období jisté politické stability a vysokého úspěchu, které kromě této strany nikdo jiný nedosáhl.

Vzhledem k tomu, že někteří členové zastupitelstva se ve městě Přerov účastnili voleb ve všech zmíněných obdobích, vykazují značnou míru politické kontinuity. Tomáš Dostal je členem zastupitelstva již od roku prvního zpracovaného volebního období 2014. Zpočátku byl zvolen jako člen KDU-ČSL. V následujících letech (2018 a 2022), byl pak zvolen za koalici i s TOP 09. V zastupitelstvu pak udržovali stranické příslušnosti Petr Vrána, Petr Měřinský a Hana Mazochová a to v období 2014 až 2022 za volební stranu ANO 2011. Petr Měřinský (ANO 2011) byl samotný zvolen jako primátor města Přerov v letech 2018-2022 a od roku 2022 byl pak primátorem zvolen Petr Vrána (ANO 2011).

Obecně si tedy volební strana ANO 2011 od roku 2014 dlouhodobě upevňuje v městském zastupitelstvu svá postavení. To lze zaznamenat především v rámci růstu počtu mandátů v zastupitelstvu. Zpočátku dosahoval počtu 9 a v roce 2022 počtu 14 mandátů. Lze tedy říct, že má v Přerově ANO 2011 dominantní politické postavení. (© 2024, ČTK)

9.1.5 Vyjádření jednotlivých členů zastupitelstva k výsledkům voleb

Uvolněný radní Navařík Jakub (Pomáháme městu – ODS) odpověděl, že volby dopadly tak, jak očekával. Ze symbolického hlediska pro něj bylo potěšující vypadnutí

komunistů ze zastupitelstva. Znepokojuje ho ale současná síla SPD, která je daná dlouhodobým přesvědčením lidí o škodlivé menšině, která dle nich ve městě ubližuje a všechny využívá, s čímž nesouhlasí. Výsledek ODS vidí jako úspěšný, to i díky nestraníkům, kteří ODS podporují. (Rozhovor č. 1)

Zastupitel Jan Horký (SpP) výsledky voleb nezhodnotil příliš pozitivně. Vyjádřil se především k malému rozpočtu, se kterým se těžko konkuruje celostátním stranám financovaným ze státního rozpočtu, respektive tedy stranám, jejichž členové jsou uvolněnými zastupiteli a mohou přispět za první místa na kandidátce statisíce. V Přerově je podle něj těžké konkurovat SPD či ANO. (Rozhovor č. 2)

Člena Rady Františka Jana Hrabinu (PROSP.) znepokojil úbytek 2 mandátů strany Za prosperitu města Přerova a jeho místních částí. Poukázal však na součást koalice. (Rozhovor č. 3)

Tomáš Dostal (KDU-ČSL a TOP 09) uvedl, že měl očekávání vyšší, zdůraznil však těsné překročení hranice 5 % pro KDU-ČSL a TOP 09 a tím i získání 2 mandátů. (Rozhovor č. 4)

9.1.6 Vyjádření jednotlivých členů zastupitelstva k současné koalici

Dotázaní zastupitelé v rámci poskytnutých rozhovorů hodnotili také současnou spolupráci v rámci koalice. Uvolněný radní Jakub Navařík (ODS) ji zhodnotil pozitivně a řekl, že dle něj koalice funguje vcelku dobře. To i navzdory diferenciovanému složení. Dle jeho názoru má politika na komunální úrovni jiná pravidla než celorepubliková, neboť jejím úkolem je řešení konkrétních problémů konkrétního města. Ideové směřování politických stran se tedy v komunální politice často příliš neprojevuje. Z toho důvodu může dle názoru Navaříka (ODS) v Přerově harmonicky fungovat spolupráce ODS a ANO, kterou si na celostátní úrovni lze těžko představit. (Rozhovor č. 1)

S tímto v zásadě souhlasí zastupitelé Zdeněk Schenk (SpP), František Jan Hrabina, (PROSP.) a také Tomáš Dostal (KDU-ČSL a TOP 09), který „vyčerpávajícím“ způsobem uvedl: „spolupráce je dobrá“. (Rozhovor č. 3-5)

Naproti tomu opoziční zastupitel Jan Horký (SpP) koalici vnímá jako: „Hlasovací stroj, kdy většinu rozhodnutí dělá jen několik málo jedinců a další mlčí a hlasují“, a není spokojen s její absolutní převahou, která jej dle jeho slov demotivuje. (Rozhovor č. 2)

K otázce praktického fungování koalice pak uvolněný radní Jakub Navařík (ODS) uvedl, že schůze a jednání koaličních subjektů probíhají pravidelně. Někteří členové se

schází každý týden, přičemž řeší neodkladné záležitosti a pracují na přípravě kroků pro oficiální schůze. Před oficiální schůzí rady jsou zpravidla všechna témata předběžně projednána za účelem efektivitu a transparentnosti. Dále jednotliví zástupci zastupitelských klubů absolvují před oficiálním jednáním zastupitelstva setkání s primátorem a náměstkou za účelem dovysvětlení a okomentování příslušných návrhů a materiálů. (Rozhovor č. 1)

V Přerově existují stálé komise a výbory, které jsou zvoleny, ale jsou zde také tzv. pracovní skupiny, které vznikají ad hoc – ke konkrétní záležitosti. Tyto skupiny jsou dobrovolné, neplacené, zájmové a podporují tvůrčí proces, zde tedy nejsou zastoupeny všechny strany, protože o to nemusí mít zájem a nemusí se nijak angažovat. Dle sdělení uvolněného radního Jakuba Navaříka (ODS) například strana SPD nemá zájem zúčastnit se na řešení otázek ohledně hotelu Strojař. (Rozhovor č. 1)

9.1.7 Kluby v zastupitelstvu

V rámci efektivitu rozhodovacích procesů, bylo z položených otázek potvrzeno, že v Přerově mají politické strany v zastupitelstvu své politické kluby. Z toho vyplývá, že zde existují klíčová jednání, kterých se účastní pouze pověřeni zástupci klubů. (Rozhovor č. 1–5)

Pokud je nutné vyřešit významnější věc, dochází k diskusi v širším plénu. Například i s nezvolenými kandidáty. Ne všichni mají kompletní přehled o veškerých tématech a je tedy přínosné posunout diskusi i mezi ostatní jedince v rámci příslušné volební strany. (Rozhovor č. 1)

Uvolněný radní města Přerov Jakub Navařík (ODS) nastínil situaci, kdy se během schůze zastupitelé nemohou shodnout a diskuse bývá „nekonečná“. „Dochází k 5minutové pauze, při které se jednotlivé strany domlouvají na jejich správném řešení se svým zástupcem klubu, které si pak později jednotliví zástupci dodiskutují sami.“ (Rozhovor č. 1)

Na otázku, zda se zastupitelé scházejí i na širších platformách, než jsou kluby, odpověděl uvolněný radní Jakub Navařík (ODS), že to není pravidelné ani běžné a k tomuto se přistupuje spíše výjimečně.

K tomu však probíhají také pravidelná setkání s primátorem a náměstkou před každým zastupitelstvem. Tato setkání někteří účastníci vtipně označují jako „alibistické kolečko“. (Rozhovor č. 2)

9.1.8 Austrotáda a její politické důsledky v Přerově a regionu

Bývalý náměstek olomouckého hejtmána a radní Přerova za Občanskou demokratickou stranu (ODS) Michal Zácha, byl koncem roku 2023 obviněn v rámci rozsáhlé korupční kauzy pod názvem Austrotáda. Kauza se týká systematické manipulace dopravních zakázek v Olomouckém kraji. To vyvolalo v regionu mnoho otázek ohledně integrity veřejných zakázek a politického vlivu. (© VLTAVA LABE MEDIA a.s.)

Během vyšetřování policisté vyjádřili i jisté pochybnosti o pravosti a řádném absolvování inženýrského titulu, který Michal Zácha získal na Vysoké škole logistiky v Přerově. To především v souvislosti s přímými vazbami vysoké školy se členy Občanské demokratické strany (ODS). Úzkou spojitost ohledně manipulací dopravních zakázek má dle tisku i podnikatel a lobbista Robert Knobloch a regionální člen ODS Josef Kulíšek. (© VLTAVA LABE MEDIA a.s.)

Kvůli narůstajícímu tlaku a několika obviněním spojeným s korupční činností se Michal Zácha operativně vzdal veškerých politických funkcí a členství v politické straně ODS. V Přerově toto obvinění a odhalení údajných nelegálních aktivit vedlo k zásadním politickým a společenským důsledkům. Proto Michala Záchu v pozici uvolněného člena Rady města Přerov nahradil již zmíněný Jakub Navařík, který je rovněž členem ODS. Pro obnovení důvěry veřejnosti se kromě personálních změn v radě rozhodlo o provedení auditu a podrobného přezkoumání procesu určitých veřejných zakázek.

Kauza tohoto typu vyzdvihuje nutnost zavedení důsledných kontrol a také reforem se záměrem docílit spravedlivé soutěže a transparentnosti. O to naléhavěji, že nyní bývalý člen Občanské demokratické strany čelí těmto korupčním obviněním. Tato situace může pro stranu znamenat v budoucnu jistou hrozbu ve formě ztráty veřejné důvěry občanů. (© VLTAVA LABE MEDIA a.s.; © Česká televize; © Seznam Zprávy, a.s., 2023-2024)

Ke kauze se vyjádřil i samotný Jakub Navařík. Obává se, že se tato negativní korupční situace může odrazit na příštích volebních výsledcích ODS. Dle jeho sdělení měla kauza také významný vliv na organizační záležitosti lokální ODS, neboť došlo ke zrušení členské základny a bude nutné zajistit přeregistraci původních členů. (Rozhovor č. 1)

10 Proces rozhodování místní samosprávy

Na rozdíl od parlamentu, kde každá ze stran prosazuje své politické zájmy, se v rámci místní politiky v obecním zastupitelstvu řeší politika více prakticky. Prospěšnost pro město může mít často přednost před politickou ideologií, kterou konkrétní strana prezentuje.

V zastupitelstvu tedy není problém, aby byla v koalici například ANO 2011 s ODS, protože mohou mít podobné zájmy na rozvoji města. V parlamentu by toto bylo velice nepravděpodobné, především z toho důvodu, že mají strany rozdílnou ideologii a program není kompatibilní. V obecní politice tedy tyto ideologie a dlouhodobé programy politických stran mohou jít stranou a upřednostňují se praktická řešení v zájmu života ve městě. Fungování procesu samosprávy ve městě Přerov lze uvést na konkrétních příkladech z jednání zastupitelstva, kterým se diplomová práce věnuje.

Tento fakt potvrzuje například zápis ze zasedání zastupitelstva ze dne 4.12.2023, kdy se koalice s opozicí shodly například na realizaci auditu na působení Michala Záchy nebo na schválení záměru demolice „hotelu Strojář“.

Kapitola tedy zdůrazňuje především to, že pokud jde o prospěch města, je určitě pravděpodobnější, že i přes jisté rozpory může dojít ke shodě. To především v otázkách majetkových a provozně technických věcí. (Rozhovor č. 1)

10.1 Zrušení usnesení – bývalý hotelový dům Strojář

V zasedání zastupitelstva v rámci bodu s názvem „zrušení usnesení – bývalý hotelový dům Strojář“ se zastupitelstvo snažilo najít vhodné budoucí využití pro bývalý hotelový dům Strojář. V rámci diskuse došlo ke zrušení původního usnesení o záměru hotel Strojář prodat a zastupitelstvo schválilo záměr projektové přípravy, demolici a nové výstavby v místech bývalého hotelu.

Materiály k tomuto projektu jako písemnou předlohu předložili: primátor města Petr Vrána a náměstci primátora Tomáš Navrátil, Miloslav Dohnal, Vladimír Lichnovský. V rámci diskuse ohledně tohoto záměru došlo k výměně několika názorů od různých členů zastupitelstva.

V průběhu diskuse se vyjádřilo několik zastupitelů. Například Vojtěch Nezval (Piráti), který v první řadě poděkoval občanům, kteří se zapojili do petice pro zachování pozemku Strojář ve vlastnictví města a následně také samotnému vedení města, které se rozhodlo usnesení o prodeji zrušit. Věří, že soutěžní dialog přinese spoustu zajímavých návrhů pro budoucí využití.

Na zasedání zastupitelstva dne 4.12.2023 architektka města Alice Michálková provedla zastupitele prezentací, u které rekapitulovala historickou a současnou působnost hotelu Strojář. Snažila se argumentovat, že využití stávající stavby by bylo daleko

komplikovanější než jeho demolice. To především z důvodu jako je hluk, výška bytové jednotky, oslunění apod.

Uvolněný radní Jakub Navařík (ODS) pochopil, že současný stav budovy skýtá mnohé komplikace a zaujala ho myšlenka nepracovat se Strojářem jako s budovou, ale jako s celou lokalitou, která má do budoucna pro Přerov velký potenciál. Poukázal na fakt, že demolice jako taková nemusí být krok destrukce, ale naopak krok k rozvoji.

Člen zastupitelstva Jan Horký (SpP) prohlásil, že by bylo vhodné se zamyslet nad tím, co a jakým způsobem se dá ze Strojáře využít, protože je do něj vloženo spousta energie jako hodnot a materiálových zdrojů, čímž by byla škoda plýtvat. Navrhl, že by se měl celý projekt řídit projektově, tzn. připravit projektový tým, udělat analýzu rizik, mít projektového manažera apod.

Skládal si naopak myslel, že to není správný postup a že by se mělo město snažit své objekty opravovat a budovat v nich byty nebo nějaké jiné využitelné prostory. Zpočátku měl obavy, aby se neodsouhlasila pouze demolice a na místě bývalého hotelu nebyla pouze prázdná plocha. Nápad demolice, po které by došlo k výstavbě nového objektu, byl dle něj ale přijatelný.

Martin Čechál (SpP) si myslí, že návrh zrušení záměru prodat budovu Strojář opozice ráda podpoří, otázkou je, kolik to bude stát.

V otázce na vyčlenění finančních prostředků pro soutěžní dialog a na projektovou dokumentaci Janu Horkému (SpP) náměstek primátora Vladimír Lichnovský (ANO 2011) odpověděl, že pro rok 2024 jsou v městském rozpočtu vyčleněny finanční prostředky jak na projektovou přípravu stran demolice, tak i na soutěžní dialog. Konkrétně byla do rozpočtu r. 2024 zařazena částka 5 milionů Kč. (Zápis Zastupitelstva města Přerova ze dne 4. prosince 2023)

Hlasování: Schválení demolice objektu bývalý hotel Strojář:

- Bod č. 4: 28 pro, 7 se zdrželo

I v případě Strojáře, kdy se schvaloval záměr demolice, tedy proběhla mezi zastupiteli poměrně široká shoda, a to i s velkou částí opozice. (Zápis Zastupitelstva města Přerova ze dne 4. prosince 2023; Rozhovor č. 1)

10.2 Audit veřejných zakázek

Na schůzi o volbě člena rady, uvolněného radního či svěření úkolů uvolněnému radnímu byl na základě okolností kauzy Austrotáda zastupitelstvem města 4. prosince 2023 také diskutován a schválen návrh provedení mimořádného interního auditu veřejných zakázek.

Primátor Petr Vrána uvedl: „V rámci vedení města jsme se dohodli na tom, že jako primátor zadám mimořádný interní audit se zaměřením primárně na veřejné zakázky malého rozsahu. Tento audit jsem zadal již minulý týden a byl zahájen 30.11.2023.“

Jan Horký (SpP) dále prohlášení primátora Petra Vrány okomentoval tak, že se nedozvěděl, za jaké časové období mají být veřejné zakázky procházeny. Proto by očekával za dobu působení Michala Záchy od r. 2018. Navrhoval nechat udělat externí audit, kde nejsou takové vlivy. Nebudou to zaměstnanci magistrátu, aby se necítili pod nějakým tlakem, bylo by to bezpečnější a jistější.

Z toho důvodu byl podán další návrh na usnesení: ZM ukládá Radě města zajistit externí audit působení Michala Záchy ve funkci náměstka a radního v letech 2018-2023 s ohledem k podezření na korupční jednání. (Zápis Zastupitelstva města Přerova ze dne 4. prosince 2023; Rozhovor č. 1)

Hlasování: Návrh Ing. arch. Horkého – zajištění externího auditu působení Michala Záchy ve funkci radního v letech 2018-2023 s ohledem k podezření na korupční jednání

- Bod č. 2: 31 pro, 4 se zdrželi

Na základě hlasování tedy došlo ke schválení provedení i auditu externího. Uvolněný radní Navařík k situaci dodal, že za ODS audit podpořili, přestože se jedná o člena jejich strany a sami za stranu žádají o prověření, zda byly věci v pořádku. O věcech, které se děly na kraji, neměl tušení. (Zápis Zastupitelstva města Přerova ze dne 4. prosince 2023)

11 Investice a strategický plán rozvoje města Přerov

Z poskytnutých rozhovorů na otázku, kdo iniciuje významnější investiční akce nebo podobu rozpočtu představitelé zastupitelstva odpověděli, že klíčovou roli mají v této oblasti: primátor, náměstci, radní či úředníci magistrátu. (Rozhovor č. 1-5)

Uvolněný radní města statutárního Přerov Jakub Navařík (ODS) uvedl, že nejvýznamnější investiční akce typicky vychází z programového prohlášení nebo z předvolebních programů. Nejčastěji je iniciuje primátor nebo odpovědný náměstek či radní, tedy člověk, který pracuje na městě na plný úvazek a má čas projekty vymýšlet, realizovat a konzultovat. Jedná se o časově náročný proces, na který má čas pouze výše postavený člen zastupitelstva než například řadový zastupitel. (Rozhovor č. 1)

Člen zastupitelstva Jan Horký (SpP) zdůraznil úlohu primátora a náměstků, kteří v rámci schůze vždy prodiskutují veškeré návrhy. Zmínil, že v rozhodovacím procesu strategické dokumenty nemusí mít vždy primární význam a že se občas přihlíží k požadavkům odborů magistrátu nebo lobbistických skupin. (Rozhovor č. 2)

Členové Rady města Tomáš Dostal (KDU – ČSL a TOP 09) a František Jan Hrabina (PROSP.) poukázali na koalici a koaliční dohodu, ze které se v rámci iniciace významných investičních akcí, rozvoje města či podoby rozpočtu vychází. Zastupitel Zdeněk Schenk (SpP) pak poukázal na roli náměstků, členů Rady a úředníků magistrátu. (Rozhovor č. 3, 4, 5)

Z poskytnutých rozhovorů se zastupitelé vyjádřili i ke strategickému plánu města Přerov. Uvolněný radní Jakub Navařík (ODS), členové Rady města Tomáš Dostal (KDU – ČSL a TOP 09) a František Jan Hrabina (PROSP.) a člen zastupitelstva Zdeněk Schenk (SpP) v poskytnutém rozhovoru zmínili, že Přerov má strategický plán, který končí v roce 2027 a také má akční plán pro rok 2023 až 2025. Oba tyto dokumenty jsou veřejně dostupné na stránkách města, kde je i vyhodnocení předchozího plánu, tedy jak se dařilo či nedařilo jej plnit. Údaje jsou zapsány do tabulky, kde jsou popsány jednotlivé úkony, informace a jejich výsledky jako „nezahájeno, splněno, nesplněno“ a uvedeny důvody proč. V akčním plánu jsou vytyčeny představy, cíle a jednotlivé body, které by se měly zrealizovat a podle kterých se postupuje. Samozřejmě v průběhu času nastávají nové priority, protože se objeví příležitost, která předtím neexistovala. Například dům na náměstí Tomáše G. Masaryka, na který přišla velká dotace a bude zmíněn v následující kapitole. (Rozhovor č. 1 a 3-5)

Ke strategickému plánu se vyjádřil i člen zastupitelstva Jan Horký (SpP) a uvedl, že byl vytvářen na zakázku a částečně je zpracován účelově tak, aby pokryl všechny připravované dotační výzvy. Na druhou stranu byly k jemu vytváření přizváni členové koalice i opozice a proběhlo hlasování o většině sporných bodů s výjimkou těch, které byly odmítnuty vedením bez diskuse, mimo zasedání strategického výboru. (Rozhovor č. 2)

11.1 Silnice I/55 – „průpich“ městem Přerov

Jednou z významných investic v Přerově v posledních letech je modernizace a rozšíření průtahu městem prostřednictvím silnice I/55. Ta je známá také jako „průpich“ městem Přerov. Jedná se o stavbu, která byla předmětem mnoha jednání mezi městem Přerovem, Ředitelstvím silnic a dálnic (ŘSD) a Ministerstvem dopravy.

Celková délka silnice I/55 měří necelých 900 metrů. Úsek začíná mimoúrovňovým křížením u podjezdu v Předmostí, kde se nachází cca 560 metrů dlouhá estakáda, která přemostňuje železnici. Dále se napojuje na ulici Polní a rozšiřuje se na čtyřpruh. Trasa následně pokračuje po mostu Legií. Pak vede kolem autobusového nádraží a končí až u přerovské pekárny na ulici Gen. Štefánika. Samotný „průpich“ pak začíná na křižovatce ulice Komenského, Velké Novosady a Kojetínská. Napojuje se na ulici Tovární u místního obchodního domu Albert. Na začátku úseku „průpichu“ silnice prochází areálem společnosti Juta a.s., v blízkosti přerovského pivovaru. (2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.; © VLTAVA LABE MEDIA a.s.)

Cílem tohoto projektu bylo nejen docílit rozvoje dopravní infrastruktury, ale hlavně zlepšit podmínky pro městskou a regionální dopravu. To znamená omezení či odstranění dlouhodobé dopravní zácpy a tím dosáhnout zlepšení dopravní situace, hladkého provozu, plynulosti dopravy, zvýšení bezpečnosti a celkové dostupnosti. Je nutné podotknout, že díky tomu Přerov opravdu zaznamenal pokles dopravních zácp a plynulost dopravy pro všechny účastníky silničního provozu. (2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.)

Obrázek č. 7: Silnice I/55 v Přerově

Zdroj č. 25: (Ředitelství silnic a dálnic s. p., 2024)

11.1.1 Počátky vývoje od prvních plánů po realizaci

Výstavba tohoto projektu již byla řešena před rokem 1989, kdy se objevily první úvahy o zlepšení dopravní situace ve městě Přerov. Roku 1977 byla vypracována první studie společností S-projekt plus, a.s. Tu pak následně odsouhlasilo i Ředitelství silnic a dálnic ČR a zařadilo ji do svých plánů. Na první studii následně navazovalo několik dalších fází plánování, přípravy a jiných detailnějších posudků, které byly spojeny s veřejnými projednáváním a získáváním potřebných povolení. Přes počáteční změny a zpoždění se na tomto plánu začalo intenzivněji pracovat až o několik let později, kdy byl projekt definitivně schválen a následně oficiálně spuštěn v roce 2020. Po velmi usilovných dvou letech komplexní stavební práce byl 31. října roku 2022 slavnostně zprovozněn. Realizace projektu

konkrétně obsahovala především demolici několika objektů, výstavbu protihlukových stěn a vybudování již zmíněné čtyřpruhové komunikace. (2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.)

11.1.2 Finanční náklady spojené s výstavbou

Zhotovitelská společnost průtah vystavěla za nabídkovou cenu 189 milionů korun bez DPH. Celková výše nákladů zmíněného projektu slovy generálního ředitele ŘSD Radka Mátyla se měla pohybovat zhruba ve stejných dimenzích. Došlo však k mírnému navýšení a finální hodnota nákladů přesahuje 220 milionů korun. Investorem projektu je především Ředitelství silnic a dálnic. Město Přerov se pouze spolupodílelo na financování této výstavby. Konkrétní hodnota investic, které město Přerov v období let 2021-2023 na projekt vynaložilo, je dostupná online přímo na stránkách města v seznamech investičních akcí pro jednotlivé roky, uvedeny jsou v následující tabulce. Celkové náklady výstavby a realizace projektu reflektují jeho rozsah a význam pro dopravní infrastrukturu v celém regionu. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

Tabulka č. 12: Investice do projektu Silnice I/55 Přerov – průtah

Investice do projektu Město Přerov (v Kč)	skutečnost ke 31.12.2021	skutečnost ke 31.12.2022	skutečnost ke 31.12.2023
Silnice I/55 Přerov – průtah	419 920	23 555 133	3 771 218

Zdroj č. 26: (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

11.1.3 Reakce na výstavbu a vyjádření

Reakce veřejnosti na projekt je již od zprovoznění dle dostupných informací velmi pozitivní, a to i s vyjádřením podpory od klíčových osob jako je Josef Suchánek, hejtman Olomouckého kraje, či Petr Vrána, primátor města Přerova. Oba zdůraznili význam stavby pro město i region a poukázali na dlouhou historii projektu, jehož první úvahy sahají do roku 1989. Stejně jako hejtman Olomouckého kraje a primátor města Přerova podporu vyjádřil i generální ředitel ŘSD. Veřejná a odborná odezva zdůrazňovala důležitost projektu pro město a region. V dlouhodobém horizontu se očekává, že projekt bude mít nadále pozitivní dopad na kvalitu života v Přerově a na další rozvoj regionu. Tento projekt je příkladem úspěšné spolupráce mezi městem, regionem a státními institucemi a představuje důležitý krok k modernizaci dopravní infrastruktury a zlepšení kvality života v Přerově. (2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.)

11.1.4 Shrnutí projektu Silnice I/55 - „průpich“

Několikaleté plánování projektu lze odůvodnit problémy s nedostatkem finančních prostředků či dlouhodobé řešení potenciálních studií o tom, jak by se s celou oblastí dalo pracovat. Obecně však prosadit „průpich“ silnice I/55 problém nebyl, protože většina obyvatel byla spíše pro vybudování tohoto projektu. Nedošlo tedy k žádnému problému ve spojitosti s odporem lidí, kteří by si vyloženě projekt nepřáli. (Rozhovor č. 1)

Samozřejmě jako vždy, bylo nutné řešit určité majetkové věci jako například: „převody od města“, odkup soukromých pozemků či demolice, na základě čehož se protáhla i samotná realizace. (Rozhovor č. 1)

Role města Přerova v rámci tohoto projektu byla především pomoc s výkupem pozemků a s komunikacemi majitelů těchto pozemků. To měl na starost bývalý ministr dopravy Antonín Prachař, který působil jako „zmocněnec“ v oblasti koordinace a usiloval o dohodnutí s lidmi ohledně rychlého a efektivního vykoupení pozemků a budov. Město se tedy snažilo pomáhat hlavně v tomto duchu, aby zjednodušili přípravu. (Rozhovor č. 1)

11.1.5 Souvislost dálnice D1 a „průpichu“

Realizace projektu „průpichu“ silnice I/55 řešila situaci městské dopravy, umožnila její plynulost a zkrátila dobu průjezdu městem. Hlavní úlevu dopravní situaci dle generálního ředitele ŘSD Radka Mátlá přinese dlouho plánované dokončení posledního úseku dálnice D1 mezi Přerovem a Říkovici. (2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.)

11.2 Dálnice D1 0136 Říkovice–Přerov

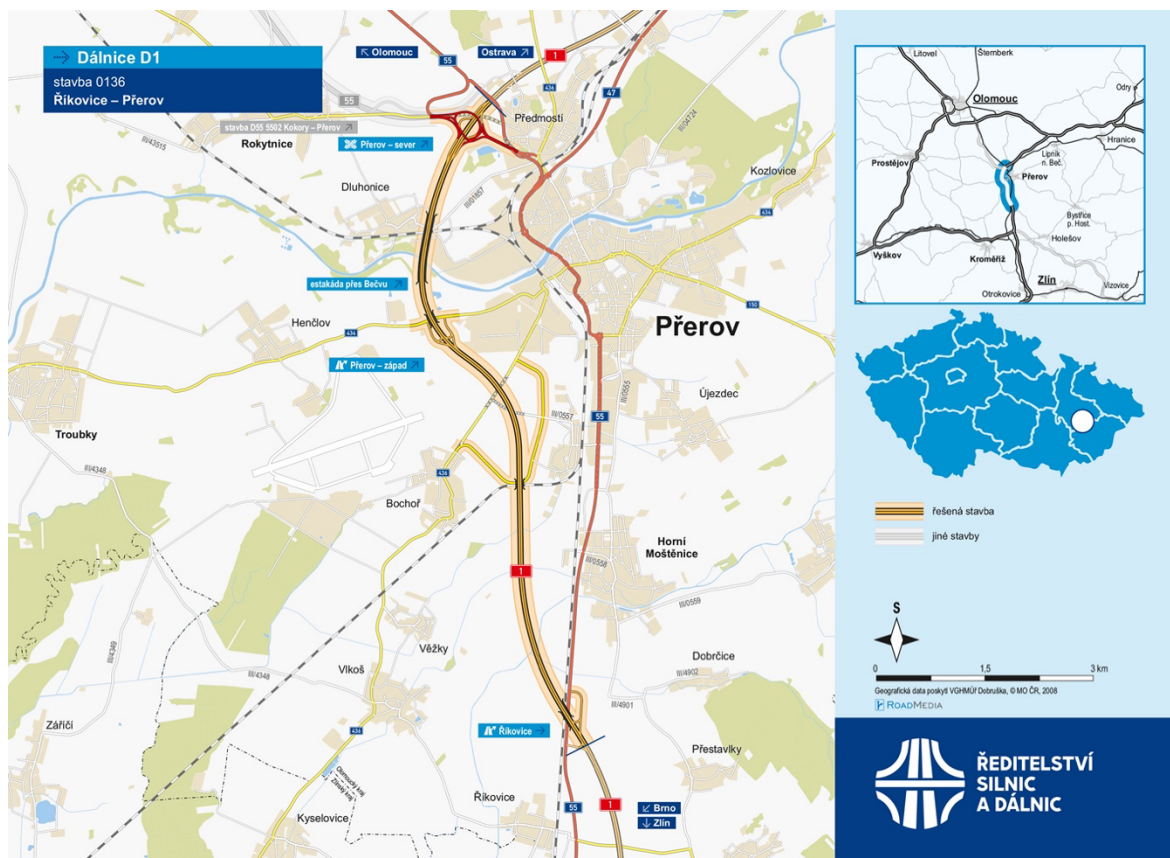
Koncem roku 2022 byla Ředitelstvím silnic a dálnic zahájena výstavba posledního chybějícího úseku dálnice D1, a to mezi Říkovici a Přerovem. Jeho zprovozněním dojde k dokončení nejstarší, nejdelsí a nejdůležitější dálnice ČR, jejíž výstavba započala už v roce 1939. Slovy generálního ředitele ŘSD bude dokonce tato desetikilometrová dálniční stavba bez jakékoliv nadsázky považována za jednu z nejdůležitějších infrastrukturních staveb v České republice. Mimo jiné také zdůraznil, jaký vliv bude mít výstavba na složitou dopravní situaci v Přerově a osvobodí jej tím od projíždějícího tranzitu. Dalším přínosem bude snížení provozu na dálnici D46, která je využívána jako hlavní trasa mezi Brnem a Ostravou, což se s výstavbou úseku D1 změní. (2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.)

K projektu se vyjádřil i ministr dopravy Martin Kupka, který celou situaci shrnul slovy: „Naše nejdelsí a nejznámější dálnice je o krok blíže svému dokončení. Úsekem

Říkovice – Přerov dosáhne délky 377 km a nový úsek výrazně pomůže odlivu nákladní dopravy z Přerova. Na D46 se po zprovoznění posledního úseku D1 zklidní provoz taktěž, protože většina vozidel se z Brna do Ostravy dostane právě po této poslední části D1“.

(2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.)

Obrázek č. 8: D1 0136 Říkovice – Přerov

Zdroj 27: (2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.)

Celá stavba bude mimo jiné obsahovat tři mimoúrovňové křižovatky, protihlukové stěny v souhrnné délce čtyři kilometry a čtrnáct mostů. Vysoce náročný objekt stavby pak bude představovat 940 metrů dlouhá mostní estakáda, která povede přes řeku Bečvu, společnost Prechezu i železnici. Generální ředitel ŘSD Radek Mátl uvedl, že po novém úseku by se mohli první řidiči projet na jaře roku 2026. (2024, Ředitelství silnic a dálnic s. p.)

Na výstavbu dálnice v rámci poskytnutých rozhovorů reagovali i jednotliví přerovští zastupitelé. Většina z nich vidí její vybudování jako velkou příležitost pro příchod nových obyvatel, zřízení nových firem a nárůst pracovních příležitostí. Uvolněný radní Jakub Navařík (ODS) poukázal na velký problém nepřítomnosti dálnice, která se již několik let

plánuje. A také odkazoval na to, kolikrát byla stavba dálnice v minulosti pozastavena. Věří, že v momentě, kdy se dálnice dostaví, budou obyvatelé Přerova průběžně přibývat.

Naopak zastupitel Jan Horký (SpP) si myslí, že k navýšení počtu obyvatel nedojde ani s vybudováním dálnice. „Přerov má potenciál být příjemným maloměstem k životu a s tím bychom se měli také smířit“, zmínil. (Rozhovor č. 1, 2, 5)

11.3 Plánovaná revitalizace hotelu Strojář

Po zvolení primátorem Přerova Petr Vrána prohlásil, že město nečekají lehké časy, pokud se takto vyjadřoval, tak to bylo především k situaci v odpadovém hospodářství a dále o způsobu využití hotelu Strojář.

Hotel Strojář se nachází na ulici Velká Dlážka vedle řeky Bečvy. Jde o dlouhodobě zchátralou budovu ve městě Přerov, která stojí na prahu rekonstrukce a nové éry. Zastupitelstvo v Přerově přehodnotilo své rozhodnutí, kde původně zvažovali prodej tohoto objektu. Tím se nabízí možnost rekonstrukce na centrum městského nájemního bydlení, ovšem co nakonec na lukrativní parcele, vznikne je v rukou odborníků, a o optimálním rozhodnutí se vede architektonicko-urbanistický dialog. Sám primátor města Přerov Petr Vrána (ANO) naznačil možnost využití dotačních produktů v rámci bytové výstavby, která by představovala značný posun. Dle architektky Alice Michákové by samotná rekonstrukce hotelu finančně odpovídala podobné částce jako výstavba objektu jiného. Pokud by tedy došlo k rekonstrukci, hodnota by se pohybovala okolo 325 milionů korun. Výstavba nového objektu by orientačně přišla na 315 milionů korun. Nastínila, že by bylo vhodné stávající objekt místo rekonstrukce spíše zdemolovat. (© VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2023)

V hotelu jsou totiž pouze malé ubytovací buňky a nenabízí se pro ně žádné využití, z toho důvodu objekt dlouhodobě chátrá. K tomu jsou navíc v objektu nevyhovující tepelně technické a akustické parametry, které by plán rekonstrukce výrazně zkomplikovaly. Navrhuje se, aby nově vybudovaný objekt respektoval měřítko a charakter výstavby domů Přerova ze začátku 20. století a zachoval si tak historický charakter.

Předpokládá se, že soutěžní dialog potrvá nejméně do poloviny roku 2024 a s odborem investic by došlo k vyhodnocení přípravy stavby na dobu cca 1 roku.

Náměstek primátora Vladimír Lichnovský, který má na starost investice města Přerova, se k celé situaci vyjádřil, že: „v rozpočtu města je na rok 2024 vyčleněna částka 5 milionů korun na přípravné práce, administrátora soutěžního dialogu a samotný dialog.

Rok 2024 vnímá jako přípravnou fázi, jak pro demolici objektu, tak pro novou výstavbu.“
(© VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2023)

V rámci poskytnutého rozhovoru se na téma přebudování hotelu Strojař vyjádřil i člen Rady města Tomáš Dostal (KDU – ČSL a TOP 09). Odpověděl, že realizaci moderního bydlení v těchto místech by bral jako jednu z příležitostí pro přilákání obyvatelstva do města Přerov. (Rozhovor č. 4)

11.3.1 Shrnutí výstavby

Hotel Strojař je tedy v Přerově dlouhodobě diskutovaným tématem a s cílem zabránění vzniku ubytovny v této budově, bylo město „přinuceno“ ji odkoupit. Po odkoupení se následně řešilo, co s budovou bude dále, proto vzniklo několik pracovních skupin, které projednávaly různé varianty a scénáře včetně demolice.

V rámci podpory „brownfieldů“ v Přerově došlo k vypsání dotačních titulů, aby došlo k oživení lokality tohoto města. Z úplně stejného principu se rekonstruuje i budova TGM 16, které se věnuje další kapitola. V zastupitelstvu byl již schválen záměr na demolici, přičemž odhadované náklady by měly odpovídat částce 30-50 milionů korun. Připravila se i pracovní skupina, která se bude zabývat tím, co by ve Strojaři tedy mohlo vůbec být. Uvolněný radní Jakub Navařík však uvedl, že po zbourání budovy dojde k výstavbě úplně nové, o čemž byl schválen i záměr. (Rozhovor č. 1)

Byl ustanoven nový výbor zastupitelstva, v němž mají zastoupení všechny politické strany. Momentálně se bude chystat tzv. „soutěžní dialog“ o tom, co by vůbec mohlo v těchto místech vzniknout. Konkrétně bude dialog probíhat tak, že zastupitelé povedou diskuzi s potencionálním zhotovitelem o tom, jaká je vlastně představa o tom, kam bude projekt směřovat. Diskutovat se určitě bude o tom, že by v objektu mohlo být bydlení, knihovna či jiné služby jako jsou maloobchody, kosmetická studia, holičství apod. Lze předpokládat, že v budoucnu z této oblasti bude velmi lukrativní lokalita. (Rozhovor č. 1)

Obrázek č. 9: Hotel Strojář

Zdroj č. 28: Přerovský deník 2023 (© VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2023)

11.4 Rekonstrukce budovy TGM 16

U Pětapadesátiletého objektu lokalizovaného v centru města Přerov na náměstí TGM dojde k dlouhodobě plánované rekonstrukci. Projekt bude spolufinancovat Evropská unie částkou 167 milionů Kč a celková hodnota ceny smlouvy o dílo dle dostupných informací odpovídá částce 297 milionů Kč bez DPH. Podepsání a uzavření smlouvy proběhlo dne 24.11.2023. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

Historie budovy TGM 16 sahá až do 60 let minulého století. V roce 1967 starou zástavbu v těchto místech nahradilo sídlo Okresního stavebního podniku. To se změnilo po sametové revoluci, kdy budova začala sloužit několika společnostem. Podle jedné dlouhodobě sídlící společnosti v tomto objektu je budova také pojmenována a Přerované ji dodnes nazývají „Emos“. Kromě jednotlivých společností v budově dlouhodobě sídlila i část magistrátu. Navzdory stížnostem Přerovanů se zastupitelé rozhodli, že budovu za necelých 38 milionů odkoupí, najdou pro ni lepší využití a architektonicky sympatický vzhled.

Návrh výstavby poskytla Přerovu společnost Anagram&Gruppa s cílem nemovitost přetvořit na budovu s moderním úřadem, kanceláři, jednacími místnostmi, sociálními zařízeními, veřejnými prostory a moderní vyhlídkovou věží se střešní kavárnou.

Před samotnou výstavbou dojde v průběhu prvního půl roku k demolicí stávajícího objektu, při které dojde k vývozu 6 tisíc tun sutě určené k recyklaci. Rekonstrukce bude zahrnovat výstavbu předsazeného schodiště, které bude součástí nově vybudované fasády. Na externí stavební dozor objektu bude pak dohlížet společnost Sondeo.

Revitalizace budovy TGM 16 představuje jednu z nejvíce finančně nákladných projektů v historii městského majetku v Přerově. „Předání klíčů“ zastupitelstvu od zrekonstruovaného objektu se plánuje na podzim roku 2025. V roce 2026 by pak údajně mělo dojít k vybavení interiéru pro městské úředníky. (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

Obrázek č. 10: Návrh zrekonstruované pětipodlažní budovy TGM 16

Zdroj č. 29: Statutární město Přerov (2023)

12 Participativní rozpočet města Přerov

Participativní rozpočet se v roce 2023 v Přerově uskutečnil již druhým rokem. Tato iniciativa pro zapojení občanů a možnost rozhodování o částečném rozpočtu města, se nazývá „Chci v Přerově“. Kromě posílení vztahu mezi občany a městskou správou, se realizace tohoto projektu zabývá především jistou formou odpovědi na rostoucí poptávku občanské participace. Obyvatelům tedy umožňuje ovlivnit, kam budou finanční prostředky města investovány.

Do tohoto projektu se občané mohou zapojit v případě, že mají trvalý pobyt ve městě a jsou to lidé starší 15 let. Každý může podat návrh pouze pro jeden projekt a veškeré návrhy musí být realizovatelné na pozemcích či budovách, které jsou ve vlastnictví města. Návrhem může být v podstatě cokoliv, co pro město bude představovat jistý přínos a něčím ho obohatí. Pro představu se může jednat například o úpravu a zkvalitnění veřejného prostoru či zvýšení bezpečnosti. Například oprava chodníků, dětských hřišť, výsadba rostlin, stromů. Nebo

návrhů, které budou mít pro občany kulturní či sportovní vyžití. Dle slov primátora města Petra Vrány je možné žádosti podávat buď elektronicky nebo písemně. Po podání jsou návrhy posuzovány hodnotící komisí, a to z hlediska možnosti realizace a ostatních kritérií. Následně jsou projekty umístěny na webové stránky www.chcivprerove.eu, kde mohou občané města Přerova hlasovat. Možnost hlasování na webu spočívá v tom, že každý hlasující může mezi jednotlivé projekty rozdělit 6 kladných a 3 záporné hlasy. Záleží, které z nich preferují. Financování a realizace projektů je pak směřována k návrhům, o které je největší zájem. V roce 2023 bylo do participativního rozpočtu vyčleněno 1,5 milionu korun. Konkrétní návrhy však nesmí přesahovat 500 tisíc korun. To umožňuje realizaci více projektů pro zlepšení kvality života v Přerově. (Chci v Přerově, 2023)

Co se týče kulturního vyžití, bylo v rámci prvního ročníku participativního rozpočtu v Přerově jako jeden z nejúspěšnějších návrhů odhlasováno „mobilní letní kino“. Loni měla úspěch také tzv. „zelená zastávka“, která byla vybudována v ulici Svisle. Jedná se o autobusovou zastávku s novým přístřeškem, okolní dlažbou a osázeným záhonem. (© 2024 Technické služby města Přerova s.r.o.)

Mnoho realizovaných návrhů dokazují, že i relativně malé investice mají významný pozitivní dopad na život obyvatelstva. Neznamená to však, že za všemi projekty stojí úspěch.

12.1 Vyjádření jednotlivých členů zastupitelstva k participativnímu rozpočtu

Z pěti poskytnutých rozhovorů od jednotlivých členů zastupitelstva vyplývá, že většina je s participativním rozpočtem ve městě Přerov do jisté míry spokojena, pouze jeden člen zásadně nesouhlasí. (Rozhovor č. 1-5)

Podle poskytnutého rozhovoru s uvolněným radním Jakubem Navaříkem za stranu Pomáháme městu – ODS je participativní rozpočet správný pro zapojení občanů, kteří se chtějí podílet a pomáhat tvořit město. Obává se však, že z něj vzejdou i projekty, které nejsou dobře fungující. Například zavedení projektu s odpadkovými koši na psí exkrementy, který se časem ukázal jako nefunkční, a to z důvodu neustálých krádeží papírových sáčků. Občané si na tuto negativní skutečnost často stěžovali a problém se řešil i s jednatelem technických služeb Ing. Petrem Měřinským (ANO 2011).

Mezi úspěšně odhlasované projekty patří například Kuličková dráha, která má být vystavena v areálu u Laguny. Sám uvolněný radní je z tohoto projektu nadšen. Jeho názor

je, že tento projekt by na zastupitelstvu pravděpodobně nikdy neprošel. Občané si ho však vybrali. (Rozhovor č. 1)

Uvolněný radní Jakub Navařík je však sám na rozpacích, zda je participativní rozpočet přínosný či nikoliv. Má obavy, že může být politicky zneužíván. Vede ho k tomu zkušenost z prvního roku, kdy politická strana Pirátů v rámci rozpočtu zaplnila město plakáty s 20 různými nápady. Následně ve své kampani vyzývali občany, aby pro tyto projekty hlasovali. Proto není přesvědčen v této situaci o nezaujaté realizaci. (Rozhovor č. 1)

Zastupitel Jan Horký ze strany Společně pro Přerov se k participativnímu rozpočtu vyjádřil zcela pozitivně. A zmínil se, že o realizaci tohoto projektu léta usilovali. Názorem Tomáše Dostala za KDU-ČSL a TOP 09 je, že nápady občanů mohou obohatit činnost koalice a město samotné. Zdeněk Schenk ze strany Společně pro Přerov taktéž považuje participativní rozpočet jako smysluplný projekt, který umožňuje občanům vznášet zajímavé návrhy. Naopak František Jan Hrabina (Za prosperitu města Přerova a jeho místních částí) vidí tuto možnost občanů rozhodovat o investicích města za zcela nesmyslnou a konkrétně nesouhlasí s výstavbou kuličkové dráhy, která investičně bude stát 400 tisíc korun. (Rozhovor č. 2-5)

Celá kapitola by se dala shrnout slovy, že na to, aby se rozhodlo, zda se participativní rozpočet vyplatí či nikoliv, je ještě brzo. Nedošlo však k naplnění očekávání zastupitelstva, protože participativní rozpočet neprobudil v obyvatelích města Přerova velký zájem. Ve srovnání s předchozím rokem neupadl, ani nenarostl a celkově k jednotlivým projektům každý rok hlasovalo pouze 1500-1700 lidí. (Rozhovor č. 1)

Obrázek č. 11: Celkové pořadí odsouhlasených projektů

Zdroj č. 30: (Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2024)

Závěr

Diplomová práce se zabývá problematikou vývoje místní samosprávy. Výzkum byl zaměřen na vybrané statutární město Přerov, které se nachází v Olomouckém kraji. Město Přerov s počtem obyvatel těsně nad hranicí 40 tisíc se dle rozdělení Jüptnera (2004) řadí mezi větší střední obce.

V teoretické části byly využívány techniky sběru dat pomocí dokumentů a odborné literatury, které tvořily základ pro část praktickou. Tato část se věnuje popisu veřejné správy, obcím a jejich orgánům, místním systémům samosprávy, volebnímu systému samosprávy a funkci komunálních voleb a tématu hospodaření obce.

Vlastní práce se zaměřuje na socioekonomické ukazatele statutárního města Přerov, jeho demografický vývoj, proces hospodaření, významným budoucím a již proběhlým investicím, strategickému plánu města, participativnímu rozpočtu, významným společnostem, které v Přerově udržují pověst průmyslového města, místní samosprávě, výsledkům komunálních voleb a složení členů zastupitelstva ve volebních obdobích počínající rokem 2014, až do současného volebního období, které končí v roce 2026.

Na začátku diplomové práce byly v rámci cílů stanoveny tři výzkumné otázky, které autorovi pomohli lépe porozumět v dané problematice.

Otázka č. 1 – Lze zahrnout politický systém v Přerově kategoricky do skupiny větších obcí dle typologie místních politických systémů v souladu s kategorizací dle Jüptnera?

Na základě zkoumání místní samosprávy a poskytnutých rozhovorů určitě ano. V přerovském zastupitelstvu působí koalice, opozice i politické kluby, které představují jistou formu klíčového jednání a účastní se jich pouze pověřeni zástupci.

Z toho vyplývá následující. Mechanismy, které spočívají v kolektivním vedení a celostátní politice, se v určitých aspektech odráží i na způsobu politického boje na lokální úrovni.

Otázka č. 2 – Jak ve městě Přerov probíhá rozhodovací proces, kdo iniciuje významné investiční akce nebo podobu rozpočtu a další rozvoj města? Je to jak primátor, náměstci, členové rady, úředníci magistrátu, představitelé přerovských spolků, zastupitelé, výbory, komise samosprávy, tak i v některých případech samotní občané, kteří mají možnost projevit svou iniciativu na jednáních zastupitelstva i v rámci tvorby participativního rozpočtu?

Ve statutárním městě Přerově nejvýznamnější investiční akce zpravidla vychází z programového prohlášení či z předvolebních programů úspěšných stran. Nejvíce je iniciuje primátor nebo odpovědný náměstek či radní, tedy ten, kdo pracuje na městě na plný úvazek a má prostor na to, aby mohl projekty vymýšlet, realizovat a konzultovat. Jedná se o proces, který je časově velmi náročný a vyžaduje mimořádné nasazení z hlediska erudice a odbornosti. Nelze ohlédnout od osobní a stranické odpovědnosti primátora, která je na něho kladena.

V Přerově je stanoven strategický plán, který končí až v roce 2027. Město má také akční plán pro rok 2023 až 2025. Tyto dokumenty jsou veřejně dostupné na stránkách města, kde je k dispozici i vyhodnocení plánu předchozího, ve kterém je uvedeno, jak se jej dařilo plnit či nikoliv.

V akčním plánu jsou vytyčeny představy, cíle a jednotlivé body, které by se měly zrealizovat a podle kterých se postupuje. Je běžné, že v průběhu času nastávají nové priority, protože se mohou objevit nové příležitosti, které předtím neexistovaly a tím nastávají nové priority.

Otázka č. 3 – Zamyslete se nad srovnáním praktických aspektů rozhodování místní samosprávy a státní správy. Je něco, v čem se liší nebo jsou srovnatelné?

Na rozdíl od parlamentu, kde každá ze stran prosazuje své politické zájmy, se v rámci místní politiky v obecním zastupitelstvu řeší politika více prakticky. Prospěšnost pro město může mít často přednost před politickou ideologií, kterou konkrétní strana prezentuje. V zastupitelstvu tedy není problém, aby byly v koalici strany, které v celostátní politice představují nesmiřitelné subjekty. V parlamentu by toto bylo velice nepravděpodobné, především z důvodu inkompatibility, cílů a volebních ideologií. V obecní politice tedy tyto ideologie a dlouhodobé programy politických stran mohou jít stranou a upřednostňují se praktická řešení v zájmu života obyvatel ve městě. V obcích podobné velikosti dle předchozích výzkumů (Jüptner, 2004; Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2017) se mechanismy lokální politiky podobají mechanismům politiky celostátní.

Otázka č. 4 – Jaké významné projekty ovlivnily a ovlivní rozvoj města?

Významné projekty, které mají pro rozvoj města Přerov velký význam, jsou především vybudovaný „průpich“ silnice I/55, který umožnil plynulost a zkrácení doby průjezdu městem. Hlavní úlevu dopravní situaci však v budoucnu rozhodně přinese

dlouhodobě plánované dokončení posledního úseku dálnice D1 mezi Přerovem a Říkovicemi. Tento projekt může být pro Přerov velkou příležitostí v rámci příchodu nových obyvatel, zřízení nových firem a nárůstu pracovních příležitostí. Mezi jiné projekty patří například plánovaná revitalizace hotelu Strojář a rekonstrukce budovy TGM 16.

13 Seznam použitých zdrojů

1. BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. 1.vyd.Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 244 s. ISBN 978-80-247-2908-4.
2. BERNARD, Josef. (ed.) Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7330-187-3.
3. ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPIK. Veřejná správa. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016. ISBN 978-80-7394-578-7. 4.
4. ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPIK. Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.
5. ČMEJREK, Jaroslav. Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.
6. HEINELT, H.; MAGINER, A.; CABRIA, M.; REYNAERTH, H. (eds.) Political leaders and Changing Local Democracy. The European Mayor. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2018. ISBN 978-3-319-67410-0.
7. JÜPTNER, Petr. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2. 2004.
8. JÜPTNER, Petr; SVOBODA, Jiří a HUDÁK, Jakub (ed.). *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2003. ISBN 8073080567.
9. KLÍMA, Michal. *Od totality k defektní demokracii: privatizace a kolonizace politických stran netransparentním byznysem*. Politické systémy. Praha: Slon, 2015. ISBN 978-80-7419-139-8.
10. KOPŘIVA, Radek, ČOPIK, Jan, ČMEJREK, Jaroslav. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Praha: Sociológia 49, 2017.
11. KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. Politické aspekty financování českých měst. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.
12. KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. Politické aspekty financování českých měst. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.

13. MÜLLER, K. B., 2016: K čemu instituce? Jsme přeci sami slušní lidé. Příčiny, důsledky a řešení nedůvěry v zastupitelské sbory v Česku. Politologická revue 22 (1): 5 - 39.
14. PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-86395-21-9.
15. PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
16. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
17. SWIANIEWICZ, Pawel. An Empirical Typology of Local Government Systems in Eastern Europe. Local Government Studies [online]. 2013, 40(2), 292-311 [cit. 2023-28-12]. ISSN 0300-3930. Dostupné z: doi:10.1080/03003930.2013.807807

13.1 Internetové zdroje

1. Atlas vlivu [online]. 2024 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.atlasvlivu.cz/petr-vrana>
2. BETONserver [online]. 2024 [cit. 2024-03-016]. Dostupné z: <https://www.betonserver.cz/precheza>
3. Český statistický úřad: Malý lexikon obcí České republiky [online]. 2024 [cit. 2024-02-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2022>
4. ČSÚ. Zaměstnanost, nezaměstnanost [online]. 2024 [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky>
5. Chci v Přerově: Participativní rozpočet města Přerova [online]. 2024 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://participace.mobilnirozhlas.cz/prerov/>
6. MEOPTA [online]. 2024 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://www.meopta.com/cz/o-nas/meopta>
7. Monitor: Statutární město Přerov. [online]. 2024 [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00301825/prehled?rad=t&obdobi=2311>

8. PRECHEZA [online]. 2024 [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://www.precheza.cz/cz/O-spolecnosti/Historie>
9. PŘEROVSKÝ deník.cz [online]. 2023 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: https://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/michal-zacha-konci-i-jako-prerovsky-zastupitel-20231201.html
10. PŘEROVSKÝ deník.cz [online]. 2024 [cit. 2024-02-16]. https://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/novym-primatorem-prerova-se-stal-petr-vrana-20221017.html
11. PŘEROVSKÝ deník.cz [online]. 2024 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: https://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/strojar-prerov-prodej-demolice-architektonicka-soutez.html
12. Ředitelství silnic a dálnic [online]. 2024 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.rsd.cz/-/Ředitelství-silnic-a-dálnic-zahajuje-výstavbu-posledního-úseku-dálnice-d1-u-přerova>
13. Ředitelství silnic a dálnic: I/55 Přerov – průtah, 1. etapa [online]. 2024 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: [https://www.rsd.cz/mapa-staveb###stavby/I55/i55-prerov-prutah-1.-etapa?filters\[\]=StavbyRealizace&filters\[\]=StavbyProvoz&page=0](https://www.rsd.cz/mapa-staveb###stavby/I55/i55-prerov-prutah-1.-etapa?filters[]=StavbyRealizace&filters[]=StavbyProvoz&page=0)
14. Seznam zprávy [online]. 2023 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/obvineny-zacha-po-postu-krajskeho-namestka-rezignoval-i-na-funkci-radniho-v-prerove-343179>
15. Seznam zprávy [online]. 2024 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-titul-ziskal-na-skole-spolustraniku-z-ods-policie-studia-zpochybnila-242246>
16. Statutární město Přerov [online]. 2023 [cit. 2024-03-14]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/magistrat/tiskove-centrum/tiskove-zpravy-2023/tz-zari-2023/tgm-16-nejocekavanejsi-rekonstrukce-brzy-zacne-dotace-cini-167-milionu-korun.html>
17. Statutární město Přerov [online]. 2024 [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/samosprava/zastupitelstvo-mesta/zapisy-zastupitelstva-1.html>
18. Statutární město Přerov: Archiv samospráv [online]. 2024 [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/samosprava/archiv-samosprav/>

19. Statutární město Přerov: Samospráva [online]. [cit. 2024-01-27]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/cs/samosprava/>
20. Statutární město Přerov: Zvukové záznamy ZM [online]. 2024 [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: (<https://www.prerov.eu/cs/samosprava/zastupitelstvo-mesta/zvukove-zaznamy-zm-1/>)
21. Technické služby města Přerova [online]. 2024 [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://tsmpr.cz/zelena-zastavka-v-ulici-svisle/>
22. Volby do zastupitelstev obcí: Volby.cz [online]. [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://volby.cz/>

13.2 Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Kombinovaný model fiskálního federalismu	29
Obrázek č. 2: Model kombinovaného fiskálního federalismu	30
Obrázek č. 3: Postavení územních rozpočtů v soustavě	34
Obrázek č. 4: Znak statutárního města Přerov	35
Obrázek č. 5: Logo společnosti PRECHEZA	49
Obrázek č. 6: Logo společnosti Meopta	50
Obrázek č. 7: Silnice I/55 v Přerově	66
Obrázek č. 8: D1 0136 Říkovice – Přerov	69
Obrázek č. 9: Hotel Strojář	72
Obrázek č. 10: Návrh zrekonstruované pětipodlažní budovy TGM 16	73
Obrázek č. 11: Celkové pořadí odsouhlasených projektů	75

13.3 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet členů zastupitelstva na obyvatele	15
Tabulka č. 2: Rozložení půdy v katastrálním území Přerova	36
Tabulka č. 3: Demografický vývoj ve městě Přerov	37
Tabulka č. 4: Míra nezaměstnanosti	40
Tabulka č. 5: Vývoj příjmů v obci Přerov	41
Tabulka č. 6: Vývoj výdajů v obci Přerov	43
Tabulka č. 7: Hospodaření obce Přerov	44
Tabulka č. 8: Porovnání schváleného rozpočtu pro rok 2021 a 2022	45
Tabulka č. 9: Volební období 2014-2018 Přerov	53
Tabulka č. 10: Volební období 2018-2022 Přerov	54
Tabulka č. 11: Volební období 2022-2026 Přerov	56
Tabulka č. 12: Investice do projektu Silnice I/55 Přerov – průtah	67

13.4 Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel v Přerově v letech 2004–2022	38
Graf č. 2: Průměrný věk obyvatelstva v obci Přerov	39
Graf č. 3: Vývoj nezaměstnanosti v Přerově	40
Graf č. 4: Vývoj příjmů v obci Přerov	41

Graf č. 5: Vývoj výdajů v obci Přerov.....	42
Graf č. 6: Výdaje obce Přerov v rámci jednotlivých odvětví	43
Graf č. 7: Hospodaření obce Přerov.....	44

13.5 Seznam použitých zkratk

F-SR – federální státní rozpočet
R-SR – republikový státní rozpočet
MR – místní rozpočet
ŘSD – Ředitelství silnic a dálnic

13.6 Seznam rozhovorů

Rozhovor č. 1 Mgr. Jakub Navařík, Ph. D., Uvolněný radní města Přerov, (ODS), (10.1.2025)

Rozhovor č. 2 Ing. arch. Jan Horký, člen Zastupitelstva města Přerov (SpP), (29.01.2024)

Rozhovor č. 3 Ing. František Jan Hrabina, člen Rady města Přerov (PROSP.) (24.02.2024)

Rozhovor č. 4 Ing. Tomáš Dostal, člen Rady města Přerov (KDU-ČSL a TOP 09) (19.02.2024)

Rozhovor č. 5 Mgr. Zdeněk Schenk, Ph.D., člen Zastupitelstva města Přerov (SpP) (07.03.2024)

13.7 Seznam použitých zákonů

1. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
3. Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších předpisů.

14 Přílohy

Příloha 1 – Rozhovory s vybranými členy zastupitelstva ve městě Přerov

Příloha 1 - Rozhovory s vybranými členy zastupitelstva ve městě Přerov

Rozhovor číslo 1. Mgr. Jakub Navařík, Ph. D., (ODS)

1) Co Vás vedlo k tomu, abyste se angažoval v komunální politice v Přerově?

V komunální politice jsem se začal angažovat proto, protože jsem se v Přerově narodil a také zde celý život bydlím, není mi proto jedno, jak toto město funguje a jak ho společnými silami můžeme proměnit v lepší místo pro život.

Od útlého věku jsem členem Loutkového divadla Sokola Přerov, který funguje na dobrovolnické bázi a ve kterém jsem si brzy začal uvědomovat, že nejdůležitějším bodem je komunikace, ať už v organizaci malého loutkového souboru, fungování tělocvičné jednoty Sokol nebo později zastupitelstva města.

Vždy jsem se o politiku a aktuální dění zajímal přirozeně sám, co se však týče komunální politiky, k té mě navedl až jeden z kolegů ze Sokola, který přišel s návrhem, zda bych se nechtěl nějakým způsobem podílet na fungování města Přerova. Seznámil jsem se s několika členy KDU-ČSL a ti mě navrhli na kandidátku, poté jsem se stal i členem komise pro kulturu. Dodnes jsem hrdý především na dotační systém, který jsem v té době pomáhal vytvořit a který funguje dodnes na bázi objektivního tabulkového zhodnocení. Každý žadatel, který podá žádost na kulturu, vyplní tabulku s jednotlivými kritérii (na koho je orientovaná činnost, jak pravidelná je činnost) a na základě těchto informací dojde k procentuálnímu vyhodnocení každé jednotlivé žádosti, které se potom seřadí od nejvíce efektivní po nejméně efektivní žádost. Kritéria znají všichni dopředu a je možné si je kdykoliv přezkontrolovat.

Do prvních voleb jsem šel jako nezávislý kandidát za KDU-ČSL, do druhých voleb jsem kandidoval také jako nestraník, ale za ODS. Vždy jsem byl spíše aktivní člověk angažovaný v politice, ale nikdy jsem nebyl extrémně angažovaný v rámci strany. To se ale výrazně mění, vzhledem k současné situaci ve straně, která mne dovedla až na pozici uvolněného radního, tedy plně placeného radního se specializací na školství, sport a grantovou politiku.

Od prvopočátku mé angažovanosti uplynulo asi 10 let a za tuto dobu se spousta věcí ve městě změnilo k lepšímu, díky usilovné práci mnoha lidí, kteří za to mají zásluhy. I přesto, že dochází k negativním záležitostem a okolnostem, tak na tom pozitivně

vidím to, že je zde tým lidí, kterému to není lhostejné a který se snaží problémy řešit a posouvat město kupředu i přes jistá omezení (rozpočet aj.)

2) Naplnila se Vaše očekávání? Daří se Vám prosazovat předpokládané?

Když jsem prvně vstoupil do politiky, tak se očekávání nenaplnila, měl jsem zkreslené představy a nevěděl jsem, jak spousta věcí funguje. Naopak v současné době, kdy se na tom mohu nějakým způsobem podílet už spousta let, mám mnohem větší pojetí o tom, jak jednotlivé kroky fungují a díky tomu jsou i očekávání realističtější, a tím pádem se je daří úspěšně naplňovat.

Poslední dobou registruji v rámci zpětné vazby na sociálních sítích či v médiích, že se nálada a atmosféra začíná ve městě měnit k lepšímu, lépe se s lidmi mluví a společně plánuje a za to jsem opravdu rád. Je to také důvod, proč jsem do politiky vstoupil, chtěl jsem měnit věci k lepšímu, přispívat k pozitivnímu rozvoji města Přerova, prosazovat nové inovativní změny a umožnit obyvatelům, aby se jim ve městě dobře a spokojeně žilo. Dle mého názoru je nutná rovnováha, spravovat majetek, nemovitosti a plnit jiné důležité povinnosti, ale zároveň inovovat město, přicházet s novými nápady a myslet na obyvatele a jejich potřeby a vyžití. V momentě, kdy se lidem bude ve městě dobře žít, tak pak i sami přijdou s inovativními nápady či příspěvky k pozitivnímu přínosu. Své názory tak mohou občané již nyní vyjádřit skrze aplikaci Munipolis, kam mohou přidávat příspěvky o tom, co by rádi ve městě nechali opravit či změnit.

3) Jak a kdo sestavoval kandidátku vaší volební strany v Přerově? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu? Jak bylo určováno pořadí kandidátů na listině?

Provozními věcmi se zabývám pouze krátce, ale kandidátku schvaluje členská schůze. Nejprve se zvolí leader kandidátky, ten potom začne připravovat kandidátku. V případě komunálních voleb se bavíme pouze o místním sdružení Přerov. Toto místní sdružení a jeho členská schůze potom schválí ten návrh, který je na členské schůzi předložen, ti jej mohou měnit, ale nebývá to zvykem. Dle mých znalostí nebyla v Přerově situace, kdy by se členové dohadovali o tom, kdo chce být na jakém místě, dohodnutí proběhlo předem a pak se to poskytlo členské schůzi. Před posledními volbami kandidátku sestavoval leader strany ODS Michal Zácha s názvem „Pomáháme městu“. Součástí bylo velké množství nestraníků včetně mé osoby, mohli

se tedy zapojit i lidé pracující na komunální úrovni. Kandidátka se tedy sestavila a byla schválena místním sněmem.

Co se týká financování politické kampaně, strana staví na členských příspěvcích a z velké části hlavně na sponzorských darech. V rámci kampaně se bavíme v rádech nižších statisíců korun.

- 4) V případě, že šlo o kandidátku politické strany či hnutí (předpokládám většina či všechny v Přerově) – má příslušná politická strana v Přerově místní (okresní) organizaci či organizace? Kolik zhruba má strana v Přerově členů? Jak se členská základna vyvíjí v čase?**

Členská základna se aktuálně vyvíjí velice dramaticky. V tuto chvíli má 0 členů, protože zde není členské sdružení, jelikož došlo ke zrušení na konci roku 2023. Co se týká členů jako příslušníků přerovské oblasti jedná se o cca 80-90 lidí celkem.

Místní organizace v rámci strany vždy existovala, jen v rámci aktuálního dění ODS v Přerově se bude v nejbližší době zakládat znovu s nutností přeregistrace původních členů. Otázkou je, jak velká část z nich bude ochotná pokračovat, z mého realistického pohledu bych řekl zhruba polovina.

- 5) Jak probíhala předvolební kampaň v Přerově a jaký byl její rozpočet? Kdo připravoval stěžejní body předvolebního programu vaší volební strany?**

Předvolební program připravoval leader kandidátky, což je taková nepsaná odpovědnost. Samozřejmě ale jako celá strana, jsme se na tom podíleli všichni, každý jen v určité oblasti, já například v té kulturní. Největší práci však nese rozhodně leader kandidátky. V rámci otázky rozpočtu se dle mých informací jednalo o nižší stovky tisíc, ale říct přesně to bohužel nedokážu.

- 6) Naplnily výsledky voleb v Přerově Vaše očekávání? Považujete je za úspěšné/neúspěšné a proč? Proč – podle Vašeho názoru – volby dopadly, jak dopadly...**

Těžko odpovědět na to, zda naplnily mé očekávání, ale dopadly asi tak jak jsem očekával. Ve srovnání s předchozími volbami byly změny minimální. Do určité míry bylo například potěšující vypadnutí komunistů ze zastupitelstva, především ze symbolického hlediska. Dle mého názoru je velice nepříjemná současná síla SPD, která je daná dlouhodobým přesvědčením lidí o škodlivé menšině, která ve městě ubližuje a všechny využívá, což dle mého názoru takto není. Problém určitě není takový, jak se prezentuje a myslím si, že spousta občanů uvěřila falešné propagandě,

kteřá tento problém zveličuje a populisticky tvrdí, že ho vyřeší, což lze považovat za argumentační klam.

Co se týče výsledku ODS, tak ten považuji za velký úspěch, jak v minulém období, tak i teď. A to i především díky tolika nestraníkům, kteří ODS podporují. Otázkou je, jak to bude v příštích volbách na základě negativní korupční situace, ke které v nedávné době došlo.

Výsledky voleb byly tedy v podstatě to, co jsem očekával. Nejvíce mne asi mrzí podpora SPD, která dle mého názoru nepřináší žádné řešení a parazituje na jistých problémech současné společnosti. Většina kampaní byla ale jinak velmi pozitivní, ve snaze něco někam posunout.

7) Jak probíhalo povolební vyjednávání mezi jednotlivými stranami v Přerově, jak probíhalo sestavování koalice?

U sestavování koalice jsem přímo nebyl, ale standartně to probíhá tak, že každá ze stran si zvolí vyjednávací tým a ten má 2-3 členy. Vzhledem k tomu, že se aktuálně uzavírala nová koaliční smlouva, proběhlo nové kolo vyjednávání. Nebyl jsem přímo ve vyjednávacím týmu, ale alespoň jsme jej spolu s ostatními zvolili a dostal od nás kompetence, kam může a kam nesmí zajít. Řekli jsme si možnosti, o kterých chceme vyjednávat, co pro nás přijatelné je a co nikoliv.

Na základě aktuální situace jsme zvažovali i vypovězení koaliční smlouvy a přesun do opozice, nakonec se však podařilo vymyslet rozumný kompromis funkční pro všechny. I povolební vyjednávání nebyla tak složitá, protože koalice navázala stejně jako v minulém období.

8) Má koalice i opozice v Přerově poměrné zastoupení ve výborech a komisích města?

Není možné dosáhnout poměrného zastoupení, obzvláště v případech, kdy má nejúspěšnější strana 14 zastupitelů a nejmenší zastupitelský klub má pouze 2 členy. Rozdělit to přesně poměrně tedy ani nelze, rozhodně je zde ale snaha.

Máme v Přerově stále komise a výbory, které jsou zvoleny, ale pak zde existují také takzvané pracovní skupiny, které vznikají ad hoc – ke konkrétní záležitosti (např. pracovní skupina pro záměr rozhledny v Čekyni). Tyto skupiny jsou dobrovolné, neplacené, zájmové a podporují tvůrčí proces, zde tedy nejsou zastoupeny všechny strany, protože o to nemusí mít zájem a nemusí se nijak angažovat (např. SPD nemá zájem). Aktuálně vznikla nová pracovní skupina k řešení hotelu Strojáře, aby se

všichni zastupitelé mohli podílet, co se s tímto místem bude v budoucnu dít. Strana, která se opět neučastní je SPD.

Poměrné zastoupení také existuje v naší kontrolní komisi, což ale kritizuje opozice, která si myslí, že by měla mít v kontrolní komisi většinové zastoupení. Je to otázka názoru, zákonem to stanoveno není. V některých městech má většinu koalice, v jiných zase opozice. Sám jsem ale nezaznamenal jedinou stížnost na fungování kontrolní komise, a dokonce se v některých případech stává, že na zasedání kontrolní komise je přítomno více jedinců z opozice než z koalice, mají tedy možnost si některé návrhy odhlasovat ve svůj prospěch.

9) Jak hodnotíte současnou koalici v Přerově?

Koalice funguje vcelku dobře navzdory diferenciovanému složení. Dle mého názoru má politika na komunální úrovni jiná pravidla než celorepubliková. My zde neřešíme například zvyšování daní, protože to není v naší kompetenci. My naopak řešíme konkrétní problematiku konkrétního města. Na úrovni komunální politiky se jednotlivé směřování stran a hnutí projevuje minimálně. Například spojení Hnutí ANO a ODS v koalici si nedokážu na celorepublikové úrovni představit, naopak ale zde v Přerově jsem byl překvapen, že se na stranické příslušnosti nehraje a snažíme se dohromady dojít ke kompromisnímu řešení.

10) Jak funguje současná koaliční spolupráce v Přerově? Schází se představitelé koaličních subjektů k jednáním mimo oficiální schůzí (zasedání rady, zastupitelstva)?

Schůzí a různých jednání probíhá poměrně hodně. My, co pracujeme na uvolněných pozicích na městě, se pravidelně setkáváme každý týden společně s jinými pracovníky (s tajemníkem, vedoucím kanceláře aj.), kde řešíme neodkladné záležitosti a připravujeme jednotlivé přípravné kroky pro oficiální schůze.

Všechny záležitosti se předběžně domlouvají již před oficiální schůzí rady z důvodu férové spolupráce a realistického využití rozpočtu.

Před konáním jednání zastupitelstva probíhá schůze zastupitelských klubů, kde je za každou stranu přítomen typicky jeden zástupce. Jedná se o setkání s primátorem a náměstký pro dovysvětlení a okomentování daných návrhů a materiálů, která budou předložena na oficiálním jednání zastupitelstva.

Příležitostně probíhají také jednání zastupitelských klubů, kde se probírají různá témata na blížící se jednání zastupitelstva, zodpovídají se dotazy a nesrovnalosti.

11) Kdo iniciuje významnější investiční akce, rozvoj města, podobu rozpočtu města v Přerově? (primátor, náměstci, členové rady, úředníci magistrátu, představitelé přerovských spolků, občané, zastupitelé, výbory a komise samosprávy...) Kdo z nich nejčastěji?

Nejvýznamnější investiční akce typicky vychází z programového prohlášení nebo z předvolebních programů. Nejčastěji je iniciuje primátor nebo odpovědný náměstek či radní, tedy člověk, který pracuje na městě na plný úvazek a má čas projekty vymýšlet, realizovat a konzultovat. Jedná se o časově náročný proces, na který má čas pouze výše postavený člen zastupitelstva než například řadový zastupitel.

12) Mají volební strany v Přerově ustavené kluby v zastupitelstvu?

Za každou stranou stojí jeden klub, ve kterém figuruje jeden zástupce klubu v rámci klubových jednání. Pokud nastane během jednání zastupitelstva situace, že se nemohou zastupitelé shodnout a diskuze nenabírá konce, dochází k 5minutové pauze, při které se jednotlivé strany domlouvají na jejich správném řešení se svým zástupcem klubu, které si pak později jednotliví zástupci dodiskutují sami.

13) Scházejí se kluby před zasedáním orgánů samosprávy (vždy, občas...)? (zastupitelstvo, rada)... Účastní se těchto schůzek pouze zastupitelé nebo i další lidé (nezvolení kandidáti do zastupitelstva)...

My jako malá skupina 5 lidí jsme schopni se operativně domluvit nejčastěji online (whatsapp, videohovor), tedy rychle, poměrně často a jednoduše se vzájemně udržujeme v obraze. Předpokládám ale, že u početnějších klubů dochází k pravidelnému setkávání před každým jednáním zastupitelstva.

Pokud řešíme významnou konkrétní věc, tak ji diskutujeme v širším plénu například i s nezvolenými kandidáty. Snažíme se sbírat názory, protože ne všichni mají přehled o všech tématech a je přínosné posunout diskusi mezi více jedinců.

14) Scházejí se zastupitelé i na širších platformách, než jsou kluby? Např. koaliční zastupitelé apod.?

Občas, dle potřeby. Není to pravidelné ani běžné. Věci, které se předkládají mají hlavu a patu a jsou ve prospěch města. Nenastávají kontroverzní situace, které bychom si museli vyříkat, není to dle mého názoru tedy v tuto chvíli nutné.

15) Mají opoziční zastupitelé v Přerově šanci ovlivnit podobu rozpočtu města? Významnější investice? Nebo je to pouze „záležitostí koalice“?

Je to spíše možnost hypotetická. Tu možnost zde má, ale dle mého názoru ji nevyužívá tak, jak by mohla. Z hlediska rozpočtu města nebo větších investičních záležitostí si neuvědomuji, že by přišel od opozice konstruktivní návrh. Typické

návrhy jsou spíše menšího rázu. Opozice funguje jako hlídací mechanismus a tuto roli plní z mého pohledu dobře.

16) Jak hodnotíte rozpočet Přerova? Jak hodnotíte rozpočtové určení daní z hlediska Přerova? Mělo by se něco změnit? Případně co?

Z hlediska rozpočtového určení jsem v této pozici bohužel krátce a nemám dostatek informací. Každopádně jsem zaznamenal, že město s tím spokojené není.

V obecné rovině je rozpočet sestavený s nejlepší možnou vůlí a snahou, aby to co nejlépe fungovalo. Problém je samozřejmě nedostatečná velikost rozpočtu, to je tak ale v jakémkoliv odvětví a v kterémkoliv městě či kraji. Když se dívám ze svého úhlu na investice a opravy školních zařízení, tak mám v rozpočtu nyní pro svůj odbor na rok 2024 40 000 000 Kč. V loňském roce bylo na začátku roku podobně a na konci roku tam bylo přes 60 000 000 Kč. Během roku se rozpočet mění podle reality (dotace, havárie atd.).

Obecně finance nejsou dostatečné, měly by být vyšší, už jen proto o co všechno se musíme starat a kolik je veřejného majetku. Na druhou stranu chápu nějakou finanční realitu, a vnímám to tak, že je to nastaveno nejlépe jak mohlo.

17) Jste pro participativní rozpočet v Přerově, případně nějaké další možnosti zapojení občanů do rozdělování městských financí?

Participativní rozpočet v Přerově máme. Jelikož proběhli pouze 2 ročníky, tak jej považuji stále za testovací. Nejsem příznivce ani odpůrce participativního rozpočtu. Určitě to není kvůli zapojení občanů, to naopak vnímám velmi pozitivně a velmi si vážím aktivních lidí, kteří se zajímají a připojují se k činnosti. Čeho se ale obávám v rámci participativního rozpočtu jsou návrhy, které z něj vyjdou a které jsou dle mého názoru nefunkční. Mají bezpochyby dobrý záměr, ale jsou to témata na delší diskusi, která už i například v minulosti byla zavedena a nefungovala. Mám obavy, že je to bezkonceptní.

Na druhou stranu u posledního projektu mne velmi překvapil výsledek i následný úspěch, jednalo se o venkovní kuličkovou dráhu. Kdyby se takovýto projekt měl odhlasovat politickou volbou na zastupitelstvu, tak by se tak pravděpodobně nikdy neuskutečnilo. Ale díky participativnímu rozpočtu si to lidé vybrali.

Nemohu se rozhodnout, jestli je to dobrá nebo špatná věc. Může, ale nemusí to být přínosné. V tomto tématu jsem tedy nyní rozpolcený a možná mne čas přesvědčí, že je jedna nebo druhá strana ta správnější.

18) Jak vnímáte pokles obyvatelstva ve městě Přerov? Máte nějaké konkrétní návrhy na opatření, která by mohla přispět k zastavení tohoto trendu? Jak by město mohlo přilákat nové obyvatele a udržet stávající?

Když jsme se stali statutárním městem tak jsme měli skoro o 10 000 více obyvatel. Úbytek je děsivý a obrovský a dle mého názoru se mu bohužel nešlo vyhnout. Myslím si, že největším problémem, je chybějící přítomnost dálnice, která se už několik let plánuje a bohužel byla její stavba také několikrát pozastavována a bez které je atraktivnost Přerova nízká. Věřím, že jakmile se dostaví, budou obyvatelé průběžně přibývat.

Dříve nás ve škole učili, že je město Přerov důležitým dopravním uzlem, to už dne bohužel neplatí, přispěla k tomu i modernizace železnice, kdy se z důležitého železničního uzlu stal Přerov pouze objízdnou zatáčkou bez zbytečného zdržování právě na místním nádraží (dříve i v depu které je dnes přesunuto do Olomouce)

Další aspekt, který městu ublížil bylo přesunutí armády.

Projekt, který sice nevznikl, ale byl by velmi přínosným pro naše město, bylo propojení řek Labe, Odry a Dunaje, které by efektivně využilo Přerovskou polohu řeky Bečvy.

Osobně si myslím, že všechno, co město udržovalo pohromadě a posouvalo kupředu se přesunulo či vymizelo.

Aktuálně má tedy největší význam pro město společnost Meopta a Přerovské chemické závody, které stále udržují Přerovu pověst průmyslového města.

Studenti, kteří opouští Přerov kvůli studiu na vysokých školách, získávají zkušenosti, které nejsou pak schopni uplatnit zpátky v jejich rodném městě, tedy buď není Přerov schopen konkurence s jinými regiony a městy nebo zde dané pozice povolání vůbec neexistují, to je další příklad úbytku, který je aktuálním problémem velkého odlivu

obyvatel. Tato oblast, se dle mého názoru začne zlepšovat s již zmíněným propojením dopravní infrastruktury, kdy začnou vznikat výrobní podniky a firmy v okolí a dojde k rozšíření pracovních příležitostí.

Řešením by také byla státní vysoká škola, která by jednoznačně počet obyvatel zvýšila, to se ale bavíme o velmi nereálném scénáři dnešní doby.

19) Má Přerov strategický plán rozvoje či podobný dokument? Jak byl vytvářen? Postupuje samospráva podle priorit vytýčených tímto dokumentem?

Přerov má strategický plán, který končí v roce 2027 a také má akční plán 2023-2025. Oba tyto dokumenty jsou veřejně dostupné na stránkách města, kde je i vyhodnocení předchozího plánu, tedy jak se dařilo či nedařilo jej plnit. Údaje jsou zapsány do tabulky, kde jsou popsány jednotlivé úkony, informace a jejich výsledky jako „nezahájeno, splněno, nesplněno“ a uvedeny důvody proč. V akčním plánu jsou vytyčeny představy, cíle a jednotlivé body, které by se měly zrealizovat a podle kterých se postupuje. Samozřejmě v průběhu času nastávají nové priority, protože se objeví příležitost, která předtím neexistovala. Například dům na náměstí Tomáše G. Masaryka, na kterou přišla velká dotace.

20) Pokládáte za důležitou ještě nějakou další otázku/oblast, která tu nezazněla? Jakou?

Co už jsem zde několikrát říkal, i přes tu takzvanou politickou hru si myslím, že je nejdůležitější, aby se politici chovali společensky zodpovědně. Měli by se snažit komunikovat s místními obyvateli, odpovídat jim na otázky a vysvětlovat jim proč některé projekty nejsou tak jednoduše realizovatelné a proč některé věci prostě nemohou změnit z důvodu omezených možností. Často například na sociálních sítích dochází ke stížnostem, proč politici neopraví rozbitou cestu, zde je problém v tom, že ne všechny cesty a silnice jsou ve správě daného města a tím pádem s tím zastupitelé prostě nemohou nic dělat. Více mi ale vadí, když na takovouto stížnost jiní zastupitelé reagují ve svůj prospěch a podporují názor těchto občanů a nevysvětlí jim pravdivost situace, ale naopak s nimi souhlasí a podněcují je v nenávisti, zlosti, zášti a beznaděje, snižují tedy reálné pravomoci a důvěryhodnost jiných zastupitelů. Myslím si, že politik by měl pomáhat, edukovat a říkat věci tak, jak jsou i přes názorovou rozdílnost.

Rozhovor číslo 2 Ing. arch. Jan Horký (SpP)

1) Co Vás vedlo k tomu, abyste se angažoval v komunální politice v Přerově?

Zkušenost s fungováním v zahraničí a poznání, že cokoli chci změnit ve veřejném prostoru skončí u politického rozhodnutí. Navíc trochu přesvědčení o tom, že jsem jako architekt vzděláván k tomu prostor formovat a je lepší, když rozhodnutí týkající se prostoru města ve fyzickém pojetí bude dělat někdo, kdo tomu rozumí více, než třeba strojevedoucí.

2) Naplnila se Vaše očekávání? Daří se Vám prosazovat předpokládané?

Částečně ano. Po zhruba 10 letech v aktivní roli zastupitele vidím, že se daří postupně zavádět některá soudobá řešení a postupy. Pro větší spokojenost by bylo potřeba být ve vládnoucí pozici déle, než pouhé 4 roky z deseti.

3) Jak a kdo sestavoval kandidátku vaší volební strany v Přerově? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu? Jak bylo určováno pořadí kandidátů na listině?

Kandidátní listina byla tvořena v první části našimi členy a členkami, první desítka vzešla z vnitrostranických primárek. Další místa byla obsazována konsenzuálně a několik míst bylo dokonce těžší zaplnit.

4) V případě, že šlo o kandidátku politické strany či hnutí (předpokládám většina či všechny v Přerově) – má příslušná politická strana v Přerově místní (okresní) organizaci či organizace? Kolik zhruba má strana v Přerově členů? Jak se členská základna vyvíjí v čase?

Jakkoli jsme kandidovali jako koalice politických stran, aktuálně jsou všichni naši kandidáti bez politické příslušnosti. Já osobně jsem byl členem Politického hnutí Změna, které ale již ukončilo svou činnost. Fakticky jako strana neexistujeme, jsme volná skupina aktivních obyvatel se setrvalým počtem do 15 osob.

5) Jak probíhala předvolební kampaň v Přerově a jaký byl její rozpočet? Kdo připravoval stěžejní body předvolebního programu vaší volební strany?

Dosti interní informace, ale jako jediné kandidující uskupení jsme je na lokální úrovni běžně zveřejňovali. Rozpočet byla asi 160 tisíc + dobrovolnická práce. Pro přípravu programu jsme měli „akční tým“

6) Naplnily výsledky voleb v Přerově Vaše očekávání? Považujete je za úspěšné/neúspěšné a proč? Proč – podle Vašeho názoru – volby dopadly, jak dopadly...

Nenaplnili. S malým rozpočtem se těžko konkuruje celostátním stranám financovaným ze státního rozpočtu, respektive stranám, jejichž členové jsou uvolněnými zastupiteli a mohou přispět za první místa na kandidátce statisíce.

Zvláště v Přerově je pak těžké konkurovat SPD či ANO – díky celostátní podpoře a složení obyvatelstva to mají „prakticky jisté“.

Neúspěchem je nedostatečné zajištění financování a také limit v kapacitách pro větší nasazení členů. Ale aspoň byla naše kampaň sexy.

7) Jak probíhalo povolební vyjednávání mezi jednotlivými stranami v Přerově, jak probíhalo sestavování koalice?

Vyjednávání probíhalo jen na oko. Již před volbami byli ODS a exODS (vlastně ANO, pardon), domluveni na spolupráci. Díky počtům zvolených zastupitelů za jednotlivé strany jen okopírovali formát předchozí koalice, o program šlo až v druhém plánu, pokud vůbec.

8) Má koalice i opozice v Přerově poměrné zastoupení ve výborech a komisích města?

V zásadě ano. Jeden by ale očekával, že v kontrolním výboru bude mít (logicky a zvykově) převahu opozice, což není pravdou.

9) Jak hodnotíte současnou koalici v Přerově?

Hlasovací stroj, kdy většinu rozhodnutí dělá jen několik málo jedinců a další mlčí a hlasují. Mají absolutní převahu, což je nesmírně demotivující do další práce – cokoli je automaticky odmítáno.

10) Kdo iniciuje významnější investiční akce, rozvoj města, podobu rozpočtu města v Přerově? (primátor, náměstci, členové rady, úředníci magistrátu, představitelé přerovských spolků, občané, zastupitelé, výbory a komise samosprávy...) Kdo z nich nejčastěji?

To se tak sejdou náměstci a primátor a řeknou si, co by bylo fajn. Strategické dokumenty jsou většinou stranou. Občas se přihlíží k požadavkům odborů magistrátu nebo lobistických skupin.

11) Mají volební strany v Přerově ustavené kluby v zastupitelstvu?

Ano.

12) Scházejí se kluby před zasedáním orgánů samosprávy (vždy, občas...)? (zastupitelstvo, rada) ... Účastní se těchto schůzek pouze zastupitelé nebo i další lidé (nezvolení kandidáti do zastupitelstva) ...

Záleží na jednotlivých klubech. Náš klub Společně pro Přerov se schází pravidelně a jsou zváni i trvalí „členové.“

13) Scházejí se zastupitelé i na širších platformách, než jsou kluby? Např. koaliční zastupitelé apod.?

Schází se zřejmě i koaliční zastupitelé, a pak je tu ještě předjednání materiálů s předsedy klubů. Pan Zácha tomu říká „alibistické kolečko,“ což dobře vystihuje, k čemu schůzka slouží.

14) Mají opoziční zastupitelé v Přerově šanci ovlivnit podobu rozpočtu města? Významnější investice? Nebo je to pouze „záležitostí koalice“?

Podobu rozpočtu můžeme ovlivnit jen velmi okrajově, prakticky vůbec.

15) Jak hodnotíte rozpočet Přerova? Jak hodnotíte rozpočtové určení daní z hlediska Přerova? Mělo by se něco změnit? Případně co?

Rozpočet Přerova, zejména Odboru majetku je postaven neudržitelně – tento odbor je financován převážně z prodeje majetku, což nemůže dlouhodobě fungovat! Rozpočtové určení daní je v ČR nevyvážené, v porovnání s vyspělými státy je obcím dáván jen malý podíl na společných daních, což snižuje možnosti jejich rozvoje. A nevyváženost mezi velkými a malými sídly problematiku ještě zhoršuje.

16) Jste pro participativní rozpočet v Přerově, případně nějaké další možnosti zapojení občanů do rozdělování městských financí?

Ano, tento je v Přerově již zaveden, léta jsme jej prosazovali. Povedlo se jej zavést až před volbami 2022. Zajímavé...

17) Jak vnímáte pokles obyvatelstva ve městě Přerov? Máte nějaké konkrétní návrhy na opatření, která by mohla přispět k zastavení tohoto trendu? Jak by město mohlo přilákat nové obyvatele a udržet stávající?

Typický průběh vývoje maloměsta spojený se suburbanizací. Pomoci může – výrazné zdražení pohonných hmot, efektivní ochrana zemědělského půdního fondu, objektivní revize zastavitelných ploch u malých obcí z pohledu udržitelného rozvoje. Nové obyvatele je nutno „nalákat“ kvalitními podmínkami pro život a například dostupnými městskými byty. Nabídka práce je také jistě důležitá.

Osobně ale myslím, že boom počtu obyvatel nenastane ani s dálnicí, ke které většina politiků upíná oči. Přerov má potenciál být příjemným maloměstem k životu a s tím bychom se měli také smířit.

18) Má Přerov strategický plán rozvoje či podobný dokument? Jak byl vytvářen? Postupuje samospráva podle priorit výtýčených tímto dokumentem?

Ano, má. Byl vytvářen na zakázku a částečně je zpracován účelově tak, aby pokryl všechny připravované dotační výzvy. Na druhou stranu byly k jemu vytváření přizváni členové koalice i opozice a proběhlo hlasování o většině sporných bodů s výjimkou těch, které byly odmítnuty vedením bez diskuze, mimo zasedání strategického výboru.

**19) Pokládáte za důležitou ještě nějakou další otázku/oblast, která tu nezazněla?
Jakou?**

Jde o velký rozsah téma, bylo by dobré koncentrovat se jen na některá z nich.

Rozhovor číslo 3 Hrabina František Jan, Ing. (PROSP)

1) Co Vás vedlo k tomu, abyste se angažoval v komunální politice v Přerově?

Situace a stav komunální politiky v Přerově.

2) Naplnila se Vaše očekávání? Daří se Vám prosazovat předpokládané?

Až vstupem našeho hnutí do rady.

3) Jak a kdo sestavoval kandidátku vaší volební strany v Přerově? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu? Jak bylo určováno pořadí kandidátů na listině?

Nemáme problém sestavit plnou kandidátku.

4) Jak probíhala předvolební kampaň v Přerově a jaký byl její rozpočet? Kdo připravoval stěžejní body předvolebního programu vaší volební strany?

Volební manažer.

5) Naplnily výsledky voleb v Přerově Vaše očekávání? Považujete je za úspěšné/neúspěšné a proč? Proč – podle Vašeho názoru – volby dopadly, jak dopadly...

Od minulého volebního období jsme 2 mandáty ztratili, nicméně jsme nyní součástí koalice.

6) Jak probíhalo povolební vyjednávání mezi jednotlivými stranami v Přerově, jak probíhalo sestavování koalice?

V podstatě byla koalice dohodnuta před volbami, čekalo se jen na poměr mandátů.

7) Má koalice i opozice v Přerově poměrné zastoupení ve výborech a komisích města?

Ano.

8) Jak hodnotíte současnou koalici v Přerově?

Dobře.

9) Jak funguje současná koaliční spolupráce v Přerově? Schází se představitelé koaličních subjektů k jednáním mimo oficiální schůzí (zasedání rady, zastupitelstva)?

Dobře.

10) Kdo iniciuje významnější investiční akce, rozvoj města, podobu rozpočtu města v Přerově? (primátor, náměstci, členové rady, úředníci magistrátu, představitelé přerovských spolků, občané, zastupitelé, výbory a komise samosprávy...) Kdo z nich nejčastěji?

Koalice po dohodě.

11) Mají volební strany v Přerově ustavené kluby v zastupitelstvu?

Ano.

12) Scházejí se kluby před zasedáním orgánů samosprávy (vždy, občas...)? (zastupitelstvo, rada) ... Účastní se těchto schůzek pouze zastupitelé nebo i další lidé (nezvolení kandidáti do zastupitelstva) ...

Ano.

13) Scházejí se zastupitelé i na širších platformách, než jsou kluby? Např. koaliční zastupitelé apod.?

Ano.

14) Mají opoziční zastupitelé v Přerově šanci ovlivnit podobu rozpočtu města? Významnější investice? Nebo je to pouze „záležitostí koalice“?

Jen koalice.

15) Jak hodnotíte rozpočet Přerova? Jak hodnotíte rozpočtové určení daní z hlediska Přerova? Mělo by se něco změnit? Případně co?

Rozpočet je vyrovnaný.

16) Jste pro participativní rozpočet v Přerově, případně nějaké další možnosti zapojení občanů do rozdělování městských financí?

Za mě je to nesmysl. Například letos město vynaloží 400 tisíc korun na kuličkovdrahu.

17) Jak vnímáte pokles obyvatelstva ve městě Přerov? Máte nějaké konkrétní návrhy na opatření, která by mohla přispět k zastavení tohoto trendu? Jak by město mohlo přilákat nové obyvatele a udržet stávající?

Špatně, přispěl bych nabídnutím nových pracovních příležitostí a bydlením.

18) Má Přerov strategický plán rozvoje či podobný dokument? Jak byl vytvářen? Postupuje samospráva podle priorit vytýčených tímto dokumentem?

Ano, má.

Rozhovor číslo 4 Ing. Tomáš Dostal (KDU-ČSL a TOP 09)

1) Co Vás vedlo k tomu, abyste se angažoval v komunální politice v Přerově?

Podpora okolí a stálá důvěra části obyvatel.

2) Naplnila se Vaše očekávání? Daří se Vám prosazovat předpokládané?

Politika pro mě vždy uměním vyjednání možného v rámci vládnoucí koalice.

Zásadní se vždy daří.

3) Jak a kdo sestavoval kandidátku vaší volební strany v Přerově? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu? Jak bylo určováno pořadí kandidátů na listině?

Naše kandidátka je koaliční, tedy obě strany podle dohodnutého klíče. Sestavit plnou kandidátku nebylo obtížné.

- 4) **Jak probíhala předvolební kampaň v Přerově a jaký byl její rozpočet? Kdo připravoval stěžejní body předvolebního programu vaší volební strany?**

Standartní způsobem – volební noviny, plakáty, billboardy, novinová reklama či odpovědi novinářům či do televizí. Důležitá je kontaktní kampaň přímo s občany a našimi kandidáty. Rozpočet naznám, předpokládám nižší stovky tisíc.

- Stěžejní body kampaně jsou průsečíkem priorit obou stran.

- 5) **Naplnily výsledky voleb v Přerově Vaše očekávání? Považujete je za úspěšné/neúspěšné a proč? Proč – podle Vašeho názoru – volby dopadly, jak dopadly...**

Naše očekávání byla větší, nicméně těsné překročení 5% hranice, převážně levicově orientovaném městě se silnou podporou ANO a SPD.

- 6) **Jak probíhalo povolební vyjednávání mezi jednotlivými stranami v Přerově, jak probíhalo sestavování koalice?**

Jelikož koalice byla staronová, takže nebylo problémových bodů.

- 7) **Má koalice i opozice v Přerově poměrné zastoupení ve výborech a komisích města?**

V rámci možností má.

- 8) **Jak hodnotíte současnou koalici v Přerově?**

Spolupráce je dobrá.

- 9) **Jak funguje současná koaliční spolupráce v Přerově? Schází se představitelé koaličních subjektů k jednáním mimo oficiální schůzí (zasedání rady, zastupitelstva)?**

Ano.

- 10) **Kdo iniciuje významnější investiční akce, rozvoj města, podobu rozpočtu města v Přerově? (primátor, náměstci, členové rady, úředníci magistrátu, představitelé přerovských spolků, občané, zastupitelé, výbory a komise samosprávy...) Kdo z nich nejčastěji?**

Vychází se z koaliční dohody.

- 11) **Mají volební strany v Přerově ustavené kluby v zastupitelstvu?**

Ano.

- 12) **Scházejí se kluby před zasedáním orgánů samosprávy (vždy, občas...)? (zastupitelstvo, rada) ... Účastní se těchto schůzek pouze zastupitelé nebo i další lidé (nezvolení kandidáti do zastupitelstva) ...**

Ano, vždy před zastupitelstvem předsedové kluby.

- 13) **Scházejí se zastupitelé i na širších platformách, než jsou kluby? Např. koaliční zastupitelé apod.?**

Ano.

- 14) Mají opoziční zastupitelé v Přerově šanci ovlivnit podobu rozpočtu města? Významnější investice? Nebo je to pouze „záležitostí koalice“?**
Ano, rozpočet je vždy předem představen všem zastupitelům i celé veřejnosti na veřejném projednání.
- 15) Jak hodnotíte rozpočet Přerova? Jak hodnotíte rozpočtové určení daní z hlediska Přerova? Mělo by se něco změnit? Případně co?**
Nejsem odborník na rozpočet. Pro mě je důležitá jeho vyváženost ve všech oblastech.
- 16) Jste pro participativní rozpočet v Přerově, případně nějaké další možnosti zapojení občanů do rozdělování městských financí?**
Nápady občanů mohou obohatit činnost koalice a město samotné.
- 17) Jak vnímáte pokles obyvatelstva ve městě Přerov? Máte nějaké konkrétní návrhy na opatření, která by mohla přispět k zastavení tohoto trendu? Jak by město mohlo přilákat nové obyvatele a udržet stávající?**
Předpokládáme rozvoj průmyslových zón s nabídkou cca 2500 pracovních míst a také přebudování bývalého hotelu Strojař na moderní bydlení.
- 18) Má Přerov strategický plán rozvoje či podobný dokument? Jak byl vytvářen? Postupuje samospráva podle priorit vytyčených tímto dokumentem?**
Ano, je snahou postupovat podle priorit.

Rozhovor číslo 5 Schenk Zdeněk, Mgr. Ph.D. (SpP)

- 1) Co Vás vedlo k tomu, abyste se angažoval v komunální politice v Přerově?**
Byl jsem osloven zástupcem strany, kterou jsem považoval za příjemnou změnu oproti do té doby zavedeným standardním pravicovým a levicovým stranám s rozsáhlým vnitřním stranickým aparátem. Myšlenka provést pozitivní změny ve prospěch města a jeho obyvatel.
- 2) Naplnila se Vaše očekávání? Daří se Vám prosazovat předpokládané?**
Není snadné prosazovat myšlenky z pozice opozičních řad. Přesto se podařilo provést dílčí body.
- 1) Jak a kdo sestavoval kandidátku vaší volební strany v Přerově? Bylo obtížné sestavit plnou kandidátní listinu? Jak bylo určováno pořadí kandidátů na listině?**
Kandidátní listina sestavoval volební tým strany, což vyžadovalo zejména ze strany vedení značné úsilí oslovit co možná nejvíce kvalitních kandidátů. Určování pořadí bylo stanoveno na základě demokratického hlasování, na kterém se podíleli členové a sympatizanti strany.

- 2) V případě, že šlo o kandidátku politické strany či hnutí (předpokládám většina či všechny v Přerově) – má příslušná politická strana v Přerově místní (okresní) organizaci či organizace? Kolik zhruba má strana v Přerově členů? Jak se členská základna vyvíjí v čase?

Jde o menší politický subjekt, který má své jádro čítající desítky aktivních členů.

- 3) Jak probíhala předvolební kampaň v Přerově a jaký byl její rozpočet? Kdo připravoval stěžejní body předvolebního programu vaší volební strany?

Kampaň měla několik několik fází, během níž byli voliči osloveni různými formami informační kampaně. Základní body připravoval volební tým v čele s lídrem strany.

- 4) Naplnily výsledky voleb v Přerově Vaše očekávání? Považujete je za úspěšné/neúspěšné a proč? Proč – podle Vašeho názoru – volby dopadly, jak dopadly...

Nenaplnily. Všechny strany nemohly být spokojeny, neboť jediná strana dominovala a předurčila povolební koalici.

- 5) Jak probíhalo povolební vyjednávání mezi jednotlivými stranami v Přerově, jak probíhalo sestavování koalice?

Sestavení koalice bylo spíše formalitou na předem dohodnuté bázi.

- 6) Má koalice i opozice v Přerově poměrné zastoupení ve výborech a komisích města?

Ano.

- 7) Jak hodnotíte současnou koalici v Přerově?

Snaživá, stabilní.

- 8) Kdo iniciuje významnější investiční akce, rozvoj města, podobu rozpočtu města v Přerově? (primátor, náměstci, členové rady, úředníci magistrátu, představitelé přerovských spolků, občané, zastupitelé, výbory a komise samosprávy...) Kdo z nich nejčastěji?

Náměstci, členové rady a úředníci magistrátu.

- 9) Mají volební strany v Přerově ustavené kluby v zastupitelstvu?

Jen některé.

- 10) Scházejí se kluby před zasedáním orgánů samosprávy (vždy, občas...)? (zastupitelstvo, rada)... Účastní se těchto schůzek pouze zastupitelé nebo i další lidé (nezvolení kandidáti do zastupitelstva)...

Ano, schůze členů jednotlivých klubů probíhají v období mezi konáním Zastupitelstva města Přerova (podle naléhavosti).

11) Mají opoziční zastupitelé v Přerově šanci ovlivnit podobu rozpočtu města?

Významnější investice? Nebo je to pouze „záležitostí koalice“?

Šance není příliš velká. Jedná se spíše o dílčí úspěchy.

12) Jak hodnotíte rozpočet Přerova? Jak hodnotíte rozpočtové určení daní z hlediska Přerova? Mělo by se něco změnit? Případně co?

Dostatečný s ohledem na plánované investiční akce.

13) Jste pro participativní rozpočet v Přerově, případně nějaké další možnosti zapojení občanů do rozdělování městských financí?

Jde o smysluplný projekt, který umožňuje občanům vznášet zajímavé návrhy.

14) Jak vnímáte pokles obyvatelstva ve městě Přerov? Máte nějaké konkrétní návrhy na opatření, která by mohla přispět k zastavení tohoto trendu? Jak by město mohlo přilákat nové obyvatele a udržet stávající?

Jde především o mladou generaci, která se po absolvování vysokoškolských studií ve většině případů do Přerova nevrací a preferuje pracovní nabídky v jiných městech. Jedním z problémů je rovněž všeobecná nedostupnost bydlení pro mladé rodiny. S ohledem na svoji geografickou polohu má Přerov značný potenciál, který s dostavbou dálnice nabyde na významu. Je potřeba nabídnout investorům plochy, kde by mohly vzniknout smysluplné firemní podniky.

15) Má Přerov strategický plán rozvoje či podobný dokument? Jak byl vytvářen?

Postupuje samospráva podle priorit vytýčených tímto dokumentem?

Ano město má svoji koncepci, resp. Strategický plán rozvoje pro roky 2021 až 2027. Dle možností a s ohledem na stav přípravy projektů v daných oblastech.